

56/2002

KANSAINVÄLISEN RIKOS-TUOMIOISTUIMEN ROOMAN PERUSSÄÄNTÖJOHDANTO-OSA

Tämän perussäännön sopimusvaltiot, jotka

ovat tietoisia siitä, että yhteiset siteet yhdistävät kaikkia kansoja ja niiden kulttuurit muodostavat yhteisen perinnön, ja että tämä hauras kokonaisuus voi hajota milloin tahansa,

pitävät mielessä, että tämän vuosisadan aikana miljoonat lapset, naiset ja miehet ovat olleet käsittämättömien ihmiskuntaa järkyttävien julmuuksien uhreja,

tiedostavat, että sellaiset törkeät rikokset vaarantavat maailman rauhan, turvallisuuden ja hyvinvoinnin,

toteavat, että vakavimmista rikoksista, jotka koskettavat koko kansainvälistä yhteisöä, tulee rangaista ja tehokas syytteen ajaminen niiden osalta tulee varmistaa ryhtymällä kansallisiin toimenpiteisiin ja edistämällä kansainvälistä yhteistyötä,

ovat päättäneet varmistaa, että näihin rikoksiin syyllistyneet henkilöt eivät vältty rangaistukselta, ja siten vaikuttaa näiden rikosten ehkäisemiseen,

palauttavat mieleen, että jokainen valtio on velvollinen käyttämään rikosoikeudellista toimivaltaansa kansainvälisiin rikoksiin syyllistyneisiin henkilöihin,

vahvistavat Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan päämäärät ja periaatteet sekä erityisesti sen, että kaikkien valtioiden tulee pidättäytyä uhkaamasta voimankäytöllä tai käyttämästä voimaa toisen valtion alueellista koskemattomuutta tai poliittista itsenäisyyttä vastaan tai muutoin Yhdistyneiden Kansakuntien päämäärien vastaisesti,

korostavat tässä yhteydessä, että minkään tässä perussäännössä ei katsota antavan sopimusvaltiolle oikeutta puuttua aseelliseen selkkaukseen tai minkään valtion sisäisiin asioihin,

ovat päättäneet tässä tarkoituksessa ja nykyisten ja tulevien sukupolvien etujen mukaisesti perustaa Yhdistyneiden Kansakuntien järjestelmän yhteyteen riippumattoman pysyvän Kansainvälisen rikostuomioistuimen, jonka toimivalta ulottuu vakavimpiin rikoksiin, jotka koskettavat koko kansainvälistä yhteisöä,

korostavat, että tämän perussäännön mukaisesti perustettu Kansainvälinen rikostuomioistuin täydentää kansallista rikosoikeudellista toimivaltaa,

ovat päättäneet varmistaa kansainvälisen oikeudenmukaisuuden pysyvän kunnioituksen ja toteuttamisen,

ovat sopineet seuraavaa:

1 OSA

TUOMIOISTUIMEN PERUSTAMINEN

1 artikla

Tuomioistuin

Tällä perussäännöllä perustetaan Kansainvälinen rikostuomioistuin ("tuomioistuin"). Se on pysyvä toimielin ja sillä on valtuudet käyttää toimivaltaansa henkilöihin, jotka ovat syylistyneet tässä perussäännössä tarkoitettuihin vakaviin kansainvälisiin rikoksiin, ja sen toimivalta täydentää kansallista rikosoikeudellista toimivaltaa. Tuomioistuimen toimivallasta ja toiminnasta määrätään tässä perussäännössä.

2 artikla

Tuomioistuimen suhde Yhdistyneisiin Kansakuntiin

Tuomioistuimen suhde Yhdistyneisiin Kansakuntiin ratkaistaan sopimuksella, joka tämän perussäännön sopimusvaltioiden kokouksen on ensin hyväksyttävä, ja jonka tuomioistuimen presidentti sen jälkeen tekee tuomioistuimen puolesta.

3 artikla

Tuomioistuimen toimipaikka

1. Tuomioistuimen toimipaikka on Haag, Alankomaat ("isäntävaltio").
2. Tuomioistuin tekee isäntävaltion kanssa päämajasopimuksen, joka sopimusvaltioiden kokouksen on ensin hyväksyttävä, ja jonka tuomioistuimen presidentti sen jälkeen tekee tuomioistuimen puolesta.
3. Tuomioistuin voi kokoontua muualla tämän perussäännön määräysten mukaisesti aina kun tuomioistuin katsoo sen tarpeelliseksi.

4 artikla

Tuomioistuimen oikeudellinen asema ja valtuudet

1. Tuomioistuin on kansainvälinen oikeushenkilö. Sillä on myös tehtäviensä hoitamiseen ja päämääriensä toteuttamiseen tarvittava oikeustoimikelpoisuus.
2. Tuomioistuin voi hoitaa tehtäviään ja käyttää valtuuksiaan tämän perussäännön määräysten mukaisesti minkä tahansa sopimusvaltion alueella ja erityisen sopimuksen nojalla muun valtion alueella.

2 OSA

TOIMIVALTA, TAPAUKSEN OTTAMINEN KÄSITELTÄVÄKSI JA SOVELLETTAVA OIKEUS

5 artikla

Tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat rikokset

1. Tuomioistuimen toimivalta rajoittuu vakaviin rikoksiin, jotka koskettavat koko kansainvälistä yhteisöä. Tuomioistuin on tämän perussäännön mukaisesti toimivaltainen käsittelemään seuraavia rikoksia:
 - a) joukkotuhonta;
 - b) rikokset ihmisyyttä vastaan;
 - c) sotarikokset;

d) hyökkäysrikos.

2. Tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään hyökkäysrikosta sen jälkeen, kun 121 ja 123 artiklan mukaisesti on hyväksytty määräys, jossa rikos määritellään ja jossa täsmennetään ehdot, joiden mukaisesti tuomioistuin käyttää toimivaltaansa tämän rikoksen suhteen. Tällaisen määräyksen tulee olla yhdenmukainen Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan asianomaisten määräysten kanssa.

6 artikla

Joukkotuhonta

Tässä perussäännössä "joukkotuhonta" tarkoittaa mitä tahansa seuraavista teoista, joiden tarkoituksena on kansallisen, etnisen, rodullisen tai uskonnollisen ryhmän hävittäminen tässä sen ominaisuudessa joko kokonaan tai osittain:

a) ryhmän jäsenten surmaaminen;

b) vaikean ruumiillisen tai henkisen vamman aiheuttaminen ryhmän jäsenille;

c) tahallinen sellaisten elinehtojen asettaminen ryhmälle, joiden tarkoituksena on sen fyysinen hävittäminen kokonaan tai osittain;

d) ryhtyminen sellaisiin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on syntyvyyden ehkäiseminen ryhmän keskuudessa;

e) lasten siirtäminen pakolla ryhmästä toiseen.

7 artikla

Rikokset ihmisyyttä vastaan

1. Tässä perussäännössä "rikos ihmisyyttä vastaan" tarkoittaa mitä tahansa seuraavista teoista, kun se tehdään osana siviiliväestöön kohdistuvaa laajamittaista tai järjestelmällistä hyökkäystä ja hyökkäyksestä tietoisena:

a) murha;

b) tuhoaminen;

c) orjuus;

d) väestön karkottaminen tai pakolla siirtäminen;

e) vangitseminen tai muu vakava fyysisen vapauden riisto kansainvälisen oikeuden perustavaa laatua olevien määräysten vastaisesti;

f) kidutus;

g) raiskaus, seksuaalinen orjuus, pakkoprostituutio, pakkoraskaus, pakkosterilisaatio tai muu yhtä törkeä seksuaalisen väkivallan muoto;

h) tunnistettavissa olevaan ryhmään tai yhteisöön kohdistuva vaino poliittisen mielipiteen, rodun, kansallisuuden, etnisen alkuperän, kulttuurin tai uskonnon perusteella tai sukupuolen perusteella, niin kuin

tämä käsite on määritelty 3 kappaleessa, tai muilla perusteilla, jotka yleisesti katsotaan kielletyiksi kansainvälisen oikeuden nojalla, muun tässä kappaleessa tarkoitetun teon tai tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvan rikoksen yhteydessä;

i) tahdonvastainen katoaminen;

j) rotuerottelu;

k) muut samanlaatuiset epäinhimilliset teot, joilla tahallisesti aiheutetaan suurta kärsimystä tai vaikea ruumiillinen vamma tai vahingoitetaan vakavasti henkistä tai fyysistä terveyttä.

2. Tämän artiklan 1 kappaleen soveltamistarkoituksessa:

a) "siviiliväestöön kohdistuva hyökkäys" tarkoittaa 1 kappaleessa tarkoitettujen tekojen toistuvaa kohdistamista siviiliväestöön sellaisen valtion tai järjestön politiikan mukaisesti, jonka tarkoituksena on kyseisen hyökkäyksen toteuttaminen, tai tämän politiikan edistämiseksi;

b) "tuhoamiseen" sisältyy sellaisten elinehtojen tahallinen asettaminen, muun muassa ruoan ja lääkkeiden saannin estäminen, joiden tarkoituksena on väestönsosan hävittäminen;

c) "orjuus" tarkoittaa jonkin omistusoikeuteen liittyvän tai kaikkien siihen liittyvien valtaoikeuksien kohdistamista henkilöön, ja siihen sisältyy tällaisten valtaoikeuksien käyttäminen ihmiskaupan, erityisesti naisten ja lasten kaupan yhteydessä;

d) "väestön karkottaminen tai pakolla siirtäminen" tarkoittaa henkilöiden siirtämistä pakolla alueelta, jolla he laillisesti oleskelevat, karkottamalla heidät tai käyttämällä muita pakkokeinoja ilman kansainvälisen oikeuden mukaisia perusteita;

e) "kidutus" tarkoittaa tahallista voimakkaan fyysisen tai henkisen tuskan tai kärsimyksen aiheuttamista syytetyn vankina tai valvonnan alaisena olevalle henkilölle. Kidutukseksi ei kuitenkaan katsota pelkästään lakiin perustuvasta rangaistuksesta tavanomaisesti aiheutuvaa tuskaa tai kärsimystä;

f) "pakkoraskaus" tarkoittaa pakolla raskaaksi saatetun naisen vankina pitämistä tarkoituksena vaikuttaa väestön etniseen koostumukseen tai toteuttaa muita törkeitä kansainvälisen oikeuden vastaisia tekoja. Tämän määritelmän ei millään tavalla tulkita vaikuttavan kansallisiin lakeihin, jotka liittyvät raskauteen;

g) "vaino" tarkoittaa perusoikeuksien tahallista ja törkeää epäämistä kansainvälisen oikeuden vastaisesti ryhmän tai yhteisön ominaisuuksien vuoksi;

h) "rotuerottelu" tarkoittaa 1 kappaleessa tarkoitettuja tekoja vastaavia epäinhimillisiä tekoja, joita yksi rodullinen ryhmä kohdistaa toiseen rodulliseen ryhmään tai ryhmiin, vakiintuneeseen järjestelmälliseen syrjintään ja alistamiseen perustuvan hallintojärjestelmän puitteissa, ja joiden tarkoituksena on kyseisen hallintojärjestelmän ylläpito;

i) "tahdonvastainen katoaminen" tarkoittaa valtion tai poliittisen järjestön toimesta, luvalla, tuella tai suostumuksella tapahtuvaa henkilöiden pidättämistä, vangitsemista tai kaappausta, jota seuraa kieltäytyminen tunnustamasta kyseistä vapaudenriistoa tai antamasta tietoja kyseisten henkilöiden kohtalosta tai olinpaikasta tarkoituksessa evätä heiltä oikeussuoja pitkäksi aikaa.

3. Tässä perussäännössä käsitteen "sukupuoli" katsotaan tarkoittavan kahta sukupuolta, miehiä ja naisia, sanan yhteiskunnallisessa merkityksessä. Käsitteellä "sukupuoli" ei ole muita merkityksiä.

8 artikla

Sotarikokset

1. Tuomioistuim on toimivaltainen käsittelemään sotarikoksia erityisesti silloin, kun ne on tehty osana suunnitelmaa tai politiikkaa tai osana sellaisten rikosten laajamittaista tekemistä.

2. Tässä perussäännössä "sotarikokset" tarkoittavat:

a) 12 päivänä elokuuta 1949 tehtyjen Geneven yleissopimusten törkeitä rikoksia, eli mitä tahansa seuraavista teoista, jotka kohdistetaan kyseessä olevan Geneven yleissopimuksen määräysten suojelemiin henkilöihin tai omaisuuteen:

i) harkittu surmaaminen;

ii) kidutus tai epäinhimillinen kohtelu, mukaan luettuna biologiset kokeet;

iii) harkittu suuren kärsimyksen tai vaikean ruumiillisen vamman aiheuttaminen tai vakava terveyden vahingoittaminen;

iv) laajamittainen omaisuuden tuhoaminen ja anastaminen, joka ei ole perusteltavissa sotilaallisella tarpeella ja joka toteutetaan oikeudenvastaisesti ja mielivaltaisesti;

v) sotavangin tai muun suojellun henkilön pakottaminen palvelemaan vihollisvallan sotavoimissa;

vi) harkittu oikeudenmukaista ja laillista oikeudenkäyntiä koskevien oikeuksien epääminen sotavangilta tai muulta suojellulta henkilöltä;

vii) oikeudenvastainen karkottaminen, siirtäminen tai vankina pitäminen;

viii) panttivankien ottaminen.

b) muita vakavia kansainvälisiin aseellisiin selkkauksiin sovellettavan oikeuden ja tapojen loukkauksia, kansainvälisen oikeuden järjestelmän puitteissa, eli mitä tahansa seuraavista teoista:

i) tahallinen hyökkäys koko siviiliväestöä vastaan tai sellaisia yksittäisiä siviilihenkilöitä vastaan, jotka eivät välittömästi osallistu vihollisuuksiin;

ii) tahallinen hyökkäys siviilikohteita vastaan, toisin sanoen sellaisia kohteita vastaan, jotka eivät ole sotilaskohteita;

iii) tahallinen hyökkäys Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan mukaisissa humanitaarisissa avustustehtävissä tai rauhanturvaamistehtävissä toimivaa henkilöstöä tai näihin tehtäviin liittyviä rakennelmia, materiaalia, yksiköjä tai ajoneuvoja vastaan, kun nämä ovat oikeutettuja siviilihenkilöille tai siviilikohteille myönnettävään suojaan kansainvälisen aseellisia selkkauksia koskevan oikeuden nojalla;

iv) tahallinen hyökkäyksen aloittaminen tietoisena siitä, että hyökkäys aiheuttaa sellaisia ihmishenkien

menetyksiä tai vammoja siviilihenkilöille tai vahinkoa siviilikohteille tai sellaisia laajamittaisia, pitkäaikaisia ja vakavia ympäristövahinkoja, jotka olisivat selvästi liiallisia verrattuna odotettavissa olevaan konkreettiseen ja välittömään yleiseen sotilaalliseen hyötyyn;

v) sellaisiin kaupunkeihin, kyliin, asumuksiin tai rakennuksiin hyökkääminen, joita ei puolusteta ja jotka eivät ole sotilaskohteita, tai niiden pommittaminen;

vi) sellaisen aseensa laskeneen tai puolustuskyvyttömän sotilaan surmaaminen tai haavoittaminen, joka on antautunut ilman ehtoja;

vii) valkoisen lipun, vihollisen tai Yhdistyneiden Kansakuntien lipun tai sotilasmerkkien ja sotilaspuvun sekä Geneven yleissopimuksissa tarkoitettujen tunnusmerkkien väärinkäyttö, josta aiheutuu kuolema tai vakava henkilövahinko;

viii) miehittävän vallan toteuttama omien väestönosien siirtäminen suoraan tai välillisesti alueelle, jota se miehittää, tai miehitetyn alueen väestön tai sen osan karkottaminen tai siirtäminen kyseisen alueen sisällä tai sen ulkopuolelle;

ix) tahallinen hyökkäys uskonnon harjoittamiseen, opetukseen, taiteiden tai tieteen harjoittamiseen tai hyväntekeväisyystarkoitukseen käytettäviä rakennuksia, historiallisia muistomerkkejä, sairaaloita ja sairaiden ja haavoittuneiden vastaanottoasemia vastaan, sillä edellytyksellä, että nämä eivät ole sotilaskohteita;

x) vastapuolen määräysvaltaan kuuluvien henkilöiden silpominen tai näiden alistaminen lääketieteellisiin tai tieteellisiin kokeisiin, jotka eivät ole perusteltavissa kyseisten henkilöiden lääkäri-, hammas- tai sairaalahoidolla tai joita ei tehdä kyseisten henkilöiden etujen mukaisesti, ja jotka aiheuttavat kyseisten henkilöiden kuoleman tai vakavasti vaarantavat heidän terveytensä;

xi) viholliskansaan tai -armeijaan kuuluvien yksilöiden petollinen surmaaminen tai haavoittaminen;

xii) ilmoitus, jonka mukaan armoa ei anneta;

xiii) vihollisen omaisuuden tuhoaminen tai haltuunotto, ellei sotaan liittyvä pakkotilanne edellytä tällaista tuhoamista tai haltuunottoa;

xiv) ilmoitus, jonka mukaan vihamielisen osapuolen kansallisuutta olevien henkilöiden oikeudet ja oikeustoimenpiteet kumotaan, niitä lykätään tai ei voida ottaa käsiteltäväksi tuomioistuimissa;

xv) vihamielisen osapuolen kansallisuutta olevien henkilöiden pakottaminen osallistumaan sotatoimenpiteisiin, jotka kohdistetaan heidän omaa maataan vastaan, vaikka he olisivat sotaa käyvän valtion palveluksessa ennen sodan alkamista;

xvi) kaupungin tai paikan ryöstäminen, vaikka se tapahtuisi hyökkäyksen yhteydessä;

xvii) myrkyn tai myrkkyaseiden käyttäminen;

xviii) tukehduttavien, myrkyllisten tai muiden kaasujen, ja kaikkien vastaavien nesteiden, tarvikkeiden tai laitteiden käyttäminen;

xix) ihmisen ruumiissa helposti laajentuvien tai litistyvien luotien käyttö, esimerkiksi sellaisten luotien

käyttö, joissa on kova vaippa, joka ei peitä ydintä kokonaan tai johon on tehty viiltoja;

xx) sellaisten aseiden, ammusten, tarvikkeiden ja sodankäyntimenetelmien käyttö, jotka ovat omiaan aiheuttamaan liiallisia vammoja tai tarpeetonta kärsimystä tai jotka ovat luonnostaan umpimähkäisiä, aseellisia selkkauksia koskevan kansainvälisen oikeuden vastaisesti, edellyttäen, että sellaiset aseet, ammukset, tarvikkeet tai sodankäyntimenetelmät on kielletty kattavasti ja ne on sisällytetty tämän perussäännön liitteeseen muutoksella, joka tehdään asiaan liittyvien 121 ja 123 artiklan määräysten mukaisesti;

xxi) henkilön kunniaa loukkaavat rikokset, erityisesti epäinhimillinen ja halventava kohtelu;

xxii) raiskaus, seksuaalinen orjuus, pakkoprostituutio, pakkoraskaus 7 artiklan 2 (f) kappaleen määritelmän mukaisesti, pakkosterilisaatio tai muu seksuaalisen väkivallan muoto, joka on samalla Geneven yleissopimusten törkeä rikos;

xxiii) siviilihenkilöiden tai muiden suojeltujen henkilöiden läsnäolon hyväksikäyttäminen, jotta sotatoimet eivät ulottuisi tiettyihin kohteisiin, alueisiin tai sotavoimiin;

xxiv) tahallinen hyökkäys sellaisia rakennuksia, tarvikkeita, lääkintäyksiköitä ja kuljetusvälineitä sekä henkilöitä vastaan, jotka käyttävät Geneven yleissopimuksissa tarkoitettuja tunnusmerkkejä kansainvälisen oikeuden mukaisesti;

xxv) siviilihenkilöiden nälkiinnyttämisen tahallinen käyttäminen sodankäyntimenetelmänä, estämällä heiltä sellaisten tarvikkeiden saanti, jotka ovat välttämättömiä heidän henkiinjäämiselleen, mukaan luettuna Geneven yleissopimusten mukaisesti annetun hätäavun harkittu estäminen;

xxvi) alle 15-vuotiaiden lasten ottaminen tai värväminen kansallisiin asevoimiin tai heidän käyttämisensä osallistumaan aktiivisesti vihollisuuksiin.

c) valtionsisäisten aseellisten selkkausten osalta vakavia 12 päivänä elokuuta 1949 tehdyn neljän Geneven yleissopimuksen yhteisen 3 artiklan loukkauksia, eli mitä tahansa seuraavista teoista, kun ne tehdään sellaisia henkilöitä vastaan, jotka eivät aktiivisesti osallistu vihollisuuksiin, mukaan luettuna asevoimien jäsenet, jotka ovat laskeneet aseensa ja jotka ovat tulleet taistelukyvyttömiksi sairauden, haavoittumisen, vangitsemisen tai muun syyn vuoksi:

i) henkeen ja henkilöön kohdistuva väkivalta, erityisesti murha kaikissa muodoissa, silpominen, julma kohtelu ja kidutus;

ii) henkilön kunniaan kohdistuvat rikokset, erityisesti epäinhimillinen ja halventava kohtelu;

iii) panttivankien ottaminen;

iv) rangaistuksen määrääminen ja teloitus ilman laillisesti perustetun tuomioistuimen antamaa aikaisempaa tuomiota, johon liittyvät kaikki yleisesti välttämättömiksi tunnustetut oikeudelliset takeet.

d) tämän artiklan 2 (c) kappaletta sovelletaan valtionsisäisiin aseellisiin selkkauksiin, mutta ei valtionsisäisiin levottomuuksiin ja jännittyneisiin tilanteisiin, kuten mellakoihin, erillisiin ja satunnaisiin väkivaltaisuuksiin tai muihin vastaaviin tekoihin.

e) muita vakavia valtionsisäisiin aseellisiin selkkauksiin sovellettavan oikeuden ja tapojen loukkauksia, kansainvälisen oikeuden järjestelmän puitteissa, eli mitä tahansa seuraavista teoista:

i) tahallinen hyökkäys koko siviiliväestöä vastaan tai sellaisia yksittäisiä siviilihenkilöitä vastaan, jotka eivät osallistu välittömästi vihostuuksiin;

ii) tahallinen hyökkäys sellaisia rakennuksia, tarvikkeita, lääkintäyksiköitä ja kuljetusvälineitä sekä henkilöitä vastaan, jotka käyttävät Geneven yleissopimuksissa tarkoitettuja tunnusmerkkejä kansainvälisen oikeuden mukaisesti;

iii) tahallinen hyökkäys Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan mukaisissa humanitaarisissa avustustehtävissä tai rauhanturvaamistehtävissä toimivaa henkilöstöä tai näihin tehtäviin liittyviä rakennelmia, materiaalia, yksiköjä tai ajoneuvoja vastaan, mikäli nämä ovat oikeutettuja siviilihenkilöille tai siviiliikohteille myönnettävään suojan aseellisia selkkauksia koskevan kansainvälisen oikeuden nojalla;

iv) tahallinen hyökkäys uskonnon harjoittamiseen, opetukseen, taiteiden tai tieteen harjoittamiseen tai hyväntekeväisyystarkoitukseen käytettäviä rakennuksia, historiallisia muistomerkkejä, sairaaloita ja sairaiden ja haavoittuneiden vastaanottoasemia vastaan, sillä edellytyksellä, että nämä eivät ole sotilaskohteita;

v) kaupungin tai paikan ryöstäminen, vaikka se tapahtuisi hyökkäyksen yhteydessä;

vi) raiskaus, seksuaalinen orjuus, pakkoprostituutio, pakkoraskaus 7 artiklan 2 (f) kappaleen määritelmän mukaisesti; pakkosterilisaatio ja muu seksuaalisen väkivallan muoto, joka on samalla neljän Geneven yleissopimuksen yhteisen 3 artiklan vakava loukkaus;

vii) alle 15-vuotiaiden lasten ottaminen tai värväminen asevoimiin tai aseistautuneisiin ryhmiin, tai heidän käyttämisensä osallistumaan aktiivisesti vihostuuksiin;

viii) määräys siirtää siviiliväestöä selkkaukseen liittyvistä syistä, elleivät kyseisten siviilihenkilöiden turvallisuus tai pakottavat sotilaalliset syyt vaadi sitä;

ix) vastapuolen sotilaan petollinen surmaaminen tai haavoittaminen;

x) ilmoitus, jonka mukaan armoa ei anneta;

xi) selkkauksen toisen osapuolen määräysvaltaan kuuluvien henkilöiden silpominen tai näiden alistaminen lääketieteellisiin tai tieteellisiin kokeisiin, jotka eivät ole perusteltavissa kyseisten henkilöiden lääkärin-, hammas- tai sairaalahoidolla tai joita ei tehdä kyseisten henkilöiden etujen mukaisesti, ja jotka aiheuttavat kyseisten henkilöiden kuoleman tai vakavasti vaarantavat heidän terveytensä;

xii) vastapuolen omaisuuden tuhoaminen tai haltuunotto, elleivät selkkaukseen liittyvät pakottavat syyt edellytä sellaista tuhoamista tai haltuunottoa.

f) Tämän artiklan 2 (e) kappaletta sovelletaan valtionsisäisiin aseellisiin selkkauksiin, mutta ei valtionsisäisiin levottomuuksiin ja jännittyneisiin tilanteisiin, kuten mellakoihin, erillisiin ja satunnaisiin väkivaltaisuuksiin tai muihin vastaaviin tekoihin. Sitä sovelletaan aseellisiin selkkauksiin, jotka tapahtuvat valtion alueella, kun siellä on meneillään pitkälinen valtion viranomaisten ja järjestäytyneiden aseistautuneiden ryhmien välinen tai tällaisten ryhmien välinen aseellinen selkkaus.

3. Tämän artiklan 2 kappaleen (c) ja (e) kohdan määräykset eivät vaikuta hallituksen velvollisuuteen ylläpitää tai palauttaa laki ja järjestys valtioon tai puolustaa valtion yhtenäisyyttä ja alueellista koskemattomuutta kaikin laillisin keinoin.

9 artikla

Rikosten määritelmien tulkintaohjeet

1. Tuomioistuin käyttää 6, 7 ja 8 artiklan tulkinnassa ja soveltamisessa apuna rikosten määritelmien tulkintaohjeita. Sopimusvaltioiden kokous hyväksyy ne jäsentensä kahden kolmasosan äänten enemmistöllä.

2. Muutoksia rikosten määritelmien tulkintaohjeisiin voivat esittää:

- a) sopimusvaltiot;
- b) tuomarit ehdottomalla äänten enemmistöllä;
- c) syyttäjä.

Sopimusvaltioiden kokous hyväksyy muutokset jäsentensä kahden kolmasosan äänten enemmistöllä.

3. Rikosten määritelmien tulkintaohjeiden ja niiden muutosten tulee olla tämän perussäännön mukaisia.

10 artikla

Tämän osan määräysten ei tulkita rajoittavan millään tavalla olemassa olevia tai kehittyviä kansainvälisen oikeuden määräyksiä tai vaikuttavan niihin muuta tarkoitusta kuin tämän perussäännön soveltamista varten.

11 artikla

Ajallinen toimivalta

1. Tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään ainoastaan sellaisia rikoksia, jotka on tehty tämän perussäännön voimaantulon jälkeen.

2. Jos valtiosta tulee tämän perussäännön sopimuspuoli sen voimaantulon jälkeen, tuomioistuin voi käyttää toimivaltaansa ainoastaan sellaisten rikosten suhteen, jotka on tehty sen jälkeen, kun perussääntö on tullut kyseisen valtion osalta voimaan, ellei tämä valtio ole antanut 12 artiklan 3 kappaleen mukaista selitystä.

12 artikla

Toimivallan edellytykset

1. Valtio, josta tulee tämän perussäännön sopimuspuoli, hyväksyy sopimuspuoleksi tullessaan tuomioistuimen toimivallan 5 artiklassa tarkoitettujen rikosten suhteen.

2. Tuomioistuin voi käyttää toimivaltaansa 13 artiklan (a) tai (c) kohdan tapauksessa, jos yksi tai useampi seuraavista valtioista on tämän perussäännön sopimuspuolena tai on hyväksynyt tuomioistuimen toimivallan 3 kappaleen mukaisesti:

- a) valtio, jonka alueella kyseinen teko tai laiminlyönti on tapahtunut tai, jos rikos on tehty aluksella tai ilma-aluksessa, kyseisen aluksen tai ilma-aluksen rekisteröintivaltio;

b) valtio, jonka kansalainen syytetty on.

3. Jos tämän perussäännön ulkopuolisen valtion hyväksyntä edellytetään 2 kappaleen nojalla, kyseinen valtio voi kirjaajalle toimitetulla selityksellä hyväksyä tuomioistuimen toimivallan kyseessä olevan rikoksen suhteen. Hyväksyvä valtio toimii yhteistyössä tuomioistuimen kanssa viipymättä ja poikkeuksetta 9 osan määräysten mukaisesti.

13 artikla

Toimivallan käyttäminen

Tuomioistuin voi käyttää toimivaltaansa 5 artiklassa tarkoitetun rikoksen suhteen tämän perussäännön määräysten mukaisesti, jos:

a) sopimusvaltio saattaa 14 artiklan mukaisesti syyttäjän käsiteltäväksi tilanteen, johon ilmeisesti liittyy yksi tai useampi sellainen rikos;

b) turvallisuusneuvosto, joka toimii Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan VII luvun nojalla, saattaa syyttäjän käsiteltäväksi tilanteen, johon ilmeisesti liittyy yksi tai useampi sellainen rikos; tai

c) syyttäjä on aloittanut sellaisen rikoksen tutkinnan 15 artiklan mukaisesti.

14 artikla

Sopimusvaltion esittämä tutkintapyyntö

1. Sopimusvaltio voi saattaa syyttäjän käsiteltäväksi tilanteen, johon ilmeisesti liittyy yksi tai useampi tuomioistuimen toimivaltaan kuuluva rikos, pyytäen syyttäjää tutkimaan tilanteen sen ratkaisemiseksi, tulisiko yksi tai useampi henkilö asettaa syytteeseen kyseisestä rikoksesta.

2. Tutkintapyynnössä mainitaan mahdollisuuksien mukaan asiaan liittyvät olosuhteet ja sen mukana toimitetaan ne tutkintapyyntöä tukevat asiakirjat, jotka tilanteen käsiteltäväksi saattavalla valtiolla on käytettävissään.

15 artikla

Syyttäjä

1. Syyttäjä voi aloittaa tutkinnan omasta aloitteestaan tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvia rikoksia koskevien tietojen perusteella.

2. Syyttäjä tutkii saatujen tietojen vakavuuden. Tätä tarkoitusta varten syyttäjä voi hankkia lisätietoja valtioilta, Yhdistyneiden Kansakuntien toimielimiltä, hallitustenvälisiltä järjestöiltä tai kansalaisjärjestöiltä tai muista sopiviksi katsomistaan luotettavista lähteistä, ja hän voi ottaa vastaan kirjallisia tai suullisia todistajanlausuntoja tuomioistuimen toimipaikassa.

3. Jos syyttäjä katsoo, että tutkinnan jatkamiselle on olemassa perusteltua syytä, hän toimittaa esitutkintajaostolle pyynnön luvan saamiseksi tutkinnalle sekä kerätyn pyyntöä tukevan aineiston. Rikosten uhrit voivat antaa lausuntoja esitutkintajaostolle oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti.

4. Jos esitutkintajaosto pyynnön ja sitä tukevan aineiston tutkittuaan katsoo, että tutkinnan jatkamiselle on olemassa perusteltua syytä ja että tapaus ilmeisesti kuuluu tuomioistuimen toimivaltaan, se sallii tutkinnan

aloittamisen. Tämä ei kuitenkaan vaikuta siihen, mitä tuomioistuin myöhemmin päättää toimivallan ja tapauksen käsiteltäväksi ottamisen osalta.

5. Mikäli esitutkintajaosto ei anna tutkinnalle lupaa, syyttäjä voi kuitenkin myöhemmin esittää uuden pyynnön, joka perustuu uusiin samaa tilannetta koskeviin tosiseikkoihin tai todisteisiin.

6. Jos syyttäjä katsoo 1 ja 2 kappaleessa tarkoitetun alustavan tutkinnan jälkeen, että saatujen tietojen perusteella tutkinnan aloittamiselle ei ole olemassa perusteltua syytä, hän ilmoittaa tästä tiedot toimittaneille tahoille. Tämä ei estä syyttäjää tarkastelemasta hänelle toimitettavia samaa tilannetta koskevia lisätietoja uusien tosiseikkojen tai todisteiden valossa.

16 artikla

Tutkinnan tai syyttämisen lykkääminen

Tutkintaa tai syyttämistä ei voida aloittaa tai jatkaa perussäännön mukaisesti kahdentoista seuraavan kuukauden aikana siitä, kun turvallisuusneuvosto on Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan VII luvun nojalla hyväksytyllä päätöksellä pyytänyt lykkäystä tuomioistuimelta; turvallisuusneuvosto voi uudistaa pyyntönsä samoin ehdoin.

17 artikla

Tapauksen käsiteltäväksi ottaminen

1. Ottaen huomioon johdanto-osan 10 kappaleen ja 1 artiklan määräykset, tuomioistuin ei ota tapausta käsiteltäväksi, jos:

a) tapausta on tutkittu tai syyte on nostettu valtiossa, jonka toimivaltaan tapaus kuuluu, ellei valtio ole haluton tai kykenemätön tehokkaasti huolehtimaan tutkinnasta ja syyttämisestä;

b) tapausta on tutkittu valtiossa, jonka toimivaltaan tapaus kuuluu, ja valtio on päättänyt olla nostamatta syytettä kyseistä henkilöä vastaan, ellei päätös johdu valtion haluttomuudesta tai kykenemättömyydestä tehokkaasti huolehtia syyttämisestä;

c) kyseistä henkilöä vastaan on jo järjestetty oikeudenkäynti valituksen kohteena olevasta toiminnasta, eikä oikeudenkäynti tuomioistuimessa ole sallittu 20 artiklan 3 kappaleen nojalla;

d) tapaus ei ole riittävän vakava, jotta käsittelyn jatkaminen tuomioistuimessa olisi perusteltua.

2. Ratkaistakseen onko tietyssä tapauksessa kyse haluttomuudesta, tuomioistuin harkitsee, oikeudenmukaista menettelyä koskevat kansainvälisen oikeuden periaatteet huomioon ottaen, vallitseeko yksi tai useampi seuraavista tilanteista:

a) oikeudenkäyntiin ryhdyttiin tai ollaan ryhtymässä tai kansallinen päätös tehtiin kyseisen henkilön suojelemiseksi rikosoikeudelliselta vastuulta 5 artiklassa tarkoitettujen tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvien rikosten suhteen;

b) oikeudenkäyntiä on viivytetty perusteettomasti, eikä viivytys olosuhteet huomioon ottaen vastaa tarkoitusta saattaa kyseinen henkilö oikeuden eteen;

c) oikeudenkäynti ei ollut tai ei ole riippumaton tai puolueeton eikä oikeudenkäyntimenettely olosuhteet

huomioon ottaen vastannut tai vastaa tarkoitusta saattaa kyseinen henkilö oikeuden eteen.

3. Ratkaistakseen onko tietyssä tapauksessa kyse kykenemättömyydestä, tuomioistuimien harkitsee, onko valtio kykenemätön saamaan syytetyn oikeuteen tai hankkimaan tarvittavat todisteet ja todistajanlausunnot tai muuten kykenemätön järjestämään oikeudenkäynnin siitä syystä, että sen kansallinen tuomioistuinjärjestelmä on kokonaan tai merkittävästi osin romahtanut tai puuttuu kokonaan.

18 artikla

Tapauksen käsiteltäväksi ottamista koskevat alustavat päätökset

1. Kun tilanne on saatettu tuomioistuimen käsiteltäväksi 13 artiklan (a) kohdan mukaisesti ja syyttäjä on todennut, että tutkinnan aloittamiselle on olemassa perusteltua syytä tai syyttäjä aloittaa tutkinnan 13 artiklan (c) kohdan ja 15 artiklan mukaisesti, syyttäjä ilmoittaa siitä kaikille sopimusvaltioille ja niille valtioille, jotka käytettävissä olevien tietojen perusteella tavallisesti olisivat toimivaltaisissa kyseessä olevien rikosten suhteen. Syyttäjä voi ilmoittaa käsittelystä sellaisille valtioille luottamuksellisesti ja, jos hän katsoo sen henkilöiden suojelemisen, todisteiden tuhoamisen estämisen tai henkilöiden karkaamisen estämisen vuoksi tarpeelliseksi, rajoittaa valtioille toimitettavien tietojen laajuutta.

2. Valtio voi ilmoittaa tuomioistuimelle kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, että se on tutkimassa tai on tutkinut omien kansalaistensa tai muiden sen toimivaltaan kuuluvien henkilöiden tekemiä rikollisia tekoja, jotka voivat olla 5 artiklassa tarkoitettuja rikoksia ja jotka liittyvät valtioille lähetetyssä ilmoituksessa mainittuihin tietoihin. Syyttäjä jättää näiden henkilöiden tutkinnan kyseisen valtion tehtäväksi, jos tämä sitä pyytää, ellei esitutkintajaosto syyttäjän hakemuksesta päättä sallia tutkintaa.

3. Syyttäjä voi harkita uudelleen päätöstään jättää tutkinta valtion tehtäväksi kuuden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona tutkinta on jätetty valtion tehtäväksi, tai milloin tahansa, kun olosuhteet ovat merkittävästi muuttuneet sen vuoksi, että valtio on haluton tai kykenemätön suorittamaan tutkinnan tehokkaasti.

4. Kyseinen valtio tai syyttäjä voi valittaa esitutkintajaoston päätöksestä valitusjaostoon 82 artiklan mukaisesti. Valitus käsitellään kiireellisenä.

5. Kun syyttäjä on jättänyt tutkinnan valtion tehtäväksi 2 kappaleen mukaisesti, syyttäjä voi pyytää, että kyseinen valtio säännöllisin väliajoin ilmoittaa syyttäjälle tutkinnan edistymisestä ja mahdollisista myöhemmistä syytteistä. Sopimusvaltioiden tulee vastata tällaisiin pyyntöihin ilman aiheutonta viivytystä.

6. Odottaessaan esitutkintajaoston päätöstä tai milloin tahansa, kun syyttäjä on jättänyt tutkinnan valtion tehtäväksi tämän artiklan mukaisesti, syyttäjä voi hakea poikkeuslupaa esitutkintajaostolta suorittaakseen tarpeelliset tutkintaan liittyvät toimenpiteet todisteiden säilyttämiseksi, kun tärkeiden todisteiden saamiseen on ainutlaatuinen tilaisuus tai on olemassa merkittävä vaara, että sellaisia todisteita ei myöhemmin ole saatavilla.

7. Valtio, joka on vastustanut esitutkintajaoston päätöstä tämän artiklan nojalla, voi vastustaa tapauksen käsiteltäväksi ottamista 19 artiklan mukaisesti uusien merkittävien tosiseikkojen tai merkittävän olosuhteiden muutoksen perusteella.

19 artikla

Tuomioistuimen toimivallan tai tapauksen käsiteltäväksi ottamisen vastustaminen

1. Tuomioistuin varmistaa, että se on toimivaltainen käsittelemään tapauksia, jotka on saatettu sen

käsiteltäväksi. Tuomioistuin voi omasta aloitteestaan päättää, voidaanko tapaus ottaa käsiteltäväksi 17 artiklan mukaisesti.

2. Tapauksen käsiteltäväksi ottamista 17 artiklassa tarkoitettu perustein tai tuomioistuimen toimivaltaa voi vastustaa:

a) syytetty tai henkilö, josta on annettu pidätysmääräys tai joka on haastettu 58 artiklan nojalla;

b) valtio, joka on toimivaltainen käsittelemään tapausta, sillä perusteella, että tutkinta tai syyttäminen on käynnissä tai on suoritettu tässä valtiossa; tai

c) valtio, jonka hyväksyntä on 12 artiklan mukaisesti toimivallan edellytyksenä.

3. Syyttäjä voi pyytää tuomioistuimelta toimivaltaa tai tapauksen käsiteltäväksi ottamista koskevaa päätöstä. Toimivaltaa tai tapauksen käsiteltäväksi ottamista koskevassa oikeuskäsittelyssä ne tahot, jotka ovat saattaneet tilanteen syyttäjän käsiteltäväksi 13 artiklan mukaisesti, sekä uhrin voivat antaa tuomioistuimelle lausuntonsa.

4. Tämän artiklan 2 kappaleessa tarkoitettu henkilö tai valtio voi vastustaa tapauksen käsiteltäväksi ottamista tai tuomioistuimen toimivaltaa vain kerran. Vastustus esitetään ennen oikeudenkäynnin alkamista tai sen alkaessa. Poikkeustapauksissa tuomioistuin voi myöntää luvan vastustuksen esittämiseen useammin kuin kerran tai oikeudenkäynnin alkamisen jälkeen. Tapauksen käsiteltäväksi ottamisen vastustaminen oikeudenkäynnin alkaessa tai myöhemmin tuomioistuimen luvalla voi perustua ainoastaan 17 artiklan 1 kappaleen (c) kohtaan.

5. Tämän artiklan 2 kappaleen (b) tai (c) kohdassa tarkoitettu valtio esittää vastustuksensa mahdollisimman aikaisin.

6. Ennen syytteiden vahvistamista tapauksen käsiteltäväksi ottamisen tai tuomioistuimen toimivallan vastustus saatetaan esitutkintajaoston käsiteltäväksi. Syytteiden vahvistamisen jälkeen vastustus saatetaan oikeudenkäyntijaoston käsiteltäväksi. Toimivaltaa tai tapauksen käsiteltäväksi ottamista koskevista päätöksistä voi valittaa valitusjaostoon 82 artiklan mukaisesti.

7. Jos 2 kappaleen (b) tai (c) kohdassa tarkoitettu valtio vastustaa toimivaltaa tai tapauksen käsiteltäväksi ottamista, syyttäjä lykkää tutkintaa kunnes tuomioistuin tekee päätöksen 17 artiklan mukaisesti.

8. Odottaessaan tuomioistuimen päätöstä, syyttäjä voi hakea tuomioistuimelta lupaa:

a) suorittaakseen 18 artiklan 6 kappaleessa tarkoitetun kaltaiset tarpeelliset tutkintaan liittyvät toimenpiteet;

b) ottaakseen lausunnon tai todistajanlausunnon todistajalta tai päättääkseen todisteiden keräämisen ja tarkastelun, joka on aloitettu ennen vastustuksen esittämistä; ja

c) estääkseen yhteistyössä niiden valtioiden kanssa, joita asia koskee, sellaisten henkilöiden pakenemisen, joista syyttäjä on jo pyytänyt pidätysmääräystä 58 artiklan nojalla.

9. Vastustaminen ei vaikuta syyttäjän ennen vastustuksen esittämistä suorittamien toimenpiteiden pätevyyteen tai tuomioistuimen ennen vastustuksen esittämistä antamien määräysten tai pidätysmääräysten pätevyyteen.

10. Jos tuomioistuin on päättänyt 17 artiklan mukaisesti, että tapausta ei voida ottaa käsiteltäväksi, syyttäjä voi esittää pyynnön päätöksen uudelleen käsittelemisestä, kun hän on täysin vakuuttunut siitä, että sellaisia uusia tosiseikkoja on ilmennyt, jotka kumoavat ne perusteet, joilla tuomioistuin on aikaisemmin 17 artiklan mukaisesti päättänyt, että tapausta ei voida ottaa käsiteltäväksi.

11. Jos syyttäjä 17 artiklassa tarkoitettujen seikkojen perusteella jättää tutkinnan valtion tehtäväksi, syyttäjä voi pyytää asianomaiselta valtiolta tietoja kansallisesta oikeudenkäynnistä. Nämä tiedot ovat luottamuksellisia, jos kyseinen valtio sitä pyytää. Jos syyttäjä sen jälkeen päättää jatkaa tutkintaa, hän ilmoittaa tästä sille valtiolle, jonka järjestettäväksi oikeudenkäynti on jätetty.

20 artikla

Ne bis in idem

1. Ellei tässä perussäännössä toisin määrätä, ketään ei saa tutkia tuomioistuimessa uudelleen toiminnasta, johon syyte on perustunut, ja josta tuomioistuin on tuominnut kyseisen henkilön tai jonka osalta tuomioistuin on vapauttanut hänet.

2. Toinen tuomioistuin ei saa tutkia ketään sellaisesta 5 artiklassa tarkoitettusta rikoksesta, josta tuomioistuin on jo tuominnut kyseisen henkilön tai vapauttanut hänet.

3. Ketään, joka on jo ollut toisen tuomioistuimen tutkittavana 6, 7 tai 8 artiklassa tarkoitettusta toiminnasta, ei tutkita tuomioistuimessa samasta toiminnasta, paitsi jos oikeudenkäynti kyseisessä toisessa tuomioistuimessa:

a) oli tarkoitettu suojelemaan kyseistä henkilöä rikosoikeudelliselta vastuulta tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvien rikosten suhteen; tai

b) ei ollut muutoin riippumaton tai puolueeton kansainvälisen oikeuden oikeudenmukaista menettelyä koskevien sääntöjen mukaisesti eikä oikeudenkäyntimenettely olosuhteet huomioon ottaen vastannut tarkoitusta saattaa kyseinen henkilö oikeuden eteen.

21 artikla

Sovellettava oikeus

1. Tuomioistuin soveltaa:

a) ensisijaisesti tätä perussääntöä, rikosten määritelmien tulkintaohjeita ja sen oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevia sääntöjä;

b) toissijaisesti tarvittaessa asiaan sovellettavia sopimuksia ja kansainvälisen oikeuden periaatteita ja sääntöjä, mukaan luettuna aseellisia selkkauksia koskevat kansainvälisen oikeuden periaatteet;

c) ellei edellä mainittuja voida soveltaa, tuomioistuin soveltaa yleisiä oikeusperiaatteita, jotka se johtaa maailman oikeusjärjestelmien valtionsisäisestä oikeudesta, mukaan luettuna tarvittaessa sen valtion valtionsisäinen oikeus, joka tavallisesti olisi toimivaltainen rikoksen suhteen, edellyttäen, että nämä oikeusperiaatteet eivät ole ristiriidassa tämän perussäännön ja kansainvälisen oikeuden kanssa tai kansainvälisesti tunnustettujen sääntöjen ja vaatimusten vastaisia.

2. Tuomioistuin voi soveltaa oikeusperiaatteita ja oikeussääntöjä sen aikaisemmissa päätöksissä olevien tulkintojen mukaisesti.

3. Tämän artiklan mukaisen oikeuden soveltamisen ja tulkinnan tulee olla yhdenmukaista kansainvälisesti tunnustettujen ihmisoikeuksien kanssa eikä soveltamisessa ja tulkinnassa saa olla sellaisia eroavaisuuksia, jotka perustuvat esimerkiksi sukupuoleen, niin kuin tämä käsite on määritelty 7 artiklan 3 kappaleessa, ikään, rotuun, ihonväriin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittiseen tai muuhun mielipiteeseen, kansalliseen, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, varallisuuteen, syntyperään tai muuhun asemaan.

3 OSA

YLEISET RIKOSOIKEUDELLISET PERIAATTEET

22 artikla

Nullum crimen sine lege

1. Kukaan henkilö ei ole tämän perussäännön nojalla rikosoikeudellisessa vastuussa, ellei toiminta ollut teon hetkellä tuomioistuimen toimivaltaan kuuluva rikos.

2. Rikostunnusmerkistöä tulee tulkita täsmällisesti, eikä sitä saa laajentaa analogiapäätelmien avulla. Epäselvässä tapauksessa rikostunnusmerkistöä tulee tulkita tutkinnan, syytteen tai tuomion kohteena olevan henkilön eduksi.

3. Tämä artikla ei estä katsomasta toimintaa rikokseksi kansainvälisen oikeuden nojalla tästä perussäännöstä riippumatta.

23 artikla

Nulla poena sine lege

Tuomioistuimen tuomitsemalle henkilölle voidaan määrätä rangaistus ainoastaan tämän perussäännön mukaisesti.

24 artikla

Taannehtivuuden kielto ratione personae

1. Kukaan ei ole tämän perussäännön nojalla rikosoikeudellisessa vastuussa perussäännön voimaantuloa edeltävästä toiminnastaan.

2. Mikäli tiettyyn tapaukseen sovellettava oikeus muuttuu ennen lopullisen tuomion antamista, sovelletaan oikeutta, joka on edullisempi sen henkilön kannalta, johon tutkinta, syyte tai tuomio kohdistuu.

25 artikla

Henkilökohtainen rikosoikeudellinen vastuu

1. Tuomioistuimen toimivalta ulottuu luonnollisiin henkilöihin tämän perussäännön mukaisesti.

2. Henkilö, joka tekee tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvan rikoksen, on siitä henkilökohtaisesti vastuussa ja hänelle voidaan määrätä rangaistus tämän perussäännön mukaisesti.

3. Tämän perussäännön mukaisesti henkilö on vastuussa tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvasta rikoksesta ja hänelle voidaan määrätä siitä rangaistus, jos kyseinen henkilö:

a) tekee rikoksen yksin tai yhdessä toisen kanssa tai toisen henkilön välityksellä riippumatta siitä, onko toinen henkilö rikosoikeudellisessa vastuussa;

- b) käskää, kehottaa tai suostuttelee tekemään sellaisen rikoksen, ja rikos tosiasiaa täytetään tai sitä yritetään;
- c) rikoksen täytäntöönpanon helpottamiseksi auttaa tai avustaa sellaisen rikoksen tekemisessä tai rikoksen yrityksessä, mukaan luettuna keinojen tarjoaminen rikoksen tekemiseen;
- d) jollakin muulla tavalla myötävaikuttaa sellaisen rikoksen täyttymiseen tai sen yritykseen, sellaisen henkilöryhmän toimesta, joka toimii yhteisen päämäärän hyväksi. Tällaisen myötävaikuttamisen tulee olla tahallista ja:
- i) sen tarkoituksena tulee olla joko ryhmän rikollisen toiminnan tai rikollisen päämäärän edistäminen, kun sellaiseen toimintaan tai päämäärään liittyy tuomioistuimen toimivaltaan kuuluva rikos; tai
 - ii) myötävaikuttajan tulee olla tietoinen ryhmän aikomuksesta tehdä rikos;
- e) joukkotuhonnan osalta yllyttää välittömästi ja julkisesti muita joukkotuhontaan;
- f) yrittää tehdä rikoksen ryhtymällä toimenpiteisiin, jotka olennaisella tavalla aloittavat sen täytäntöönpanon, mutta rikos jää täyttymättä henkilön tarkoituspästä riippumattomien olosuhteiden vuoksi. Sellaiselle henkilölle, joka luopuu rikoksen yrityksestä tai muutoin estää rikoksen täyttymisen, ei määrätä rangaistusta rikoksen yrityksestä tämän perussäännön nojalla, jos kyseinen henkilö täysin ja vapaaehtoisesti on luopunut rikollisesta päämäärästä.
4. Tämän perussäännön henkilökohtaista rikosoikeudellista vastuuta koskevat määräykset eivät vaikuta vastuuseen, joka valtioilla on kansainvälisen oikeuden nojalla.

26 artikla

Alle 18-vuotiaiden henkilöiden rajaaminen toimivallan ulkopuolelle

Tuomioistuimen toimivalta ei ulotu sellaisiin henkilöihin, jotka olivat alle 18-vuotiaita ajankohtana, jona rikoksen väitetään tapahtuneen.

27 artikla

Virallisen aseman merkityksettömyys

1. Tätä perussääntöä sovelletaan samalla tavalla kaikkiin henkilöihin heidän virallisesta asemastaan riippumatta. Erityisesti, virallinen asema valtion tai hallituksen päämiehenä, hallituksen tai parlamentin jäsenenä, valittuna edustajana tai valtion virkamiehenä ei missään tapauksessa vapauta henkilöä tämän perussäännön mukaisesta rikosoikeudellisesta vastuusta, eikä se sellaisenaan ole peruste rangaistuksen lieventämiselle.

2. Valtionsisäisen tai kansainvälisen oikeuden koskemattomuutta koskevat tai erityiset oikeudenkäyntiä koskevat säännöt, jotka voivat liittyä henkilön viralliseen asemaan, eivät estä tuomioistuinta käyttämästä toimivaltaansa sellaisen henkilön suhteen.

28 artikla

Päälliköiden ja muiden esimiesten vastuu

Sen lisäksi, mitä muualla tässä perussäännössä määrätään rikosoikeudellisen vastuun perusteista, tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvien rikosten suhteen:

a) Sotilaspäällikkö tai tosiasiasa sotilaspäällikkönä toimiva henkilö on vastuussa tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvista rikoksista, joihin tosiasiallisesti hänen komennossaan ja valvonnassaan tai määräysvallassaan ja valvonnassaan olevat joukot ovat syyllistyneet sen seurauksena, että tämä sotilaspäällikkö tai henkilö ei ole asianmukaisesti valvonut joukkojen toimintaa, jos:

i) tämä sotilaspäällikkö tai henkilö joko tiesi tai sen hetken olosuhteet huomioon ottaen hänen olisi pitänyt tietää, että joukot olivat tekemässä tai aikoivat tehdä kyseiset rikokset; eikä

ii) tämä sotilaspäällikkö tai henkilö ryhtynyt kaikkiin käytettävissään oleviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin toimenpiteisiin ehkäistäkseen tai estääkseen rikosten täyttymisen tai saattaakseen asian toimivaltaisten viranomaisten käsiteltäväksi tutkintaa ja syytteen nostamista varten.

b) Muiden kuin (a) kohdan mukaisten esimiehen ja alaisten välisten suhteiden osalta esimies on vastuussa tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvista rikoksista, joihin hänen tosiasiallisessa määräysvallassaan ja valvonnassaan olevat alaiset ovat syyllistyneet sen seurauksena, että hän ei ole valvonut alaistensa toimintaa asianmukaisesti, jos:

i) esimies joko tiesi tai tietoisesti ei kiinnittänyt huomiota tietoihin, jotka selvästi osoittivat, että hänen alaisensa olivat tekemässä tai aikoivat tehdä kyseisiä rikoksia;

ii) kyseiset rikokset liittyivät toimintaan, joka kuului esimiehen tosiasialliseen vastuuseen ja valvontaan; eikä

iii) esimies ryhtynyt kaikkiin käytettävissään oleviin tarpeellisiin ja kohtuullisiin toimenpiteisiin ehkäistäkseen tai estääkseen rikosten täyttymisen tai saattaakseen asian toimivaltaisten viranomaisten käsiteltäväksi tutkintaa ja syytteen nostamista varten.

29 artikla

Vanhentumisajkojen soveltamattomuus

Vanhentumisajat eivät koske tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvia rikoksia.

30 artikla

Syyksiluettavuus

1. Jollei erikseen ole toisin määrätty, henkilö on rikosoikeudellisessa vastuussa ja hänet voidaan tuomita rangaistukseen tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvasta rikoksesta ainoastaan, jos rikoksen tunnusmerkistö on toteutettu tahallaan ja tietoisesti.

2. Artiklaa sovellettaessa tarkoitetaan henkilön toimivan tahallaan:

a) suhteessa toimintaan, kun hänen tarkoituksenaan on toimia kyseisellä tavalla;

b) suhteessa seuraukseen, kun hänen tarkoituksenaan on aiheuttaa tuo seuraus tai hän on selvillä siitä, että toiminta tavallisesti aiheuttaa tuon seurauksen.

3. Artiklaa sovellettaessa tarkoitetaan "tietoisuudella" sitä, että henkilö on selvillä olosuhteen vallitsemisesta tai siitä, että toiminta tavallisesti aiheuttaa kyseisen seurauksen. Ilmaisuille "tietää" ja "tietoisena" annetaan merkitys vastaavalla tavalla.

31 artikla

Rikosoikeudelliset vastuuvapausperusteet

1. Sen lisäksi, mitä muualla tässä perussäännössä määrätään rikosoikeudellisista vastuuvapausperusteista, henkilö ei ole rikosoikeudellisessa vastuussa, jos kyseisen henkilön toiminnan aikaan:

- a) hänellä oli mielisairaus tai mielenterveyden häiriö, joka poistaa hänen kykynsä arvioida toimintansa oikeudenvastaisuutta tai luonnetta tai hänen kykynsä säädellä käyttäytymistään siten, että se vastaa lain vaatimuksia;
- b) hän oli sellaisessa päihtymystilassa, joka poistaa hänen kykynsä arvioida toimintansa oikeudenvastaisuutta tai luonnetta tai hänen kykynsä säädellä käyttäytymistään siten, että se vastaa lain vaatimuksia, ellei tämä henkilö ole itse aiheuttanut päihtymystään sellaisissa olosuhteissa, että hän joko oli tietoinen vaarasta tai jätti kiinnittämättä huomiota siihen vaaraan, että hän päihtymyksen seurauksena luultavasti ryhtyisi toimintaan, joka on tuomioistuimen toimivaltaan kuuluva rikos;
- c) hän toimi kohtuuden rajoissa puolustaakseen itseään tai toista henkilöä taikka sotarikosten osalta hänen itsensä tai toisen eloonjäämisen taikka sotilaallisen tehtävän suorittamisen kannalta olennaista omaisuutta, välittömästi uhkaavaa ja oikeudetonta voimankäyttöä vastaan tavalla, joka oli järkevässä suhteessa itselle tai toiselle tai suojeltavalle omaisuudelle koituvaan vaaraan nähden. Se, että kyseinen henkilö osallistui asevoimien puolustustoimintaan, ei sinänsä ole peruste rikosoikeudellisesta vastuusta vapauttamiselle tämän kohdan nojalla;
- d) toiminta, jonka väitetään olevan tuomioistuimen toimivaltaan kuuluva rikos, on tehty pakkotilassa, kun itseä tai toista on uhannut välitön kuolema taikka jatkuva tai välitön vaikea ruumiinvamma ja kun tuo toiminta oli tarpeen ja perusteltua uhkan välttämiseksi, edellyttäen, että hän ei tarkoittanut aiheuttaa suurempaa vahinkoa kuin se vahinko, jonka hän yritti välttää. Tällainen uhka voi olla joko:
 - i) toisten henkilöiden aiheuttama; tai
 - ii) se voi johtua muista kyseisestä henkilöstä riippumattomista olosuhteista.

2. Tuomioistuin päättää tässä perussäännössä mainittujen rikosoikeudellisten vastuuvapausperusteiden soveltamisesta sen käsiteltävänä olevaan tapaukseen.

3. Oikeudenkäynnissä tuomioistuin voi harkita muuta kuin 1 kappaleessa tarkoitettua rikosoikeudellista vastuuvapausperustetta, kun tällainen peruste johdetaan 21 artiklan mukaisesta sovellettavasta oikeudesta. Tällaisen perusteen harkitsemiseen liittyvistä menettelytavoista määrätään oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevissa säännöissä.

32 artikla

Tosiasiaerehdys ja oikeuserehdys

1. Tosiasiaerehdys on rikosoikeudellinen vastuuvapausperuste vain, jos se poistaa rikoksen edellyttämän syyksiluettavuuden.

2. Oikeuserehdys, joka koskee sitä, onko tietyn tyyppinen toiminta tuomioistuimen toimivaltaan kuuluva rikos, ei ole rikosoikeudellinen vastuuvapausperuste. Oikeuserehdys voi kuitenkin olla rikosoikeudellinen vastuuvapausperuste, jos se poistaa kyseisen rikoksen edellyttämän syyksiluettavuuden tai se voi olla vastuuvapausperuste sen mukaan, mitä 33 artiklassa määrätään.

33 artikla

Esimiehen määräykset ja lain määräykset

1. Se, että henkilö on tehnyt tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvan rikoksen hallituksen taikka sotilas- tai siviiliesimiehen määräyksestä, ei vapauta kyseistä henkilöä rikosoikeudellisesta vastuusta, paitsi jos:

- a) hänellä oli oikeudellinen velvoite totella kyseisen hallituksen tai esimiehen määräyksiä;
- b) hän ei tiennyt, että määräys oli oikeudenvastainen; ja
- c) määräys ei ollut ilmeisen oikeudenvastainen.

2. Tätä artiklaa tulkitaan siten, että joukkotuhonnan tai ihmisyyttä vastaan kohdistuvien rikosten täytäntöönpanoa koskevat määräykset ovat ilmeisen oikeudenvastaisia.

4 OSA**TUOMIOISTUIMEN KOKOONPANO JA HALLINTO****34 artikla****Tuomioistuimen elimet**

Tuomioistuin koostuu seuraavista elimistä:

- a) puheenjohtajisto;
- b) valitusosasto, oikeudenkäyntiosasto ja esitutkintaosasto;
- c) syyttäjän toimisto;
- d) kirjaamo.

35 artikla**Tuomareiden palveluaika**

1. Kaikki tuomarit valitaan tuomioistuimen kokopäiväisiksi jäseniksi, ja he palvelevat tällä perusteella toimikautensa alusta lähtien.

2. Puheenjohtajiston muodostavat tuomarit palvelevat kokopäiväisesti valinnastaan lähtien.

3. Puheenjohtajisto voi tuomioistuimen työmäärän perusteella ja neuvoteltuaan tuomioistuimen jäsenten kanssa päättää ajoittain, missä määrin muiden tuomareiden edellytetään palvelevan kokopäiväisesti. Tällaiset järjestelyt eivät vaikuta 40 artiklan määräyksiin.

4. Taloudelliset järjestelyt sellaisten tuomareiden osalta, joiden ei edellytetä palvelevan kokopäiväisesti, tehdään 49 artiklan mukaisesti.

36 artikla**Tuomareiden pätevyysvaatimukset, ehdokkaiden nimeäminen ja tuomareiden valinta**

- 1. Tuomioistuimessa on 18 tuomaria, jollei 2 kappaleessa toisin määrätä.
- 2. a) Tuomioistuimen puolesta toimiva puheenjohtajisto voi ehdottaa, että tuomareiden lukumäärää lisätään 1

kappaleessa mainitusta lukumäärästä, jolloin sen on perusteltava, minkä vuoksi tämä katsotaan tarpeelliseksi ja asianmukaiseksi. Kirjaaja toimittaa ehdotukset viipymättä kaikille sopimusvaltioille.

b) Tällaisia ehdotuksia tarkastellaan sopimusvaltioiden kokouksen istunnossa, joka kutsutaan koolle 112 artiklan mukaisesti. Ehdotus katsotaan hyväksytyksi, jos se hyväksytään istunnossa sopimusvaltioiden kokouksen jäsenten kahden kolmasosan äänten enemmistöllä, ja se tulee voimaan sopimusvaltioiden kokouksen päättämänä ajankohtana.

c) i) Kun ehdotus tuomareiden lukumäärän lisäämisestä on hyväksytty (b) kohdan mukaisesti, ylimääräisten tuomareiden vaali pidetään sopimusvaltioiden kokouksen seuraavassa istunnossa 3—8 kappaleen ja 37 artiklan 2 kappaleen mukaisesti;

ii) Kun ehdotus tuomareiden lukumäärän lisäämisestä on hyväksytty ja se on tullut voimaan (b) ja (c) (i) kohdan mukaisesti, puheenjohtajisto voi milloin tahansa sen jälkeen ehdottaa tuomareiden lukumäärän vähentämistä, jos se on perusteltavissa tuomioistuimen työmäärällä, sillä edellytyksellä, että tuomareiden lukumäärää ei vähennetä 1 kappaleessa mainitun lukumäärän alapuolelle. Ehdotus käsitellään (a) ja (b) kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti. Siinä tapauksessa, että ehdotus hyväksytään, tuomareiden lukumäärää vähennetään asteittain sitä mukaa kuin palvelevien tuomareiden toimikaudet päättyvät, kunnes tarvittava lukumäärä on saavutettu.

3. a) Tuomarit valitaan sellaisten nuhteettomien, puolueettomien ja luotettavien henkilöiden joukosta, jotka ovat kotivaltioissaan päteviä korkeimpiin tuomarin virkoihin.

b) Jokaisen tuomioistuimen vaaliin osallistuvan ehdokkaan tulee olla:

i) todistettavasti pätevä rikosoikeuden ja rikosprosessioikeuden alalla ja hänellä on tarpeeksi kokemusta rikosoikeudenkäynneistä joko tuomarina, syyttäjänä, asianajajana tai muussa vastaavassa ominaisuudessa; tai

ii) todistettavasti pätevä asiaan liittyvillä kansainvälisen oikeuden aloilla, kuten kansainvälinen humanitaarinen oikeus ja ihmisoikeudet, ja hänellä on laaja kokemus sellaisesta oikeudellisesta ammatista, joka liittyy tuomioistuimen oikeudenkäyttötehtäviin;

c) Jokaisen tuomioistuimen vaaliin osallistuvan ehdokkaan tulee osata erittäin hyvin ainakin yhtä tuomioistuimen työkielistä ja käyttää sitä sujuvasti.

4. a) Tämän perussäännön sopimusvaltiot voivat nimetä ehdokkaita tuomioistuimen vaalia varten, ja tämä tapahtuu joko:

i) käyttämällä kyseisen valtion korkeimpiin tuomarin virkoihin sovellettavaa ehdokkaiden nimeämismenettelyä; tai

ii) käyttämällä Kansainvälisen tuomioistuimen perussäännössä määrättyä menettelyä, jota käytetään Kansainvälisen tuomioistuimen ehdokkaiden nimeämiseen.

Ehdokkaan nimeämisilmoituksen mukana toimitetaan riittävän yksityiskohtainen lausunto siitä, miten ehdokas täyttää 3 kappaleen vaatimukset.

b) Kukin sopimusvaltio voi nimetä mitä tahansa vaalia varten yhden ehdokkaan, joka ei välttämättä ole tämän sopimusvaltion kansalainen, mutta on joka tapauksessa jonkin sopimusvaltion kansalainen.

c) Sopimusvaltioiden kokous voi tarvittaessa päättää perustaa neuvoa-antavan toimikunnan ehdokaskysymyksiä varten. Tällaisessa tapauksessa toimikunnan kokoonpanosta ja toimikaudesta päätetään sopimusvaltioiden kokouksessa.

5. Vaaleja varten laaditaan kaksi ehdokasluetteloa:

A luettelo, joka sisältää niiden ehdokkaiden nimet, joilla on 3 kappaleen (b)(i) kohdan mukainen pätevyys; ja

B luettelo, joka sisältää niiden ehdokkaiden nimet, joilla on 3 kappaleen (b)(ii) kohdan mukainen pätevyys.

Ehdokas, jolla on riittävä pätevyys molempiin luetteloihin, voi valita kummassa luettelossa hän on mukana. Ensimmäisessä tuomioistuimen vaalissa vähintään yhdeksän tuomaria valitaan A luettelosta ja vähintään viisi tuomaria B luettelosta. Myöhemmät vaalit järjestetään siten, että näihin luetteloihin pätevien tuomareiden suhdeluku tuomioistuimessa säilyy samana.

6. a) Tuomarit valitaan salaisella lippuäänestyksellä sopimusvaltioiden kokouksen istunnossa, joka on kutsuttu koolle tätä tarkoitusta varten 112 artiklan mukaisesti. Jollei 7 kappaleessa toisin määrätä, tuomioistuimeen valittavat henkilöt ovat ne 18 ehdokasta, jotka saavat korkeimman äänimäärän sekä läsnäolevien ja äänestävien sopimusvaltioiden kahden kolmasosan ääntenenemmistön.

b) Sellaisessa tapauksessa, että ensimmäisessä äänestyksessä ei valita riittävää määrää tuomareita, myöhemmät äänestykset pidetään (a) kohdassa määrätyn menettelyn mukaisesti, kunnes jäljellä olevat paikat on täytetty.

7. Kahta saman valtion kansalaista ei voi olla tuomarina. Henkilöllä, jonka tuomioistuimen jäsenyyden kannalta voitaisiin katsoa olevan useamman kuin yhden valtion kansalainen, katsotaan olevan sen valtion kansalaisuus, jossa tämä henkilö tavallisesti käyttää kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia.

8. a) Sopimusvaltiot ottavat tuomareiden valinnassa huomioon, että tuomioistuimen jäsenistössä tarvitaan:

i) maailman merkittävimpien oikeusjärjestelmien edustusta;

ii) tasapuolista maantieteellistä edustusta; ja

iii) oikeudenmukaista nais- ja miestuomareiden edustusta.

b) Sopimusvaltiot ottavat huomioon myös sen, että tarvitaan tuomareita, joilla on oikeudellista asiantuntemusta erityiskysymyksistä, kuten naiseen tai lapsiin kohdistuvasta väkivallasta.

9. a) Tuomareiden toimikausi on yhdeksän vuotta, jollei (b) kohdassa toisin määrätä, eikä heitä voida valita uudelleen, jollei (c) kohdassa ja 37 artiklan 2 kappaleessa toisin määrätä.

b) Ensimmäisessä vaalissa kolmasosa valituista tuomareista valitaan arpomalla kolmen vuoden ajaksi; kolmasosa valituista tuomareista valitaan arpomalla kuuden vuoden ajaksi; ja jäljelle jäävät palvelevat yhdeksän vuoden ajan.

c) Tuomari, joka valitaan palvelemaan kolmen vuoden ajaksi (b) kohdan mukaisesti, on valittavissa uudelleen täyttää toimikautta varten.

10. Sen estämättä, mitä 9 kappaleessa määrätään, tuomari, joka määrätään oikeudenkäyntijaostoon tai valitusjaostoon 39 artiklan mukaisesti, jatkaa toimikauttaan, kunnes kyseisessä jaostossa jo aloitettu oikeudenkäynti tai valitusprosessi on saatettu päätökseen.

37 artikla

Vapautuvat tuomarin paikat

1. Mikäli tuomarin paikka vapautuu, pidetään vaali 36 artiklan mukaisesti vapautuneen paikan täyttämiseksi.
2. Vapautuneeseen paikkaan valittava tuomari palvelee edeltäjänsä toimikauden loppuun saakka ja mikäli tämä toimikausi on kolme vuotta tai vähemmän, hän on valittavissa uudelleen täydeksi toimikaudeksi 36 artiklan mukaisesti.

38 artikla

Puheenjohtajisto

1. Presidentti ja ensimmäinen ja toinen varapresidentti valitaan tuomareiden ehdottomalla äänten enemmistöllä. Heistä jokainen palvelee kolmen vuoden ajan tai kunnes heidän toimikautensa tuomarina päättyy, riippuen siitä kumpi näistä kausista päättyy ennemmin. He ovat valittavissa kerran uudelleen.
2. Ensimmäinen varapresidentti toimii presidentin sijasta sellaisessa tapauksessa, että presidentti ei ole käytettävissä tai on jäävi. Toinen varapresidentti toimii presidentin sijasta sellaisessa tapauksessa, että presidentti ja ensimmäinen varapresidentti eivät kumpikaan ole käytettävissä tai molemmat ovat jäävejä.
3. Presidentti muodostaa yhdessä ensimmäisen ja toisen varapresidentin kanssa puheenjohtajiston, joka vastaa:
 - a) tuomioistuimen asianmukaisesta hallinnosta, lukuun ottamatta syyttäjän toimistoa; ja
 - b) muista tehtävistä, jotka sille määrätään tämän perussäännön mukaisesti.
4. Hoitaessaan 3 kappaleen (a) kohdan mukaisia velvollisuuksiaan puheenjohtajisto toimii yhteistyössä syyttäjän kanssa ja hakee tämän myötävaikutusta näitä molempia koskevissa asioissa.

39 artikla

Jaostot

1. Mahdollisimman pian tuomareiden valinnan jälkeen tuomioistuin järjestäytyy 34 artiklan (b) kohdan mukaisesti osastoihin. Valitusosasto koostuu presidentistä ja neljästä muusta tuomarista, oikeudenkäyntiosasto koostuu vähintään kuudesta tuomarista ja esitutkintaosasto vähintään kuudesta tuomarista. Tuomareiden määrääminen osastoille perustuu kunkin osaston hoitamien tehtävien luonteeseen ja tuomioistuimeen valittujen tuomareiden pätevyyteen ja kokemukseen siten, että kullakin osastolla on asianmukainen yhdistelmä rikosoikeuden ja rikosprosessioikeuden sekä kansainvälisen oikeuden asiantuntemusta. Oikeudenkäyntiosasto ja esitutkintaosasto koostuvat ensisijaisesti tuomareista, joilla on kokemusta rikosoikeudenkäynneistä.
2. a) Tuomioistuimen oikeudenkäyttötehtävät hoidetaan kullakin osastolla jaostoissa.
 - b) i) Valitusjaosto koostuu kaikista valitusosaston tuomareista;

ii) Oikeudenkäyntijaoston tehtäviä hoitaa kolme oikeudenkäyntiosaston tuomaria;

iii) Esitutkintajaoston tehtäviä hoitaa joko kolme esitutkintaosaston tuomaria tai yksi kyseisen osaston tuomari tämän perussäännön ja oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti.

c) Mikään tässä kappaleessa ei estä muodostamasta samanaikaisesti useampaa kuin yhtä oikeudenkäyntijaostoa tai esitutkintajaostoa, kun tuomioistuimen työmäärän tehokas hoitaminen sitä edellyttää.

3. a) Oikeudenkäyntiosastolle ja esitutkintaosastolle määrätty tuomarit palvelevat näillä osastoilla kolmen vuoden ajan, ja sen jälkeen kunnes tapaukset, joiden käsittely on jo aloitettu kyseisellä osastolla, on saatettu päätökseen;

b) Valitusosastolle määrätty tuomarit palvelevat tällä osastolla koko toimikautensa ajan.

4. Valitusosastolle määrätty tuomarit palvelevat ainoastaan kyseisellä osastolla. Mikään tässä artiklassa ei kuitenkaan estä sitä, että oikeudenkäyntiosastolta määrätään tuomareita väliaikaisesti esitutkintaosastolle tai päinvastoin, jos puheenjohtajisto katsoo, että tuomioistuimen työmäärän tehokas hoitaminen sitä edellyttää, kuitenkin siten, että tapauksen esitutkintavaiheeseen osallistunut tuomari ei ole missään olosuhteissa valittavissa oikeudenkäyntijaostoon, joka käsittelee samaa tapausta.

40 artikla

Tuomareiden riippumattomuus

1. Tuomarit ovat riippumattomia hoitaessaan tehtäviään.

2. Tuomarit eivät ryhdy mihinkään toimintaan, joka todennäköisesti haittaisi tuomarin tehtävien hoitamista tai vaikuttaisi heidän riippumattomuuteensa kohdistuvaan luottamukseen.

3. Tuomarit, joiden edellytetään palvelevan kokopäiväisesti tuomioistuimen toimipaikassa, eivät ryhdy mihinkään muuhun ammatilliseen toimintaan.

4. Tämän artiklan 2 ja 3 kappaleen soveltamiseen liittyvistä kysymyksistä päätetään tuomareiden ehdottomalla äänten enemmistöllä. Kun sellainen kysymys koskee yksittäistä tuomaria, tämä tuomari ei osallistu päätöksentekoon.

41 artikla

Tuomarin vapauttaminen tehtävästä ja tuomarin jääväminen

1. Puheenjohtajisto voi tuomarin pyynnöstä vapauttaa kyseisen tuomarin tämän perussäännön mukaisesta tehtävästä oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti.

2. a) Tuomari ei osallistu sellaisen tapauksen käsittelyyn, jossa hänen puolueettomuuttaan voitaisiin kohtuudella epäillä millä tahansa perusteella. Tuomari on jäävi käsittelemään tapausta tämän kappaleen mukaisesti, jos tämä tuomari muun muassa on aikaisemmin ollut kyseisen tapauksen kanssa tekemisissä missä tahansa ominaisuudessa tuomioistuimessa tai sellaisen asiaan liittyvän rikostapauksen käsittelyssä kansallisella tasolla, jossa tutkinnan tai syytteen kohteena oleva henkilö on ollut osallisena. Tuomari on jäävi myös muilla oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevilla säännöillä mainituilla perusteilla.

b) Syyttäjä tai tutkinnan tai syytteen kohteena oleva henkilö voi pyytää tuomarin jääväämistä tämän kappaleen nojalla.

c) Tuomarin jääväämistä koskevista kysymyksistä päätetään tuomareiden ehdottomalla ääntenenemmistöllä. Tuomarilla, jonka jääväminen on kyseessä, on oikeus esittää asiaa koskevat mielipiteensä, mutta hän ei osallistu päätöksentekoon.

42 artikla

Syyttäjän toimisto

1. Syyttäjän toimisto toimii riippumattomana ja erillisenä tuomioistuimen elimenä. Se vastaa tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvia rikoksia koskevien tutkintapyyntöjen ja perusteltujen tietojen vastaanottamisesta, niiden tutkimisesta ja tutkinnan suorittamisesta sekä syytteen ajamisesta tuomioistuimessa. Toimiston jäsen ei pyydä ohjeita ulkopuolisista lähteistä eikä toimi tällaisten ohjeiden mukaisesti.

2. Toimistoa johtaa syyttäjä. Syyttäjällä on täysi määräysvalta toimiston johdossa ja hallinnossa, mukaan luettuna henkilökunta, apuvälineet ja muut voimavarat. Syyttäjällä on apuna yksi tai useampi apulaissyyttäjä, jolla on oikeus hoitaa mitä tahansa toimia, joita syyttäjältä edellytetään tämän perussäännön nojalla. Syyttäjä ja apulaissyyttäjät ovat eri valtioiden kansalaisia. He palvelevat kokopäiväisesti.

3. Syyttäjän ja apulaissyyttäjien tulee olla nuhteettomia, erittäin päteviä ja heillä tulee olla laaja käytännön kokemus syyttäjän tehtävistä tai rikosoikeudenkäynneistä. Heidän tulee osata erittäin hyvin vähintään yhtä tuomioistuimen työkielistä ja käyttää sitä sujuvasti.

4. Syyttäjä valitaan salaisella lippuäänestyksellä sopimusvaltioiden kokouksen jäsenten ehdottomalla ääntenenemmistöllä. Apulaissyyttäjät valitaan samalla tavalla syyttäjän antamasta ehdokasluettelosta. Syyttäjä nimeää kolme ehdokasta kutakin täytettävää apulaissyyttäjän paikkaa varten. Ellei lyhemmästä toimikaudesta päätetä vaalin aikaan, syyttäjän ja apulaissyyttäjien toimikausi on yhdeksän vuotta eikä heitä voida valita uudelleen.

5. Syyttäjä tai apulaissyyttäjä ei ryhdy toimintaan, joka todennäköisesti haittaisi syyttäjän tehtävien hoitamista tai vaikuttaisi hänen riippumattomuuteensa kohdistuvaan luottamukseen. Hän ei ryhdy mihinkään muuhun ammatilliseen toimintaan.

6. Puheenjohtajisto voi vapauttaa syyttäjän tai apulaissyyttäjän tehtävästään tämän pyynnöstä tietyn tapauksen osalta.

7. Syyttäjä tai apulaissyyttäjä ei osallistu sellaisen asian käsittelyyn, jossa hänen puolueettomuuttaan voitaisiin kohtuudella epäillä millä tahansa perusteella. Syyttäjä tai apulaissyyttäjä jäävätään tapauksen käsittelystä tämän kappaleen mukaisesti muun muassa jos hän on aikaisemmin ollut tapauksen kanssa tekemisissä missä tahansa ominaisuudessa tuomioistuimessa tai sellaisen asiaan liittyvän rikostapauksen käsittelyssä kansallisella tasolla, jossa tutkinnan tai syytteen kohteena oleva henkilö on ollut osallisena.

8. Syyttäjän tai apulaissyyttäjän jääväämiseen liittyvistä kysymyksistä päättää valitusjaosto.

a) Tutkinnan tai syytteen kohteena oleva henkilö voi milloin tahansa pyytää syyttäjän tai apulaissyyttäjän jääväämistä tässä artiklassa mainituilla perusteilla.

b) Syyttäjällä tai apulaissyyttäjällä on tarvittaessa oikeus esittää asiaa koskevat mielipiteensä.

9. Syyttäjä nimeää neuvonantajia, joilla on oikeudellista asiantuntemusta erityisistä kysymyksistä, kuten seksuaalisesta ja sukupuoleen perustuvasta väkivallasta ja lapsiin kohdistuvasta väkivallasta.

43 artikla

Kirjaamo

1. Kirjaamo vastaa tuomioistuimen hallinnon ja järjestelyiden muista kuin oikeudellisista näkökohdista, tämän kuitenkin vaikuttamatta syyttäjän 42 artiklan mukaisiin tehtäviin ja valtuuksiin.

2. Kirjaamo johtaa kirjaaja, joka on tuomioistuimen korkein hallinnollinen virkamies. Kirjaaja hoitaa tehtäviään tuomioistuimen presidentin määräysvallan alaisena.

3. Kirjaajan ja apulaiskirjaajan tulee olla nuhteettomia ja erittäin päteviä ja heidän tulee osata erittäin hyvin ainakin yhtä tuomioistuimen työkielistä ja käyttää sitä sujuvasti.

4. Tuomarit valitsevat kirjaajan salaisella lippuäänestyksellä ehdottomalla ääntenenemmistöllä, ottaen huomioon sopimusvaltioiden kokouksen suositukset. Tarpeen vaatiessa ja kirjaajan suosituksesta tuomarit valitsevat samalla tavalla apulaiskirjaajan.

5. Kirjaajan toimikausi on viisi vuotta, hän on valittavissa kerran uudelleen ja hän palvelee kokopäiväisesti. Apulaiskirjaajan toimikausi on viisi vuotta tai sellainen lyhempi kausi, josta tuomarit päättävät ehdottomalla ääntenenemmistöllä, ja valinta voidaan tehdä siten, että apulaiskirjaaja kutsutaan palvelemaan tarvittaessa.

6. Kirjaaja perustaa kirjaamoon yksikön uhreja ja todistajia varten. Neuvoteltuaan syyttäjän toimiston kanssa tämä yksikkö tarjoaa suojelutoimenpiteitä ja turvajärjestelyjä, neuvontaa ja muuta asianmukaista avustusta todistajille, tuomioistuimessa esiintyville uhreille ja muille henkilöille, jotka ovat vaarassa todistajien antamien lausuntojen vuoksi. Yksikköön kuuluu henkilökuntaa, jolla on asiantuntemusta traumaista, mukaan luettuna seksuaalisiin väkivaltarikoksiin liittyvät traumat.

44 artikla

Henkilökunta

1. Syyttäjä ja kirjaaja nimittävät toimistoihinsa tarvittavaa pätevää henkilökuntaa. Syyttäjän osalta tähän sisältyy tutkijoiden nimittäminen.

2. Henkilökunnan palvelukseen ottamisessa syyttäjä ja kirjaaja varmistavat korkeimpien tehokkuuden, pätevyyden ja luotettavuuden vaatimusten noudattamisen ja ottavat huomioon 36 artiklan 8 kappaleessa mainitut vaatimukset tarpeellisin muutoksin.

3. Kirjaaja tekee puheenjohtajiston ja syyttäjän suostumuksella ehdotuksen henkilökuntaa koskevista määräyksistä, joihin sisältyvät tuomioistuimen henkilökunnan nimittäminen, palkkausta ja erottamista koskevat ehdot. Sopimusvaltioiden kokous hyväksyy henkilökuntaa koskevat määräykset.

4. Tuomioistuin voi poikkeustapauksissa ottaa palvelukseensa asiantuntevaa sopimusvaltioiden, kansainvälisten järjestöjen tai kansalaisjärjestöjen tarjoamaa maksutta työskentelevää henkilökuntaa avustamaan minkä tahansa tuomioistuimen elimen työssä. Syyttäjä voi hyväksyä sellaiset tarjoukset syyttäjän toimiston puolesta. Tällainen maksutta työskentelevä henkilökunta otetaan palvelukseen sopimusvaltioiden kokouksen laatimien ohjeiden mukaisesti.

45 artikla**Juhlallinen vakuutus**

Ennen tämän perussäännön mukaisten tehtäviensä vastaanottamista tuomarit, syyttäjät, apulaissyöttäjät, kirjaaja ja apulaiskirjaaja vakuuttavat juhlallisesti tuomioistuimen julkisessa istunnossa hoitavansa tehtäviään puolueettomasti ja tunnollisesti.

46 artikla**Erottaminen**

1. Tuomari, syyttäjät, apulaissyöttäjät, kirjaaja tai apulaiskirjaaja erotetaan, jos asiasta tehdään päätös 2 kappaleen mukaisesti, kun:

a) kyseisen henkilön todetaan syyllistyneen vakavaan virkavirheeseen tai tämän perussäännön mukaisten velvollisuuksiensa rikkomiseen oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevissa säännöissä tarkoitetulla tavalla; tai

b) hän ei kykene hoitamaan tämän perussäännön edellyttämiä tehtäviä.

2. Sopimusvaltioiden kokous päättää tuomarin, syyttäjän tai apulaissyöttäjän erottamisesta 1 kappaleen nojalla salaisella lippuäänestyksellä:

a) tuomarin osalta sopimusvaltioiden kahden kolmasosan ääntenemmistöllä, jos muut tuomarit ovat hyväksyneet tätä koskevan suosituksen kahden kolmasosan ääntenemmistöllä;

b) syyttäjän osalta sopimusvaltioiden ehdottomalla ääntenemmistöllä;

c) apulaissyöttäjän osalta sopimusvaltioiden ehdottomalla ääntenemmistöllä, jos syyttäjä on tätä suosittanut.

3. Tuomarit päättävät kirjaajan tai apulaiskirjaajan erottamisesta ehdottomalla ääntenemmistöllä.

4. Tuomarilla, syyttäjällä, apulaissyöttäjällä, kirjaajalla tai apulaiskirjaajalla, jonka toiminta tai kyky hoitaa virkatehtäviään tämän perussäännön edellyttämällä tavalla kyseenalaistetaan tämän artiklan nojalla, on täysi mahdollisuus esittää ja vastaanottaa todisteita ja tehdä esityksiä oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti. Kyseinen henkilö ei muulla tavalla osallistu asian käsittelyyn.

47 artikla**Kurinpitotoimenpiteet**

Tuomariin, syyttäjään, apulaissyöttäjään, kirjaajaan tai apulaiskirjaajaan, joka on syyllistynyt rikkomukseen, joka ei ole yhtä vakava kuin 46 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettu virkavirhe, kohdistetaan kurinpitotoimenpiteitä oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti.

48 artikla**Erioikeudet ja vapaudet**

1. Tuomioistuimella on kunkin sopimusvaltion alueella sellaiset erioikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeen sen päämäärien toteuttamiseksi.

2. Tuomareilla, syyttäjällä, apulaissyyttäjillä ja kirjaajalla on samat erioikeudet ja vapaudet kuin diplomaattisten lähetystöjen päälliköillä, kun he hoitavat tuomioistuimen tehtäviä sekä näiden tehtävien osalta, ja heidän toimikautensa päättymisen jälkeen heille myönnetään edelleen koskemattomuus kaikenlaisten oikeustoimien suhteen virkatehtävien yhteydessä annettujen suullisten tai kirjallisten lausuntojen ja suoritettujen toimenpiteiden osalta.

3. Apulaiskirjaajalla, syyttäjän toimiston henkilökunnalla ja kirjaamon henkilökunnalla on tuomioistuimen erioikeuksia ja vapauksia koskevan sopimuksen mukaisesti sellaiset erioikeudet ja vapaudet ja helpotukset, jotka ovat tarpeen heidän tehtäviensä hoitamiseksi.

4. Asianajajille, asiantuntijoille, todistajille tai muille henkilöille, joiden edellytetään olevan läsnä tuomioistuimen toimipaikassa, myönnetään tuomioistuimen erioikeuksia ja vapauksia koskevan sopimuksen mukaisesti sellainen kohtelu, joka on tarpeen tuomioistuimen asianmukaiselle toiminnalle.

5. Erioikeuksista ja vapauksista luovutaan:

- a) tuomarin tai syyttäjän osalta tuomareiden ehdottomalla äänen enemmistöllä;
- b) kirjaajan osalta puheenjohtajiston toimesta;
- c) apulaissyyttäjien ja syyttäjän toimiston henkilökunnan osalta syyttäjän toimesta;
- d) apulaiskirjaajan ja kirjaamon henkilökunnan osalta kirjaajan toimesta.

49 artikla

Palkat, palkanlisät ja kulukorvaukset

Sopimusvaltioiden kokous päättää tuomareille, syyttäjälle, apulaissyyttäjille, kirjaajalle ja apulaiskirjaajalle maksettavista palkoista, palkanlisistä ja kulukorvauksista. Näitä palkkoja ja palkanlisiä ei alenneta heidän toimikautensa aikana.

50 artikla

Viralliset kielet ja työkielet

1. Tuomioistuimen viralliset kielet ovat arabia, englanti, espanja, kiina, ranska ja venäjä. Tuomioistuimen antamat tuomiot sekä muut merkittäviä kysymyksiä koskevat päätökset julkaistaan virallisilla kielillä. Puheenjohtajisto päättää oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen vaatimusten mukaisesti, minkä päätösten katsotaan koskevan merkittäviä kysymyksiä tämän kappaleen soveltamistarkoituksessa.

2. Tuomioistuimen työkielet ovat englanti ja ranska. Oikeudenkäyntiä ja todistelua koskevissa säännöissä määritetään ne tapaukset, joissa muita virallisia kieliä voidaan käyttää työkielinä.

3. Oikeudenkäynnin osapuolen tai väliintuloon oikeutetun valtion pyynnöstä tuomioistuin sallii muun kuin englannin tai ranskan kielen käytön tällaisen osapuolen tai valtion osalta, edellyttäen, että tuomioistuin katsoo sen riittävän perustelluksi.

51 artikla

Oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevat säännöt

1. Oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevat säännöt tulevat voimaan, kun sopimusvaltioiden kokous

on hyväksynyt ne jäsentensä kahden kolmasosan äänten enemmistöllä.

2. Muutoksia oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskeviin sääntöihin voivat esittää:

- a) sopimusvaltiot;
- b) tuomarit, jotka toimivat ehdottomalla äänten enemmistöllä; tai
- c) syyttäjä.

Tällaiset muutokset tulevat voimaan, kun sopimusvaltioiden kokous on hyväksynyt ne jäsentensä kahden kolmasosan äänten enemmistöllä.

3. Oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen hyväksymisen jälkeen tuomarit voivat sellaisissa kiireellisissä tuomioistuimen käsiteltävänä olevissa erityistilanteita koskevissa tapauksissa, joita varten säännöissä ei ole määräyksiä, laatia kahden kolmasosan äänten enemmistöllä väliaikaisia sääntöjä, joita sovelletaan kunnes ne hyväksytään, niitä muutetaan tai ne hylätään sopimusvaltioiden kokouksen seuraavassa sääntömääräisessä istunnossa tai erityisistunnossa.

4. Oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevat säännöt, niiden muutokset ja väliaikaiset säännöt ovat yhdenmukaisia tämän perussäännön kanssa. Oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen muutoksia ja väliaikaisia sääntöjä ei sovelleta taannehtivasti tutkinnan tai syytteen kohteena olevan tai tuomitun henkilön edun vastaisesti.

5. Mikäli perussäännön ja oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen välillä ilmenee ristiriita, sovelletaan ensisijaisesti perussääntöä.

52 artikla

Tuomioistuimen sisäiset määräykset

1. Tuomarit hyväksyvät tuomioistuimen jokapäiväiselle toiminnalle tarpeelliset sisäiset määräykset ehdottomalla äänten enemmistöllä tämän perussäännön ja oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti.

2. Sisäisiä määräyksiä laadittaessa ja muutettaessa neuvotellaan syyttäjän ja kirjaajan kanssa.

3. Määräykset ja niiden muutokset tulevat voimaan, kun ne on hyväksytty, elleivät tuomarit toisin päättää. Välttämättä määräysten hyväksymisen jälkeen ne toimitetaan sopimusvaltioille lausuntoa varten. Määräykset ja niiden muutokset pysyvät voimassa, mikäli kuuden kuukauden kuluessa sopimusvaltioiden enemmistö ei ole vastustanut niitä.

5 OSA

TUTKINTA JA SYYTTÄMINEN

53 artikla

Tutkinnan aloittaminen

1. Syyttäjä aloittaa tutkinnan harkittuaan saamiaan tietoja, ellei hän katso, että toimenpiteisiin ryhtymiselle ei ole perusteltua syytä tämän perussäännön mukaisesti. Päätäessään tutkinnan aloittamisesta syyttäjä harkitsee:

- a) onko hänen käytettävissään olevien tietojen nojalla perusteltua syytä epäillä, että tuomioistuimen toimivaltaan kuuluva rikos on tehty tai sitä ollaan tekemässä;
- b) voidaanko tai voitaisiinko tapaus ottaa käsiteltäväksi 17 artiklan mukaisesti; ja

c) onko joka tapauksessa perusteltua syytä epäillä, että oikeudenmukaisuus ei vaadi tutkintaa, ottaen huomioon rikoksen törkeys ja uhrien etu.

Jos syyttäjä katsoo, että toimenpiteisiin ryhtymiselle ei ole perusteltua syytä ja hänen päätöksensä perustuu ainoastaan tämän kappaleen (c) kohtaan, hän ilmoittaa tästä esitutkintajaostolle.

2. Jos syyttäjä tutkinnan tuloksena katsoo, että syytteen nostamiselle ei ole perusteltua syytä, koska:

a) pidätysmääräyksen tai haasteen hakemiselle 58 artiklan mukaisesti ei ole riittäviä oikeudellisia perusteita tai näyttöä;

b) tapausta ei voida ottaa 17 artiklan mukaisesti käsiteltäväksi; tai

c) oikeudenmukaisuus ei vaadi syytteen nostamista, ottaen huomioon kaikki olosuhteet, mukaan luettuna rikoksen törkeys, uhrien edut ja väitetyn rikosentekijän ikä tai heikko terveydentila ja hänen osuutensa väitettyyn rikokseen;

syyttäjä ilmoittaa päätöksestään ja sen perusteista esitutkintajaostolle ja valtiolle, joka on saattanut tilanteen syyttäjän käsiteltäväksi 14 artiklan mukaisesti, tai 13 artiklan (b) kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa turvallisuusneuvostolle.

3. a) Esitutkintajaosto voi 14 artiklan mukaisesti asian käsiteltäväksi saattavan valtion tai 13 artiklan (b) kohdan mukaisesti toimivan turvallisuusneuvoston pyynnöstä käsitellä uudelleen päätöstä olla ryhtymättä toimenpiteisiin, jonka syyttäjä on tehnyt tämän artiklan 1 tai 2 kappaleen mukaisesti, ja voi pyytää syyttäjää harkitsemaan päätöstä uudelleen.

b) Lisäksi esitutkintajaosto voi omasta aloitteestaan käsitellä syyttäjän päätöstä olla ryhtymättä toimenpiteisiin, jos se perustuu ainoastaan 1 kappaleen (c) kohtaan tai 2 kappaleen (c) kohtaan. Tässä tapauksessa syyttäjän päätös on voimassa ainoastaan, jos esitutkintajaosto vahvistaa sen.

4. Syyttäjä voi milloin tahansa harkita uudelleen päätöstä tutkinnan aloittamisesta tai syytteen nostamisesta uusien tosiseikkojen tai tietojen perusteella.

54 artikla

Syyttäjän tehtävät ja valtuudet tutkinnan osalta

1. Syyttäjän tulee:

a) ulottaa tutkinta totuuden selvittämiseksi kaikkiin tosiseikkoihin ja todisteisiin, joilla on merkitystä sen arvioimisessa, onko tämän perussäännön mukainen rikosoikeudellinen vastuu olemassa, ja tutkia tasapuolisesti sekä syytteen puolesta että sitä vastaan puhuvia seikkoja;

b) ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvien rikosten tehokkaan tutkinnan ja syyttämisen varmistamiseksi, ottaen huomioon uhrien ja todistajien edut ja henkilökohtaiset olosuhteet,

mukaan luettuna ikä, sukupuoli, niin kuin tämä käsite on määritelty 7 artiklan 3 kappaleessa, ja terveys, ja ottaa huomioon rikoksen luonne erityisesti, kun siihen liittyy seksuaalista tai sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa tai lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa; ja

c) ottaa täysimääräisesti huomioon henkilöiden tämän perussäännön mukaiset oikeudet.

2. Syyttäjä voi suorittaa tutkimuksia valtion alueella:

a) tämän perussäännön 9 osan määräysten mukaisesti; tai

b) esitutkintajaoston 57 artiklan 3 kappaleen (d) kohdan mukaisesti antaman luvan perusteella.

3. Syyttäjä voi:

a) kerätä ja tutkia todisteita;

b) pyytää tutkinnan kohteena olevien henkilöiden, uhrien ja todistajien läsnäoloa ja kuulustella heitä;

c) hakeutua yhteistyöhön valtioiden tai hallitustenvälisten järjestöjen tai yhteistyöelinten kanssa niiden toimivallan ja/ tai valtuuksien mukaisesti;

d) tehdä sellaisia järjestelyjä ja sopimuksia, jotka eivät ole ristiriidassa tämän perussäännön kanssa, ja jotka voivat olla tarpeen yhteistyön helpottamiseksi valtion, hallitustenvälisen järjestön tai henkilön kanssa;

e) sopia, että hän ei missään oikeudenkäynnin vaiheessa paljasta sellaisia asiakirjoja tai tietoja, jotka hän saa luottamuksellisesti ja pelkästään uusien todisteiden hankkimista varten, ellei tietojen antaja suostu siihen; ja

f) ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin tai pyytää, että tarvittaviin toimenpiteisiin ryhdytään tietojen luottamuksellisuuden, henkilöiden suojelun tai todisteiden säilyttämisen varmistamiseksi.

55 artikla

Henkilöiden oikeudet tutkinnan aikana

1. Tämän perussäännön mukaisen tutkinnan aikana:

a) henkilöä ei saa pakottaa todistamaan itseään vastaan tai tunnustamaan syyllisyyttään;

b) häneen ei kohdisteta minkäänlaista pakkoa tai uhkaa, häntä ei kiduteta tai kohdella tai rangaista muulla julmalla, epäinhimillisellä tai halventavalla tavalla;

c) hänellä on oikeus maksutta pätevän tulkin apuun ja käännöksiin, jotka ovat tarpeen oikeudenmukaisuuden vaatimusten täyttämiseksi, jos häntä kuulustellaan muulla kuin hänen täysin ymmärtämällään ja puhumallaan kielellä; ja

d) häntä ei pidätetä tai vangita mielivaltaisesti, eikä hänen vapauttaan riistetä muutoin kuin tässä perussäännössä mainituin perustein ja siinä mainittuja menettelyjä noudattaen.

2. Kun on perusteita epäillä, että henkilö on tehnyt tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvan rikoksen ja syyttäjällä tai kansallisilla viranomaisilla on tarkoitus kuulustella tätä henkilöä 9 osan mukaisesti tehdyn

pyynnön nojalla, tällä henkilöllä on myös seuraavat oikeudet, joista hänelle on kerrottava ennen kuulustelua:

- a) oikeus saada ennen kuulustelua tieto siitä, että on perusteita epäillä hänen tehneen tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvan rikoksen;
- b) oikeus vaieta ilman, että tällainen vaikeneminen otetaan huomioon päätettäessä syyllisyydestä tai syyttömyydestä;
- c) oikeus valitsemaansa oikeudenkäyntiavustajaan tai, jos hänellä ei ole sellaista, oikeus saada jokaisessa asiassa, jossa oikeudenmukaisuuden etu sitä vaatii, itselleen määrätyn oikeudenkäyntiavustajan ilman, että tästä aiheutuu kyseiselle henkilölle kuluja, jos häneltä puuttuu varoja maksaa siitä; ja
- d) oikeus tulla kuulustelluksi oikeudenkäyntiavustajan läsnäollessa, ellei tämä henkilö ole vapaaehtoisesti luopunut oikeudestaan oikeudenkäyntiavustajaan.

56 artikla

Esitutkintajaoston tehtävä, kun kyseessä on ainutkertainen tutkintamahdollisuus

1. a) Kun syyttäjä katsoo, että tutkinta tarjoaa ainutkertaisen mahdollisuuden ottaa todistajanlausunto tai lausunto todistajalta tai tutkia, kerätä tai testata todisteita, jotka eivät ehkä myöhemmin ole saatavilla oikeudenkäyntiä varten, syyttäjä ilmoittaa tästä esitutkintajaostolle.
 - b) Sellaisessa tapauksessa esitutkintajaosto voi syyttäjän pyynnöstä ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin oikeudenkäynnin tehokkuuden ja koskemattomuuden varmistamiseksi ja erityisesti puolustuksen oikeuksien suojelemiseksi.
 - c) Ellei esitutkintajaosto toisin määrää, syyttäjä antaa asiaan liittyvät tiedot henkilölle, joka on pidätetty tai joka on haastettu ja saapunut paikalle (a) kohdassa tarkoitetun tutkinnan yhteydessä, jotta tätä henkilöä voidaan kuulla asiassa.
2. Tämän artiklan 1 kappaleen (b) kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin voi sisältyä:
 - a) noudatettavia menettelyjä koskevien suositusten tai määräysten antaminen;
 - b) määräyksen antaminen siitä, että asian käsittelystä on tehtävä pöytäkirja;
 - c) avustavan asiantuntijan nimeäminen;
 - d) luvan antaminen pidätetyn tai haastetun ja paikalle saapuneen henkilön oikeudenkäyntiavustajalle osallistua tai, jos henkilöä ei ole vielä pidätetty tai hän ei ole saapunut paikalle tai jos oikeudenkäyntiavustajaa ei ole vielä nimetty, asianajajan nimeäminen puolustuksen etujen valvomista varten;
 - e) yhden esitutkintajaoston jäsenen tai tarvittaessa muun käytettävissä olevan esitutkintaosaston tai oikeudenkäyntiosaston tuomarin nimeäminen esittämään havaintoja ja antamaan suosituksia tai määräyksiä, jotka koskevat todisteiden keräämistä ja säilyttämistä ja henkilöiden kuulustelua;
 - f) sellaisia muita toimenpiteitä, jotka voivat olla tarpeen todisteiden keräämiseksi ja säilyttämiseksi.

3. a) Jos syyttäjä ei ole pyytänyt toimenpiteitä tämän artiklan mukaisesti, mutta esitutkintajaosto katsoo, että

toimenpiteitä edellytetään sellaisten todisteiden säilyttämiseksi, joiden se katsoo olevan oleellisia puolustukselle oikeudenkäynnissä, esitutkintajaosto neuvottelee syyttäjän kanssa sen selvittämiseksi, onko olemassa peruste sille, että syyttäjä ei ole pyytänyt toimenpiteitä. Jos esitutkintajaosto neuvottelujen tuloksena toteaa, että syyttäjä on perusteettomasti jättänyt pyytämättä sellaisia toimenpiteitä, esitutkintajaosto voi ryhtyä toimenpiteisiin omasta aloitteestaan.

b) Syyttäjä voi valittaa esitutkintajaoston päätöksestä toimia omasta aloitteestaan tämän kappaleen nojalla. Valitus käsitellään kiireellisenä.

4. Tämän artiklan mukaisesti oikeudenkäyntiä varten säilytettävien tai kerättyjen todisteiden tai niitä koskevien pöytäkirjamerkintöjen hyväksymistä koskevat oikeudenkäynnissä 69 artiklan määräykset, ja niille annetaan oikeudenkäyntijaoston päättämä painoarvo.

57 artikla

Esitutkintajaoston tehtävät ja valtuudet

1. Ellei tässä perussäännössä toisin määrätä, esitutkintajaosto hoitaa tehtäviään tämän artiklan määräysten mukaisesti.

2. a) Esitutkintajaoston 15, 18 ja 19 artiklan, 54 artiklan (2) kappaleen, 61 artiklan (7) kappaleen ja 72 artiklan nojalla antamat määräykset ja päätökset tehdään sen tuomareiden yksinkertaisella äänen enemmistöllä

b) Kaikissa muissa tapauksissa yksi esitutkintajaoston tuomari voi hoitaa sille tässä perussäännössä määrättyjä tehtäviä, ellei oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevissa säännöissä tai esitutkintajaoston enemmistöpäätöksellä toisin määrätä.

3. Muiden tämän perussäännön mukaisten tehtäviensä lisäksi esitutkintajaosto voi:

a) syyttäjän pyynnöstä antaa sellaisia määräyksiä ja pidätysmääräyksiä, joita tutkinta mahdollisesti edellyttää;

b) pidätetyn tai 58 artiklan mukaisesti haastetun ja paikalle saapuneen henkilön pyynnöstä antaa sellaisia määräyksiä tai pyytää sellaista 9 osan mukaista yhteistyötä, jotka voivat olla tarpeen kyseisen henkilön avustamiseksi tämän puolustuksen valmistelussa, mukaan luettuna 56 artiklassa tarkoitetut toimenpiteet;

c) varmistaa tarvittaessa uhrien ja todistajien suojele ja yksityisyyden suoja, todisteiden säilyttäminen, pidätettyjen tai haastettujen ja paikalle saapuneiden henkilöiden suojele sekä kansallista turvallisuutta koskevien tietojen suojele;

d) antaa syyttäjälle luvan ryhtyä erityisiin tutkintatoimenpiteisiin sopimusvaltion alueella varmistamatta tämän valtion yhteistyöhalukkuutta 9 osan mukaisesti, jos esitutkintajaosto, otettuaan tämän valtion mielipiteet huomioon aina kun se on mahdollista, on katsonut kyseisessä tapauksessa, että tämä valtio ei selvästi kykene panemaan täytäntöön yhteistyöpyyntöä sen vuoksi, että sillä ei ole käytettävissä viranomaista tai lainkäyttöjärjestelmään kuuluvaa elintä, joka olisi toimivaltainen panemaan 9 osan mukaisen yhteistyöpyynnön täytäntöön;

e) silloin kun pidätysmääräys tai haaste on annettu 58 artiklan mukaisesti, pyytää 93 artiklan 1 kappaleen (k) kohdan mukaisesti yhteistyötä valtioiden kanssa, jotta nämä ryhtyvät turvaamistoimiin menettämismääräystä varten, erityisesti uhrien perimmäisen edun turvaamiseksi, ottaen asianmukaisesti huomioon todisteiden

vahvuuden ja osapuolten oikeudet tämän perussäännön ja oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti.

58 artikla

Esitutkintajaoston antamat pidätys- määräykset ja haasteet

1. Milloin tahansa tutkinnan aloittamisen jälkeen esitutkintajaosto antaa syyttäjän hakemuksesta henkilöstä pidätysmääräyksen, jos se hakemuksen ja syyttäjän toimittamat todisteet tai muut tiedot tutkittuaan on vakuuttunut siitä, että:

a) on olemassa perusteltua syytä epäillä, että henkilö on tehnyt tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvan rikoksen; ja

b) henkilön pidättäminen on tarpeen:

i) sen varmistamiseksi, että tämä henkilö on läsnä oikeudenkäynnissä,

ii) sen varmistamiseksi, että tämä henkilö ei estä tai vaaranna tutkintaa tai oikeudenkäyntiä, tai

iii) tarvittaessa sen estämiseksi, että tämä henkilö jatkaa kyseisen rikoksen tai siihen liittyvän, tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvan ja samoista olosuhteista johtuvan rikoksen täytäntöönpanoa.

2. Syyttäjän hakemukseen sisältyy:

a) henkilön nimi ja muut oleelliset henkilötiedot;

b) erityinen viittaus tuomioistuimen toimivaltaan kuuluviin rikoksiin, joita henkilön väitetään tehneen;

c) tiivistelmä tosiseikoista, joiden väitetään täyttävän näiden rikosten tunnusmerkistön;

d) tiivistelmä todisteista ja muista tiedoista, jotka osoittavat, että on perusteltua syytä epäillä henkilön tehneen nämä rikokset; ja

e) syyttäjän perustelut sille, että henkilön pidättäminen on tarpeen.

3. Pidätysmääräykseen sisältyy:

a) henkilön nimi ja muut oleelliset henkilötiedot;

b) erityinen viittaus tuomioistuimen toimivaltaan kuuluviin rikoksiin, joiden vuoksi henkilön pidätysmääräystä haetaan; ja

c) tiivistelmä tosiseikoista, joiden väitetään täyttävän näiden rikosten tunnusmerkistön.

4. Pidätysmääräys on voimassa, kunnes tuomioistuin toisin määrää.

5. Pidätysmääräyksen perusteella tuomioistuin voi pyytää henkilön väliaikaista pidättämistä tai pidättämistä ja luovuttamista 9 osan mukaisesti.

6. Syyttäjä voi pyytää esitutkintajaostoa muuttamaan pidätysmääräystä muuttamalla siinä mainittuja rikoksia

tai lisäämällä siihen rikoksia. Esitutkintajaosto muuttaa pidätysmääräystä, jos se on vakuuttunut siitä, että on olemassa perusteltua syytä epäillä henkilön tehneen muutetut tai lisätyt rikokset.

7. Vaihtoehtona pidätysmääräyksen hakemiselle syyttäjä voi jättää hakemuksen, jossa hän pyytää esitutkintajaostoa antamaan henkilölle haasteen. Jos esitutkintajaosto on vakuuttunut siitä, että on olemassa perusteltua syytä epäillä henkilön tehneen väitetyn rikoksen ja haaste riittää henkilön läsnäolon varmistamiseksi, se antaa henkilölle haasteen oikeuteen joko sellaisin ehdoin tai ilman sellaisia ehtoja, joilla rajoitetaan hänen vapauttaan (muutoin kuin vangitsemalla hänet), jos kansallisessa lainsäädännössä määrätään tällaisista ehdoista. Haasteeseen tulee sisältyä:

- a) henkilön nimi ja muut oleelliset henkilötiedot;
- b) päivämäärä, jolloin henkilön tulee saapua oikeuteen;
- c) erityinen viittaus tuomioistuimen toimivaltaan kuuluviin rikoksiin, joita henkilön väitetään tehneen; ja
- d) tiivistelmä tosiseikoista, joiden väitetään täyttävän rikoksen tunnusmerkistön.

Haaste annetaan henkilölle tiedoksi.

59 artikla

Pidätysmenettely oleskeluvaltiossa

1. Sopimusvaltio, joka on vastaanottanut väliaikaista pidätystä tai pidätystä ja luovuttamista koskevan pyynnön, ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin pidättääkseen kyseisen henkilön lainsäädäntönsä ja tämän perussäännön 9 osan määräysten mukaisesti.

2. Pidätetty henkilö saatetaan viipymättä toimivaltaisten oikeusviranomaisten eteen oleskeluvaltiossa, joka ratkaisee tämän valtion lainsäädännön mukaisesti:

- a) koskeeko pidätysmääräys kyseistä henkilöä;
- b) onko henkilö pidätetty asianmukaista menettelyä noudattaen; ja
- c) onko henkilön oikeuksia kunnioitettu.

3. Pidätetyllä henkilöllä on oikeus hakea oleskeluvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta väliaikaista vapauttamista ennen luovuttamista.

4. Tehdessään päätöksen sellaisesta hakemuksesta, oleskeluvaltion toimivaltainen viranomainen tutkii, ottaen huomioon väitettyjen rikosten törkeyden, onko väliaikaiselle vapauttamiselle kiireellisiä ja poikkeuksellisia oikeuttavia perusteita ja onko olemassa tarvittavat takeet sen varmistamiseksi, että oleskeluvaltio voi täyttää velvollisuutensa luovuttaa henkilö tuomioistuimelle. Oleskeluvaltion toimivaltainen viranomainen ei voi tutkia, onko pidätysmääräys annettu asianmukaisesti 58 artiklan 1 kappaleen (a) ja (b) kohdan nojalla.

5. Esitutkintajaostolle ilmoitetaan väliaikaista vapauttamista koskevista pyynnöistä, ja se antaa suosituksia oleskeluvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Ennen päätöksen tekemistä oleskeluvaltion toimivaltaisen viranomaisen on otettava nämä suositukset vakavasti huomioon, mukaan luettuna suositukset henkilön pakenemisen ehkäisemistoimenpiteiksi.

6. Jos henkilö vapautetaan väliaikaisesti, esitutkintajaosto voi pyytää säännöllisin väliajoin raportteja väliaikaisen vapauttamisen tilanteesta.

7. Kun oleskeluvaltio on määrännyt henkilön luovutettavaksi, tämä luovutetaan tuomioistuimelle mahdollisimman pian.

60 artikla

Alustavat toimenpiteet tuomioistuimessa

1. Kun henkilö on luovutettu tuomioistuimelle, tai hän on saapunut tuomioistuimen eteen vapaaehtoisesti tai haasteen johdosta, esitutkintajaosto varmistaa, että tälle henkilölle on ilmoitettu rikoksista, joita hänen väitetään tehneen ja hänen perussäännön mukaisista oikeuksistaan, mukaan luettuna oikeus hakea väliaikaista vapauttamista ennen oikeudenkäyntiä.

2. Pidätysmääräyksen kohteena oleva henkilö voi hakea väliaikaista vapauttamista ennen oikeudenkäyntiä. Jos esitutkintajaosto on vakuuttunut siitä, että 58 artiklan 1 kappaleen ehdot täyttyvät, henkilö pidetään vangittuna. Jos esitutkintajaosto ei ole vakuuttunut siitä, se vapauttaa henkilön ehdoin tai ilman ehtoja.

3. Esitutkintajaosto käsittelee säännöllisin väliajoin päätöstään henkilön vapauttamisesta tai vangitsemisesta, ja voi tehdä niin milloin tahansa syyttäjän tai kyseisen henkilön pyynnöstä. Tällaisen käsittelyn yhteydessä esitutkintajaosto voi muuttaa vangitsemista, vapauttamista tai vapauttamisehtoja koskevaa päätöstään, jos se on vakuuttunut siitä, että olosuhteiden muutos vaatii sitä.

4. Esitutkintajaosto varmistaa, että henkilö ei ole vangittuna kohtuuttoman pitkää aikaa ennen oikeudenkäyntiä syyttäjän perusteettoman viivästyksen vuoksi. Tällaisen viivästyksen ilmetessä tuomioistuin harkitsee henkilön vapauttamista ehdoin tai ilman ehtoja.

5. Tarpeen vaatiessa esitutkintajaosto voi antaa pidätysmääräyksen varmistaakseen vapautetun henkilön läsnäolon.

61 artikla

Syytteiden vahvistaminen ennen oikeuden- käyntiä

1. Esitutkintajaosto pitää istunnon kohtuullisen ajan kuluttua henkilön luovuttamisesta tai vapaaehtoisesta saapumisesta tuomioistuimen eteen niiden syytteiden vahvistamiseksi, joiden perusteella syyttäjä aikoo hakea oikeudenkäyntiä. Istunto pidetään syyttäjän ja syytetyn sekä tämän oikeudenkäyntiavustajan läsnäollessa, ottaen kuitenkin huomioon 2 kappaleen määräykset.

2. Esitutkintajaosto voi syyttäjän pyynnöstä tai omasta aloitteestaan pitää istunnon syytetyn poissaollessa niiden syytteiden vahvistamiseksi, joiden perusteella syyttäjä aikoo hakea oikeudenkäyntiä, kun henkilö on:

a) luopunut oikeudestaan olla läsnä; tai

b) paennut tai häntä ei löydetä ja kaikkiin kohtuullisiin toimenpiteisiin on ryhdytty hänen läsnäolonsa varmistamiseksi tuomioistuimessa sekä syytteistä ja syytteet vahvistavan oikeudenkäynnin pitämisestä ilmoittamiseksi.

Tässä tapauksessa henkilöä edustaa oikeudenkäyntiavustaja, kun esitutkintajaosto katsoo, että oikeudenmukaisuus sitä vaatii

3. Kohtuullisessa ajassa ennen istuntoa henkilölle:

- a) annetaan jäljennös asiakirjasta, joka sisältää syytteet, joiden perusteella syyttäjä aikoo saattaa henkilön oikeuden eteen; ja
- b) ilmoitetaan todisteista, joihin syyttäjä aikoo vedota istunnossa.

Esitutkintajaosto voi antaa määräyksiä, jotka koskevat tietojen antamista istuntoa varten.

4. Ennen istuntoa syyttäjä voi jatkaa tutkintaa ja muuttaa syytteitä tai luopua niistä. Henkilölle tulee ilmoittaa hyvissä ajoin ennen istuntoa syytteiden muutoksista tai syytteistä luopumisesta. Syytteistä luovuttaessa syyttäjä ilmoittaa esitutkintajaostolle syytteistä luopumisen perusteista.

5. Istunnossa syyttäjä esittää kunkin syytteen tueksi riittäviä todisteita sen osoittamiseksi, että on olemassa perusteltu syy epäillä henkilön tehneen rikoksen, josta häntä syytetään. Syyttäjä voi esittää asiakirjatodisteita tai todisteiden tiivistelmiä eikä hänen tarvitse kutsua sellaisia todistajia, joiden on tarkoitus todistaa oikeudenkäynnissä.

6. Istunnossa henkilö voi:

- a) kiistää syytteet;
- b) kiistää syyttäjän esittämät todisteet; ja
- c) esittää todisteita.

7. Esitutkintajaosto ratkaisee istunnossa esitetyn perusteella, onko riittäviä todisteita sen osoittamiseksi, että on olemassa perusteltu syy epäillä henkilön tehneen ne rikokset, joista häntä syytetään. Ratkaisunsa perusteella esitutkintajaosto:

a) vahvistaa ne syytteet, joiden osalta se on katsonut olevan riittäviä todisteita; ja määrää henkilölle oikeudenkäyntijaoston järjestämän oikeudenkäynnin vahvistettujen syytteiden osalta;

b) ei vahvista niitä syytteitä, joiden osalta se on katsonut, että riittäviä todisteita ei ole;

c) lykkää istuntoa ja pyytää syyttäjää harkitsemaan:

i) lisätodisteiden esittämistä tai tutkinnan jatkamista tietyn syytteen osalta; tai

ii) syytteen muuttamista sillä perusteella, että esitetyt todisteet näyttävät osoittavan toisen rikoksen, joka kuuluu tuomioistuimen toimivaltaan.

8. Se, että esitutkintajaosto ei vahvista syytettä, ei estä syyttäjää myöhemmin pyytämästä sen vahvistamista, jos pyynnön tueksi esitetään lisätodisteita.

9. Sen jälkeen kun syytteet on vahvistettu ja ennen oikeudenkäynnin alkamista syyttäjä voi muuttaa syytteitä esitutkintajaoston luvalla ja ilmoitettuaan tästä syytetylle. Jos syyttäjä hakee uusien syytteiden lisäämistä tai syytteiden korvaamista ankarammilla syytteillä, pidetään tämän artiklan mukainen istunto syytteiden vahvistamiseksi. Oikeudenkäynnin alkamisen jälkeen syyttäjä voi oikeudenkäyntijaoston luvalla peruuttaa

syytteet.

10. Aikaisemmin annettu pidätysmääräys lakkaa olemasta voimassa sellaisten syytteiden osalta, joita esitutkintajaosto ei ole vahvistanut tai jotka syyttäjä on peruuttanut.

11. Kun syytteet on vahvistettu tämän artiklan mukaisesti, puheenjohtajisto muodostaa oikeudenkäyntijaoston, joka 9 kappaleen ja 64 artiklan 4 kappaleen määräykset huomioon ottaen vastaa myöhemmästä oikeudenkäyntimenettelystä ja voi hoitaa mitä tahansa esitutkintajaoston tehtävää, joka on olennainen ja joka soveltuu kyseiseen oikeudenkäyntiin.

6 OSA

OIKEUDENKÄYNTI

62 artikla

Oikeudenkäyntipaikka

Oikeudenkäyntipaikka on tuomioistuimen toimipaikka, ellei toisin päätetä.

63 artikla

Oikeudenkäynti syytetyn läsnäollessa

1. Syytetty on läsnä oikeudenkäynnin ajan.

2. Jos tuomioistuimessa läsnäoleva syytetty jatkaa oikeudenkäynnin häiritsemistä, oikeudenkäyntijaosto voi poistaa syytetyn oikeussalista ja tarjoaa hänelle mahdollisuuden seurata oikeudenkäyntiä ja antaa oikeudenkäyntiavustajalleen ohjeita oikeussalin ulkopuolelta käyttäen tarvittaessa viestintälaitteita. Tällaisiin toimenpiteisiin ryhdytään vain poikkeustapauksissa, kun muut kohtuulliset vaihtoehdot ovat osoittautuneet riittämättömiksi, ja niitä sovelletaan ainoastaan niin kauan kuin se on ehdottoman tarpeen.

64 artikla

Oikeudenkäyntijaoston tehtävät ja valtuudet

1. Tässä artiklassa mainittuja oikeudenkäyntijaoston tehtäviä ja valtuuksia hoidetaan tämän perussäännön ja oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti.

2. Oikeudenkäyntijaosto varmistaa, että oikeudenkäynti on oikeudenmukainen ja nopea ja että oikeudenkäynnissä syytetyn oikeudet otetaan täysimääräisesti huomioon ja uhrien ja todistajien suojeluun kiinnitetään asianmukaisesti huomiota.

3. Kun tapaukselle on määrätty oikeudenkäynti tämän perussäännön mukaisesti, tapausta käsittelemään määrätty oikeudenkäyntijaosto:

a) neuvottelee osapuolten kanssa ja hyväksyy sellaiset menettelytavat, jotka ovat tarpeen oikeudenmukaisen ja nopean oikeudenkäynnin järjestämisen helpottamiseksi;

b) päättää oikeudenkäynnissä käytettävän kielen tai kielet; ja

c) huolehtii sellaisten asiakirjojen tai tietojen antamisesta, joita ei ole aikaisemmin annettu, riittävän ajoissa ennen oikeudenkäynnin alkua, jotta oikeudenkäyntiä voidaan riittävästi valmistella, ottaen huomioon muut tämän perussäännön asiaan liittyvät määräykset.

4. Oikeudenkäyntijaosto voi siirtää valmistelemaa laatua olevia kysymyksiä esitutkintajaoston käsiteltäväksi tai tarvittaessa toiselle käytettävissä olevalle esitutkintaosaston tuomarille, jos tämä on tarpeen oikeudenkäyntijaoston tehokkaalle ja oikeudenmukaiselle toiminnalle.

5. Ilmoitettuaan asiasta osapuolille, oikeudenkäyntijaosto voi tarvittaessa määrätä, että useampaa kuin yhtä syytettyä koskevat syytteet käsitellään yhdessä tai erikseen.

6. Hoitaessaan tehtäviään ennen oikeudenkäyntiä tai oikeudenkäynnin aikana oikeudenkäyntijaosto voi tarvittaessa:

a) hoitaa mitä tahansa 61 artiklan 11 kappaleessa tarkoitettuja esitutkintajaoston tehtäviä;

b) vaatia todistajien läsnäoloa ja todistajanlausuntoja sekä asiakirjojen ja muiden todisteiden esittämistä, tarvittaessa valtioiden avustuksella tämän perussäännön määräysten mukaisesti;

c) huolehtia luottamuksellisten tietojen suojelusta;

d) määrätä todisteita esitettäväksi niiden lisäksi, joita osapuolet ovat keränneet ennen oikeudenkäyntiä tai esittäneet oikeudenkäynnin aikana;

e) huolehtia syytettyjen, todistajien ja uhrien suojelusta; ja

f) päättää muista tarpeellisista asioista.

7. Oikeudenkäynti on julkinen. Oikeudenkäyntijaosto voi kuitenkin päättää, että erityisten olosuhteiden vuoksi tietty oikeudenkäynnin vaihe tulee pitää suljettujen ovien takana 68 artiklassa mainittua tarkoitusta varten tai todisteiksi tarkoitettujen luottamuksellisten tai arkaluonteisten tietojen suojelemiseksi.

8. a) Oikeudenkäynnin alkuun mennessä oikeudenkäyntijaosto luetuttaa syytetylle esitutkintajaoston aikaisemmin vahvistamat syytteet. Oikeudenkäyntijaosto varmistaa, että syytetty ymmärtää syytteiden luonteen. Se antaa syytetylle mahdollisuuden tunnustaa syyllisyytensä 65 artiklan mukaisesti tai kiistää syyllisyytensä.

b) Oikeudenkäynnissä istuntoa johtava tuomari voi antaa prosessin kulkua koskevia määräyksiä, mukaan luettuna määräykset sen varmistamiseksi, että istunnot ovat oikeudenmukaisia ja puolueettomia. Osapuolet voivat esittää todisteita tämän perussäännön määräysten mukaisesti ottaen huomioon istuntoa johtavan tuomarin määräykset.

9. Oikeudenkäyntijaostolla on muun muassa valtuudet osapuolen hakemuksesta tai omasta aloitteestaan:

a) päättää todisteiden hyväksyttävyydestä tai merkityksestä; ja

b) ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin järjestyksen ylläpitämiseksi istunnon aikana.

10. Oikeudenkäyntijaosto varmistaa, että oikeudenkäynnistä pidetään täydellistä pöytäkirjaa, joka kuvaa täsmällisesti oikeudenkäynnin kulkua, ja että kirjaaja ylläpitää ja säilyttää tätä pöytäkirjaa.

65 artikla

Syyllisyyden tunnustamismenettely

1. Kun syytetty tunnustaa syyllisyytensä 64 artiklan 8 kappaleen (a) kohdan mukaisesti, oikeudenkäyntijaosto päättää:

- a) ymmärtääkö syytetty syyllisyyden myöntämisen luonteen ja seuraukset;
- b) myöntääkö syytetty syyllisyytensä vapaaehtoisesti neuvoteltuaan riittävästi puolustuksen oikeudenkäyntiavustajan kanssa; ja
- c) tukevatko syyllisyyden tunnustamista tapauksen tosiseikat, jotka sisältyvät:
 - i) syyttäjän esittämiin syytteisiin, jotka syytetty on myöntänyt;
 - ii) syyttäjän esittämään aineistoon, joka täydentää syytteitä ja jotka syytetty hyväksyy; ja
 - iii) muihin todisteisiin, esimerkiksi todistajanlausuntoihin, joita syyttäjä tai syytetty esittää.

2. Kun oikeudenkäyntijaosto on vakuuttunut siitä, että 1 kappaleessa tarkoitetut asiat on varmistettu, se katsoo, että syyllisyyden myöntämisestä ja mahdollisista lisätodisteista ilmenevät kaikki tunnustetun rikoksen todistamiselle oleelliset tosiseikat, ja voi tuomita syytetyn kyseisestä rikoksesta.

3. Kun oikeudenkäyntijaosto ei ole vakuuttunut siitä, että kaikki 1 kappaleessa tarkoitetut asiat on varmistettu, se katsoo, että syyllisyyttä ei ole tunnustettu, ja määrää oikeudenkäynnin jatkettavaksi tässä perussäännössä määrätyn varsinaisen oikeudenkäyntimenettelyn mukaisesti, ja voi siirtää tapauksen toiseen oikeudenkäyntijaostoon.

4. Kun oikeudenkäyntijaosto katsoo, että oikeudenmukaisuus ja erityisesti uhrien edut edellyttävät täydellisempää tapauksen tosiseikkojen esittämistä, se voi:

- a) pyytää syyttäjää esittämään lisätodisteita, mukaan luettuna todistajanlausunnot; tai
- b) määrätä, että oikeudenkäyntiä jatketaan tässä perussäännössä määrätyn varsinaisen oikeudenkäyntimenettelyn mukaisesti, jolloin on katsottava, että syyllisyyttä ei ole tunnustettu, ja tapaus voidaan siirtää toiseen oikeudenkäyntijaostoon.

5. Syyttäjän ja puolustuksen väliset keskustelut, jotka koskevat syytteiden muuttamista, syyllisyyden tunnustamista tai määrättävää rangaistusta, eivät sido tuomioistuinta.

66 artikla

Syyttömyysolettama

1. Jokaisen oletetaan olevan syytön, kunnes syyllisyys on todistettu tuomioistuimessa sovellettavan oikeuden mukaisesti.

2. Syyttäjällä on todistustaakka syytetyn syyllisyyden osoittamiseksi.

3. Tuomitakseen syytetyn tuomioistuimen tulee katsoa selvitetyn, ettei syyllisyydestä jää varteenotettavaa epäilyä.

67 artikla

Syytetyn oikeudet

1. Syytteiden käsittelyssä syytetyllä on oikeus julkiseen oikeudenkäyntiin, ottaen huomioon tämän perussäännön määräykset, ja oikeudenmukaiseen ja puolueettomaan oikeudenkäyntiin sekä seuraaviin vähimmäistakeisiin täysin yhdenvertaisesti:

a) oikeus saada nopeasti ja yksityiskohtaisesti tiedot syytteen luonteesta, perusteesta ja sisällöstä sellaisella kielellä, jota hän täysin ymmärtää ja puhuu;

b) oikeus saada riittävästi aikaa ja riittävät mahdollisuudet puolustuksen valmisteluun ja olla vapaasti yhteydessä valitsemaansa oikeudenkäyntiavustajaan luottamuksellisesti;

c) oikeus oikeudenkäyntiin ilman perusteettomia viivytyksiä;

d) jollei 63 artiklan 2 kappaleesta muuta johdu, oikeus olla läsnä oikeudenkäynnissä; oikeus puolustautua itse tai valitsemansa oikeudenkäyntiavustajan välityksellä; jos hänellä ei ole oikeudenkäyntiavustajaa, oikeus saada tietää hänellä olevan oikeus tällaiseen; sekä oikeus saada jokaisessa asiassa, jossa oikeudenmukaisuuden etu sitä vaatii, itselleen tuomioistuimen määräämä oikeudenkäyntiavustaja ilman, että tästä aiheutuu kuluja, jos syytetyltä puuttuu varoja maksaa siitä;

e) oikeus kuulustella häntä vastaan kutsuttuja todistajia tai pyytää näiden kuulustelua ja oikeus kutsua ja kuulustella omia todistajia samoin ehdoin kuin häntä vastaan kutsuttuja todistajia. Syytetyllä on myös oikeus ajaa puolustustaan ja esittää muita tämän perussäännön sallimia todisteita;

f) oikeus maksutta pätevän tulkin apuun ja käännöksiin, jotka ovat tarpeen oikeudenmukaisuuden vaatimusten täyttämiseksi, mikäli jokin istunnoista tai tuomioistuimelle esitetyistä asiakirjoista ei ole sellaisella kielellä, jota syytetty täysin ymmärtää ja puhuu;

g) oikeus siihen, että häntä ei pakoteta todistamaan tai tunnustamaan syyllisyyttään ja oikeus vaieta ilman, että vaikeneminen otetaan huomioon päätettäessä syyllisyydestä tai syyttömyydestä;

h) oikeus antaa puolustukseen suullinen tai kirjallinen lausunto ilman valaa; ja

i) oikeus siihen, että todistustaakkaa tai todisteiden kiistämistaakkaa ei siirretä hänelle.

2. Muun tässä perussäännössä määrätyn todisteiden tai tietojen paljastamisen lisäksi syyttäjä antaa puolustukselle mahdollisimman pian sellaiset hallussaan tai valvonnassaan olevat todisteet, joiden hän uskoo osoittavan syytetyn syyttömyyden tai lieventävän syytetyn syyllisyyttä tai jotka voivat vaikuttaa syyttäjän todisteiden uskottavuuteen. Mikäli tämän kappaleen soveltamisesta on epäselvyyttä, tuomioistuin päättää sen soveltamisesta.

68 artikla

Uhrien ja todistajien suojeleminen sekä heidän osallistumisensa oikeudenkäyntiin

1. Tuomioistuin ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin suojellakseen uhrien ja todistajien turvallisuutta, fyysistä ja henkistä hyvinvointia, ihmisarvoa ja yksityisyyttä. Näin tehdessään tuomioistuin kiinnittää huomiota kaikkiin oleellisiin tekijöihin, mukaan luettuna ikä, sukupuoli, niin kuin tämä käsite on määritelty 7 artiklan 3 kappaleessa, ja terveys sekä rikoksen luonne erityisesti mutta ei ainoastaan, kun rikokseen liittyy seksuaalista tai sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa tai lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa. Syyttäjä ryhtyy toimenpiteisiin erityisesti sellaisten rikosten tutkinnan ja syytteen ajamisen aikana. Nämä toimenpiteet eivät vaikuta syytetyn oikeuksiin tai oikeudenmukaiseen ja puolueettomaan oikeudenkäyntiin eivätkä ole ristiriidassa niiden kanssa.

2. Poikkeuksena 67 artiklassa määrättyyn julkisen oikeudenkäynnin periaatteeseen tuomioistuimen jaostot voivat pitää minkä tahansa oikeudenkäynnin osan suljettujen ovien takana tai sallia todisteiden esittämisen sähköisin apuvälinein tai muilla erityisillä keinoilla, suojellakseen uhreja ja todistajia tai syytettyä. Tällaiset toimenpiteet toteutetaan erityisesti, kun on kyse seksuaalisen väkivallan uhrista tai lapsesta, joka on uhri tai todistaja, ellei tuomioistuin toisin määrää, ottaen huomioon kaikki olosuhteet, erityisesti uhrin tai todistajan mielipiteet.

3. Kun oikeudenkäynti vaikuttaa uhrien henkilökohtaisiin etuihin, tuomioistuin sallii heidän mielipiteidensä ja heille merkittävien asioiden esittämisen ja käsittelyn sellaisissa oikeudenkäynnin vaiheissa, joissa se katsoo tämän asianmukaiseksi, ja sellaisella tavalla, joka ei vaikuta syytetyn oikeuksiin ja oikeudenmukaiseen ja puolueettomaan oikeudenkäyntiin tai ole ristiriidassa niiden kanssa. Uhrien lailliset edustajat voivat esittää tällaisia mielipiteitä ja merkittäviä asioita oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti, kun tuomioistuin katsoo sen asianmukaiseksi.

4. Uhreja ja todistajia varten perustettu yksikkö voi neuvoa syyttäjää ja tuomioistuinta 43 artiklan 6 kappaleessa tarkoitettujen asianmukaisten suojelutoimenpiteiden, turvajärjestelyjen, oikeudellisen neuvonnan ja avustuksen osalta.

5. Kun todisteiden tai tietojen paljastaminen tämän perussäännön mukaisesti voi vakavasti vaarantaa todistajan tai hänen perheensä turvallisuuden, syyttäjä voi pitää salassa sellaiset todisteet tai tiedot ja toimittaa niiden sijasta tiivistelmän oikeudenkäyntiä edeltäviä käsittelyjä varten. Tällaiset toimenpiteet toteutetaan tavalla, joka ei vaikuta syytetyn oikeuksiin eikä oikeudenmukaiseen ja puolueettomaan oikeudenkäyntiin eikä ole ristiriidassa niiden kanssa.

6. Valtio voi tehdä tarvittavia toimenpiteitä koskevan hakemuksen virkamiestensä tai edustajiensa suojelua ja luottamuksellisten tai arkaluontoisten tietojen suojelua varten.

69 artikla

Todistelu

1. Ennen todistamista kukin todistaja antaa oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti vakuutuksen niiden todisteiden todenmukaisuudesta, jotka hänen on tarkoitus antaa.

2. Todistaja antaa lausuntonsa oikeudenkäynnissä henkilökohtaisesti, lukuun ottamatta 68 artiklassa tai oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevissa säännöissä määrättyjen toimenpiteiden kattamia tapauksia. Tuomioistuin voi myös sallia todistajanlausunnon antamisen suullisesti tai nauhoitettuna video- tai audiotekniikan avulla sekä asiakirjojen tai kirjallisten jäljennösten esittämisen tämän perussäännön määräysten mukaisesti ja oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti. Nämä toimenpiteet eivät vaikuta syytetyn oikeuksiin eivätkä ole ristiriidassa niiden kanssa.

3. Osapuolet voivat esittää tapaukseen liittyviä todisteita 64 artiklan mukaisesti. Tuomioistuimella on oikeus pyytää kaikkien sellaisten todisteiden esittämistä, jotka se katsoo tarpeelliseksi totuuden selvittämiseksi.

4. Tuomioistuin voi päättää todisteiden oleellisuudesta tai hyväksyttävyydestä oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti, ottaen huomioon muun muassa todisteiden painoarvon ja vaikutukset, joita niillä voi olla oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin tai todistajanlausuntojen oikeudenmukaiseen arviointiin.

5. Tuomioistuin kunnioittaa ja ottaa huomioon oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevissa säännöissä

määrättyjä luottamuksellisuutta koskevia oikeuksia.

6. Tuomioistuin ei vaadi yleisesti tunnettujen tosiseikkojen todistamista, mutta voi ottaa ne oikeudellisesti huomioon.

7. Todisteet, jotka on saatu tämän perussäännön määräysten vastaisesti tai kansainvälisesti tunnustettujen ihmisoikeuksien vastaisesti, eivät ole hyväksyttävissä, jos:

a) määräysten rikkominen kyseenalaistaa oleellisesti todisteiden luotettavuuden; tai

b) todisteiden hyväksyminen olisi ristiriidassa oikeudenkäynnin puolueettomuuden kanssa tai vaarantaisi sen vakavasti.

8. Päättyessään valtion keräämien todisteiden oleellisuudesta tai hyväksyttävyydestä tuomioistuin ei päättä valtion kansallisen lain soveltamisesta.

70 artikla

Rikokset oikeudenkäyttöä vastaan

1. Tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään seuraavia oikeudenkäyttöä vastaan tehtyjä rikoksia, kun ne tehdään tahallisesti:

a) perättömän lausuman antaminen, kun todistajalla on 69 artiklan 1 kappaleen mukaisesti velvollisuus puhua totta;

b) sellaisten todisteiden esittäminen, joiden osapuoli tietää olevan vääriä tai väärennettyjä;

c) todistajan lahjominen, todistajan esiintymisen tai todistajanlausunnon estäminen tai siihen puuttuminen, todistajalle kostaminen todistajanlausunnon antamisen vuoksi tai todisteiden tuhoaminen, todisteiden muuttaminen tai niiden keräämiseen puuttuminen;

d) tuomioistuimen virkamiehen estäminen, uhkailu tai lahjominen tarkoituksena pakottaa tai taivutella kyseinen virkamies jättämään virkatehtävänsä hoitamatta tai hoitamaan ne epäasianmukaisesti;

e) tuomioistuimen virkamiehelle kostaminen tämän tai toisen virkamiehen hoitamien tehtävien vuoksi;

f) lahjonnan yrittäminen tai lahjuksen ottaminen tuomioistuimen virkamiehenä virkatehtävien hoitamisen yhteydessä.

2. Oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevissa säännöissä määrätty periaatteet ja menettelyt koskevat tuomioistuimen toimivallan käyttämistä tässä artiklassa tarkoitettujen rikosten suhteen. Tämän artiklan määräysten täytäntöönpanon osalta ehtoja, jotka koskevat kansainvälisen yhteistyön tarjoamista tuomioistuimelle, sääntelee sen valtion kansallinen lainsäädäntö, jolta yhteistyötä on pyydetty.

3. Kun henkilö tuomitaan tässä artiklassa tarkoitetusta rikoksesta, tuomioistuin voi määrätä korkeintaan viiden vuoden pituisen vankeusrangaistuksen tai sakon oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti, tai molemmat.

4. a) Kukin sopimusvaltio ulottaa rikoslainsäädäntönsä, jossa määrätään rangaistus valtion oman tutkinta- tai

tuomioistuimen menettelyn koskemattomuuteen kohdistuvista rikoksista, koskemaan tässä artiklassa tarkoitettuja oikeudenkäyttöön kohdistuvia rikoksia, jotka on tehty sen alueella tai joihin sen kansalainen on syyllistynyt;

b) Tuomioistuimen pyynnöstä, katsoessaan tämän asianmukaiseksi, sopimusvaltio saattaa tapauksen toimivaltaisten viranomaistensa käsiteltäväksi syyttämistä varten. Näiden viranomaisten tulee käsitellä tällaiset tapaukset huolellisesti ja osoittaa niiden käsittelylle riittävät voimavarat, jotta käsittely on tehokas.

71 artikla

Rangaistukset epäasiallisesta käyttäytymisestä tuomioistuimessa

1. Tuomioistuin voi määrätä muun hallinnollisen rangaistuksen kuin vankeusrangaistuksen läsnäolevalle henkilölle, joka syyllistyy epäasialliseen käyttäytymiseen, muun muassa häiritsee istuntoa tai tahallisesti kieltäytyy noudattamasta tuomioistuimen määräyksiä, esimerkiksi poistaa henkilön oikeussalista väliaikaisesti tai pysyvästi, määrätä sakon tai muita vastaavia toimenpiteitä, joista määrätään oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevissa säännöissä.

2. Oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevissa säännöissä määrätty menettelyt koskevat tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitettujen rangaistusten määräämistä.

72 artikla

Kansallista turvallisuutta koskevien tietojen suojeleminen

1. Tätä artiklaa sovelletaan tapauksiin, joissa valtion tietojen tai asiakirjojen paljastaminen kyseisen valtion mielestä vaikuttaisi sen kansallista turvallisuutta koskeviin etuihin. Sellaisiin tapauksiin kuuluvat 56 artiklan 2 ja 3 kappaleen, 61 artiklan 3 kappaleen, 64 artiklan 3 kappaleen, 67 artiklan 2 kappaleen, 68 artiklan 6 kappaleen, 87 artiklan 6 kappaleen ja 93 artiklan soveltamisalaan kuuluvat tapaukset sekä sellaiset mahdollista tietojen paljastamista koskevat tapaukset, jotka ilmenevät muussa oikeudenkäynnin vaiheessa.

2. Tätä artiklaa sovelletaan myös, kun henkilö, jolta tietojen tai todisteiden antamista on pyydetty, on kieltäytynyt tekemästä niin tai on siirtänyt asian valtion käsiteltäväksi sillä perusteella, että paljastaminen vaikuttaisi valtion kansallista turvallisuutta koskeviin etuihin ja kyseinen valtio vahvistaa olevansa sitä mieltä, että paljastaminen vaikuttaisi sen kansallista turvallisuutta koskeviin etuihin.

3. Mikään tässä artiklassa ei vaikuta luottamuksellisuutta koskeviin vaatimuksiin, joita sovelletaan 54 artiklan 3 kappaleen (e) ja (f) kohdan nojalla tai 73 artiklan soveltamiseen.

4. Jos valtio saa tietää, että sen tietoja tai asiakirjoja paljastetaan tai todennäköisesti paljastetaan jossakin oikeudenkäynnin vaiheessa ja sen mielestä niiden paljastaminen vaikuttaisi sen kansallista turvallisuutta koskeviin etuihin, kyseisellä valtiolla on oikeus puuttua asiaan saadakseen asiaa koskevan päätöksen tämän artiklan mukaisesti.

5. Jos valtion mielestä tietojen paljastaminen vaikuttaisi sen kansallista turvallisuutta koskeviin etuihin, se ryhtyy kaikkiin kohtuullisiin toimenpiteisiin, toimien tapauksesta riippuen yhdessä syyttäjän, puolustuksen tai esitutkintajaoston tai oikeudenkäyntijaoston kanssa, saadakseen asiaan ratkaisun yhteistyön keinoin. Tällaisiin toimenpiteisiin voi sisältyä:

a) pyynnön muuttaminen tai selventäminen;

b) tuomioistuimen päätös, joka koskee hankittavien tietojen tai todisteiden oleellisuutta, tai päätös siitä,

voitaisiinko oleelliset todisteet hankkia tai onko ne hankittu muusta lähteestä kuin kyseiseltä valtiolta;

c) tietojen tai todisteiden hankkiminen muusta lähteestä tai muussa muodossa; tai

d) sopimus ehdoista, joilla apua voitaisiin antaa, mukaan luettuna muun muassa tiivistelmien tai uudelleen muotoiltujen tietojen tai todisteiden antaminen, paljastamista koskevat rajoitukset, suljettujen ovien takana tapahtuva oikeudenkäynti tai sellaiset oikeudenkäynnit, joissa asianosainen ei ole läsnä, tai muut perussäännön ja oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen nojalla sallitut suojelutoimenpiteet.

6. Kun kaikkiin kohtuullisiin toimenpiteisiin on ryhdytty asian ratkaisemiseksi yhteistyön keinoin, ja jos valtio katsoo, että sellaisia keinoja tai ehtoja ei ole, joilla tiedot tai asiakirjat voitaisiin antaa tai paljastaa sen vaikuttamatta valtion kansallista turvallisuutta koskeviin etuihin, se ilmoittaa syyttäjälle tai tuomioistuimelle päätöksensä erityisistä perusteista, ellei tällainen perustelu sinänsä vaikuttaisi valtion kansallista turvallisuutta koskeviin etuihin.

7. Tämän jälkeen, mikäli tuomioistuin päättää, että todisteet ovat oleellisia ja tarpeen syytetyn syyllisyyden tai syyttömyyden osoittamiseksi, tuomioistuin voi ryhtyä seuraaviin toimenpiteisiin:

a) Jos tietojen tai asiakirjan paljastamista haetaan 9 osan mukaisesti tehdyn yhteistyöpyynnön nojalla tai 2 kappaleessa mainituissa olosuhteissa ja valtio on vedonnut 93 artiklan 4 kappaleessa tarkoitettuun kieltäytymisperusteeseen:

i) tuomioistuin voi ennen 7 (a)(ii) kohdassa tarkoitetun johtopäätöksen tekemistä pyytää lisäneuvotteluja tai pitää tarvittaessa valtion esitysten tarkastelemista varten suljettujen ovien takana tapahtuvia istuntoja, joissa asianosainen ei ole läsnä;

ii) jos tuomioistuin katsoo tapauksen olosuhteet huomioon ottaen, että vedotessaan 93 artiklan 4 kappaleen mukaiseen kieltäytymisperusteeseen valtio ei käyttäydy tähän perussääntöön perustuvien velvoitteidensa mukaisesti, tuomioistuin voi saattaa asian käsiteltäväksi 87 artiklan 7 kappaleen mukaisesti, mainiten johtopäätöksensä perusteet; ja

iii) tuomioistuin voi tehdä syytettyä koskevassa oikeudenkäynnissä sellaisen tosiseikan olemassaoloa koskevan päätelmän, joka on asianmukainen olosuhteet huomioon ottaen; tai

b) Kaikissa muissa olosuhteissa:

i) tuomioistuin voi määrätä tietojen tai asiakirjan paljastamisen; tai

ii) siinä määrin kuin se ei määrää niitä paljastettavaksi, se voi tehdä syytettyä koskevassa oikeudenkäynnissä sellaisen tosiseikan olemassaoloa koskevan päätelmän, joka on asianmukainen olosuhteet huomioon ottaen.

73 artikla

Kolmannen osapuolen antamat tiedot tai asiakirjat

Jos tuomioistuin pyytää sopimusvaltiota luovuttamaan tämän hallussa tai valvonnassa olevan asiakirjan tai tietoja, jotka valtio, hallitustenvälinen järjestö tai kansainvälinen järjestö on paljastanut tälle luottamuksellisesti, se pyytää asiakirjan tai tietojen antajan lupaa niiden paljastamiselle. Jos asiakirjan tai tietojen antaja on sopimusvaltio, tämä joko suostuu tietojen tai asiakirjan paljastamiseen tai ratkaisee

paljastamista koskevan kysymyksen tuomioistuimen kanssa, ottaen huomioon 72 artiklan määräykset. Jos ne on antanut kolmas valtio, joka ei suostu niiden paljastamiseen, pyynnön vastaanottanut valtio ilmoittaa tuomioistuimelle, että se ei voi luovuttaa asiakirjaa tai tietoja, koska sillä on aikaisempi velvoite asiakirjan tai tietojen antajaan nähden pitää ne luottamuksellisena.

74 artikla

Päätöksentekoa koskevat vaatimukset

1. Kaikki oikeudenkäyntijaoston tuomarit ovat läsnä kaikissa oikeudenkäynnin vaiheissa ja koko päätöksenteon ajan. Puheenjohtajisto voi tarvittaessa tapauskohtaisesti määrätä yhden tai useamman käytettävissä olevan sijaistuomarin osallistumaan kaikkiin oikeudenkäynnin vaiheisiin ja korvaamaan oikeudenkäyntijaoston jäsenen, jos tämä jäsen ei voi jatkaa asian käsittelyä.
2. Oikeudenkäyntijaoston päätöksen tulee perustua sen suorittamaan todisteiden ja koko oikeudenkäynnin arviointiin. Päätös voi perustua ainoastaan syytteissä mainittuihin tosiseikkoihin ja olosuhteisiin sekä mahdollisiin syytteiden muutoksiin. Tuomioistuin voi perustaa päätöksensä ainoastaan esitettyihin todisteisiin, joita on käsitelty oikeudenkäynnissä tuomioistuimessa.
3. Tuomarit pyrkivät tekemään päätöksensä yksimielisesti. Mikäli yksimielisyyteen ei päästä, päätös tehdään tuomareiden ääntenemmistöllä.
4. Oikeudenkäyntijaoston päätösneuvottelu on salainen.
5. Päätös annetaan kirjallisena ja siihen sisältyvät oikeudenkäyntijaoston todisteita ja johtopäätöksiä koskevat perustellut lausumat kokonaisuudessaan. Oikeudenkäyntijaoston päätös annetaan yhtenä asiakirjana. Kun oikeudenkäyntijaoston päätös ei ole yksimielinen, siihen sisällytetään enemmistön ja vähemmistön mielipiteet. Päätös tai sen tiivistelmä annetaan julkisessa istunnossa.

75 artikla

Uhrien hyvitykset

1. Tuomioistuin laatii periaatteet, jotka koskevat uhrien tai heidän oikeudenomistajiensa hyvityksiä, mukaan luettuna ennallistaminen, vahingonkorvaus ja kuntoutus. Tällä perusteella tuomioistuin voi päätöksessään päättää uhrien tai heidän oikeudenomistajiensa vahinkojen, menetysten ja kärsimysten laajuuden ja määrän joko pyynnöstä tai erityisestä syystä myös omasta aloitteestaan, ja mainitsee päätöksen perustana olevat periaatteet.
2. Tuomioistuin voi antaa määräyksen suoraan tuomitulle, täsmentäen asianmukaiset uhrille tai hänen oikeudenomistajalleen maksettavat hyvitykset, mukaan luettuna ennallistaminen, korvaaminen ja kuntoutus. Tarvittaessa tuomioistuin voi määrätä, että hyvitykset suoritetaan 79 artiklassa tarkoitetun rahaston kautta.
3. Ennen tämän artiklan mukaisen määräyksen antamista tuomioistuin voi pyytää tuomitun, uhrien tai muiden asiaan liittyvien henkilöiden tai valtioiden lausuntoja tai heidän puolestaan annettuja lausuntoja ja se ottaa ne huomioon.
4. Sen jälkeen, kun henkilö on tuomittu tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvasta rikoksesta, tuomioistuin voi päättää, käyttäessään tämän artiklan mukaisia valtuuksiaan, onko sen tarpeen pyytää 93 artiklan 1 kappaleen mukaisia toimenpiteitä tuomioistuimen tämän artiklan nojalla antaman määräyksen täytäntöönpanoa varten.

5. Sopimusvaltio panee tämän artiklan nojalla annetun päätöksen täytäntöön siten kuin 109 artiklan määräyksiä sovellettaisiin tähän artiklaan.

6. Minkään tässä artiklassa ei tulkita vaikuttavan uhrien oikeuksiin, jotka perustuvat kansalliseen lainsäädäntöön tai kansainväliseen oikeuteen.

76 artikla

Rangaistuksen määrääminen

1. Jos henkilö on tuomittu syylliseksi, oikeudenkäyntijaosto harkitsee asianmukaista rangaistusta ja ottaa huomioon oikeudenkäynnissä esitetyt todisteet ja käytetyt puheenvuorot, jotka ovat oleellisia rangaistuksen kannalta.

2. Lukuun ottamatta 65 artiklan soveltamisalaan kuuluvia tapauksia, oikeudenkäyntijaosto voi ennen oikeudenkäynnin päättymistä omasta aloitteestaan pitää ylimääräisen istunnon ottaakseen vastaan lisätodisteita tai puheenvuoroja, jotka ovat oleellisia rangaistuksen kannalta ja tekee niin syyttäjän tai syytetyn pyytäessä sitä, oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti.

3. Kun 2 kappaletta sovelletaan, 75 artiklan mukaisesti annetut lausunnot otetaan vastaan 2 kappaleessa tarkoitetun ylimääräisen istunnon aikana ja tarvittaessa myöhemmän ylimääräisen istunnon aikana.

4. Rangaistus annetaan julkisesti ja mahdollisuuksien mukaan syytetyn läsnäollessa.

7 OSA

RANGAISTUKSET

77 artikla

Sovellettavat rangaistukset

1. Jollei 110 artiklassa toisin määrätä, tuomioistuim voi määrätä yhden seuraavista rangaistuksista henkilölle, joka tuomitaan tämän perussäännön 5 artiklassa tarkoitetuista rikoksesta:

a) määräaikainen vankeusrangaistus, jonka pituus on korkeintaan 30 vuotta; tai

b) elinkautinen vankeusrangaistus, kun se on perusteltavissa rikoksen äärimmäisen törkeyden ja tuomitun henkilökohtaisten olosuhteiden vuoksi.

2. Vankeusrangaistuksen lisäksi tuomioistuim voi määrätä:

a) sakon oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevissa säännöissä määrättyjen vaatimusten mukaisesti;

b) rikoksella suoraan tai välillisesti saadun hyödyn, omaisuuden ja varat menetetyiksi, tämän kuitenkin vaikuttamatta vilpittömässä mielessä olevien kolmansien osapuolten oikeuksiin.

78 artikla

Rangaistuksesta päättäminen

1. Päättäessään rangaistuksesta tuomioistuim ottaa oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti huomioon sellaisia tekijöitä kuin rikoksen törkeys ja tuomitun henkilökohtaiset olosuhteet.

2. Määrätessään vankeusrangaistuksen tuomioistuimien vähentää siitä ajan, jonka tuomittu on mahdollisesti aikaisemmin viettänyt tutkintavankeudessa tuomioistuimen määräyksen mukaisesti. Tuomioistuimien voi vähentää rangaistuksesta minkä tahansa ajan, jonka tuomittu on muutoin viettänyt tutkintavankeudessa ja joka liittyy kyseisen rikoksen perustana olevaan toimintaan.

3. Kun henkilö on tuomittu useammasta kuin yhdestä rikoksesta, tuomioistuimien määrää rangaistuksen kustakin rikoksesta erikseen ja yhteisen rangaistuksen, josta ilmenee vankeusrangaistuksen kokonaisaika. Tämä aika on vähintään ankarin yksittäinen määrätty rangaistus ja enintään 30 vuotta vankeutta tai elinkautinen vankeusrangaistus 77 artiklan 1 kappaleen (b) kohdan mukaisesti.

79 artikla

Rahasto

1. Sopimusvaltioiden kokouksen päätöksellä perustetaan rahasto tuomioistuimien toimivaltaan kuuluvien rikosten uhreja ja heidän perheitään varten.

2. Tuomioistuimien voi määrätä sakkojen tai menetetyksi määräämisen kautta saatavan rahan tai muun omaisuuden siirrettäväksi rahastolle.

3. Rahastoa hoidetaan sopimusvaltioiden kokouksen päättämien vaatimusten mukaisesti.

80 artikla

Perussääntö, kansallisten rangaistusten soveltaminen ja kansallinen lainsäädäntö

Mikään tässä osassa ei vaikuta valtioiden kansallisessa lainsäädännössä määrättyjen rangaistusten soveltamiseen, eikä sellaisten valtioiden lainsäädäntöön, joissa tässä osassa tarkoitettuja rangaistuksia ei ole käytössä.

8 OSA

VALITUS JA YLIMÄÄRÄINEN MUUTOKSENHAKU

81 artikla

Valitus vapauttavasta tai syyksilukevasta tuomiosta taikka rangaistuksesta

1. Tämän perussäännön 74 artiklan nojalla annetusta tuomiosta voi oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti valittaa seuraavasti:

a) Syyttäjä voi tehdä valituksen seuraavin perustein:

i) oikeudenkäyntivirhe,

ii) tosiseikkaa koskeva erehdys, tai

iii) oikeuserehdys;

b) Tuomittu tai tuomitun puolesta toimiva syyttäjä voi tehdä valituksen seuraavin perustein:

i) oikeudenkäyntivirhe,

ii) tosiseikkaa koskeva erehdys,

iii) oikeuserehdys, tai

iv) muu peruste, joka vaikuttaa oikeudenkäynnin tai tuomion oikeudenmukaisuuteen tai luotettavuuteen.

2. a) Syyttäjä tai tuomittu voi oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti valittaa rangaistuksesta sillä perusteella, että rikos ja rangaistus eivät ole oikeassa suhteessa keskenään;

b) Jos tuomioistuin katsoo rangaistuksesta tehdyn valituksen seurauksena, että syyksilukevan tuomion poistamiselle kokonaan tai osittain voisi olla perusteita, se voi pyytää syyttäjää ja tuomittua henkilöä esittämään 81 artiklan 1 kappaleen (a) tai (b) kohdassa tarkoitetun perusteen, ja se voi antaa syyksilukevaa tuomiota koskevan päätöksen 83 artiklan mukaisesti;

c) Samaa menettelyä sovelletaan, kun tuomioistuin katsoo pelkästään syyksilukevasta tuomiosta tehdyn valituksen seurauksena, että rangaistuksen alentamiselle on 2 kappaleen (a) kohdassa tarkoitettu peruste.

3. a) Ellei oikeudenkäyntijaosto toisin määrää, tuomittu pidetään vangittuna valituksen ajan;

b) Kun tuomitun henkilön tutkintavankeuden pituus ylittää määrätyn vankeusrangaistuksen pituuden, tämä henkilö vapautetaan kuitenkin siten, että tapauksissa, joissa myös syyttäjä valittaa, vapauttamiselle voidaan asettaa (c) kohdan mukaisia ehtoja;

c) Jos syyte hylätään, syytetty on vapautettava välittömästi, ottaen huomioon seuraavat ehdot:

i) poikkeustapauksissa ja ottaen huomioon muun muassa konkreettisen pakenemisen vaaran, syytteen alaisen rikoksen vakavuuden ja valituksen menestymisen todennäköisyyden, oikeudenkäyntijaosto voi syyttäjän pyynnöstä pitää henkilön tutkintavankeudessa valituksen ajan;

ii) oikeudenkäyntijaoston (c) (i) kohdan mukaisesti tekemästä päätöksestä voidaan valittaa oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti.

4. Ottaen huomioon 3 kappaleen (a) ja (b) kohdan määräykset, tuomion tai rangaistuksen täytäntöönpanoa lykätään valitusajaksi ja valituksen käsittelyn ajaksi.

82 artikla

Muista päätöksistä tehtävät valitukset

1. Kumpi tahansa osapuoli voi valittaa seuraavista päätöksistä oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti:

a) toimivaltaa tai tapauksen käsiteltäväksi ottamista koskeva päätös;

b) tutkinnan tai syytteen kohteena olevan henkilön vapauttamista tai sen epäämistä koskeva päätös;

c) esitutkintajaoston päätös toimia omasta aloitteestaan 56 artiklan 3 kappaleen nojalla;

d) päätös, johon liittyy kysymys, joka vaikuttaisi merkittävästi oikeudenkäynnin oikeudenmukaisuuteen ja nopeuteen tai oikeudenkäynnin lopputulokseen, ja jonka osalta välitön valitusjaoston päätös voi esitutkintajaoston tai oikeudenkäyntijaoston mielestä olennaisesti nopeuttaa oikeudenkäyntiä.

2. Asiaan liittyvä valtio tai syyttäjä voi valittaa esitutkintajaoston 57 artiklan 3 kappaleen (d) kohdan nojalla tekemästä päätöksestä esitutkintajaoston luvalla. Valitus käsitellään nopeasti.
3. Valituksella ei sinänsä ole lykkäävää vaikutusta, ellei valitusjaosto niin pyynnöstä määrää oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti.
4. Uhrien laillinen edustaja, tuomittu henkilö tai vilpittömässä mielessä oleva omaisuuden omistaja, jonka asemaa 75 artiklan mukainen määräys heikentää, voi valittaa vahingonkorvausmääräyksestä oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti.

83 artikla

Valitusmenettely

1. Valitusjaostolla on 81 artiklan mukaista käsittelyä ja tämän artiklan mukaista käsittelyä varten kaikki oikeudenkäyntijaoston valtuudet.
 2. Jos valitusjaosto katsoo, että valituksen kohteena oleva oikeudenkäynti on ollut epäoikeudenmukainen siten, että se on vaikuttanut päätöksen tai rangaistuksen määräämisen luotettavuuteen, tai että tosiseikkaa koskeva erehdys, oikeuserhdys tai oikeudenkäyntivirhe on vaikuttanut aineellisesti valituksen kohteena olevaan päätökseen tai rangaistukseen, se voi:
 - a) kumota päätöksen tai rangaistuksen tai muuttaa sitä; tai
 - b) määrätä uuden oikeudenkäynnin eri oikeudenkäyntijaostossa.
- Näitä tarkoituksia varten valitusjaosto voi siirtää näyttökysymyksen alkuperäisen oikeudenkäyntijaoston ratkaistavaksi siten, että sen on raportoitava valitusjaostolle, tai se voi itse hankkia todisteita kysymyksen ratkaisemiseksi. Kun ainoastaan tuomittu henkilö tai tuomitun puolesta toimiva syyttäjä on valittanut päätöksestä tai rangaistuksesta, sitä ei voida muuttaa hänen vahingokseen.
3. Jos valitusjaosto katsoo rangaistuksesta tehdyn valituksen osalta, että rangaistus ei ole oikeassa suhteessa rikokseen, se voi muuttaa rangaistusta 7 osan mukaisesti.
 4. Valitusjaoston tuomiosta päätetään tuomareiden ääntenenemmistöllä ja se annetaan julkisesti. Tuomio perustellaan. Kun tuomiosta ei ole päätetty yksimielisesti, siihen sisällytetään enemmistön ja vähemmistön mielipiteet, mutta tuomari voi esittää erillisen tai eriävän mielipiteen laintulkintaa koskevasta kysymyksestä.
 5. Valitusjaosto voi antaa tuomionsa vapautetun tai tuomitun henkilön poissaollessa.

84 artikla

Ylimääräinen muutoksenhaku syyksilukevaan tuomioon tai rangaistukseen

1. Tuomittu henkilö tai hänen kuolemansa jälkeen hänen puolisonsa, lapsensa, vanhempansa tai yksi syytetyn kuoleman aikaan elossa oleva henkilö, jolle syytetty on antanut nimenomaiset kirjalliset ohjeet hakemuksen tekemiseksi, tai tuomitun puolesta toimiva syyttäjä voi tehdä hakemuksen valitusjaostoon lopullisen syyksilukevan tuomion tai rangaistuksen uudelleen tarkastelemiseksi seuraavin perustein:
 - a) Sellaisia uusia todisteita on ilmaantunut, jotka:

- i) eivät olleet saatavilla oikeudenkäynnin aikaan, ja tämä ei johtunut kokonaan tai osittain hakijasta; ja
- ii) ovat riittävän tärkeitä siten, että jos ne olisi esitetty oikeudenkäynnissä, tuomio olisi todennäköisesti ollut toinen;
- b) Tuomion antamisen jälkeen on saatu selville, että ratkaisevat todisteet, jotka on otettu huomioon oikeudenkäynnissä ja joihin tuomio perustuu, olivat vääriä tai väärennetyjä;
- c) Yksi tai useampi tuomareista, jotka osallistuivat tuomion antamiseen tai syytteiden vahvistamiseen, on syyllistynyt kyseisessä tapauksessa niin vakavaan virkavirheeseen tai virkavelvollisuuksien rikkomiseen, että sen perusteella kyseinen tuomari tai tuomarit olisi voitu erottaa 46 artiklan nojalla.

2. Valitusjaosto hylkää hakemuksen, jos se katsoo sen perusteettomaksi. Jos valitusjaosto katsoo, että hakemus on aiheellinen, se voi tarvittaessa:

- a) kutsua alkuperäisen oikeudenkäyntijaoston uudelleen koolle;
- b) muodostaa uuden oikeudenkäyntijaoston; tai
- c) pitää toimivallan asiassa itsellään,

tarkoituksenaan päättää, tulisiko tuomio purkaa, kuultuaan osapuolia oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevissa säännöissä mainitulla tavalla.

85 artikla

Pidätetyille tai tuomitulle henkilölle maksettavat vahingonkorvaukset

- 1. Jokaisella, joka on oikeudenvastaisesti pidätetty tai vangittu, on oikeus vahingonkorvaukseen.
- 2. Kun lainvoimainen tuomio, jolla henkilö on tuomittu rikoksesta, on sittemmin purettu uuden tai äskettäin havaitun tosiseikan perusteella, joka on osoittanut, että tuomio oli virheellinen, on sille, joka on suorittanut rangaistusta tuomion johdosta, korvattava lain mukaisesti vahinko, jollei osoiteta, että hänestä itsestään kokonaan tai osittain on johtunut, ettei aikaisemmin tuntematonta seikkaa ole ajoissa saatu selville.
- 3. Poikkeustapauksissa, kun tuomioistuin katsoo ratkaisevien tosiseikkojen osoittavan, että on tapahtunut vakava ja ilmeinen vääryys, se voi harkintansa mukaan myöntää vahingonkorvauksen oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevissa säännöissä määrättyjen vaatimusten mukaisesti henkilölle, joka on vapautettu tutkintavankeudesta lopullisen vapauttavan tuomion tai sen vuoksi päätetyn oikeudenkäynnin jälkeen.

9 OSA

KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ JA OIKEUSAPU

86 artikla

Yleinen yhteistyövelvollisuus

Sopimusvaltiot toimivat tämän perussäännön määräysten mukaisesti täysimääräisesti yhteistyössä tuomioistuimen kanssa tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvien rikosten tutkinnassa ja syytteen ajamisessa.

87 artikla

Yhteistyöpyynnöt: yleiset määräykset

1. a) Tuomioistuimella on oikeus esittää sopimusvaltioille yhteistyöpyyntöjä. Pyyntö toimitetaan diplomaattiteitse tai käyttäen muuta asianmukaista tapaa, jonka kukin sopimusvaltio voi valita ratifiointin, hyväksymisen tai liittymisen yhteydessä.

Kukin sopimusvaltio voi myöhemmin muuttaa valitsemaansa tapaa oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti.

b) Pyyntö voidaan myös toimittaa Kansainvälisen rikospoliisijärjestön tai muun asianmukaisen alueellisen järjestön kautta, kun se on mahdollista, tämän kuitenkin vaikuttamatta (a) kohdan määräyksiin.

2. Yhteistyöpyynnöt ja pyyntöön liitetyt asiakirjat tulee laatia joko jollakin pyynnön vastaanottavan valtion virallisella kielellä tai yhdellä tuomioistuimen työkielellä tai niiden mukana tulee olla käännös tällaiselle kielelle, kyseisen valtion ratifiointin, hyväksymisen tai liittymisen yhteydessä tekemän valinnan mukaisesti.

Tätä valintaa voidaan myöhemmin muuttaa oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti.

3. Pynnön vastaanottanut valtio pitää yhteistyöpyynnön ja siihen liitetyt asiakirjat luottamuksellisina, jollei niiden paljastaminen ole tarpeen pyyntöön vastaamiselle.

4. Tämän osan nojalla tehtyjen apua koskevien pyyntöjen suhteen tuomioistuin voi ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen uhrien, mahdollisten todistajien ja heidän perheidensä turvallisuuden tai fyysisen tai henkisen hyvinvoinnin varmistamiseksi, mukaan luettuna tietojen suojeluun liittyvät toimenpiteet. Tuomioistuin voi pyytää, että tämän osan nojalla käyttöön annetut tiedot annetaan ja niitä käsitellään sellaisella tavalla, joka suojelee uhrien, mahdollisten todistajien ja heidän perheidensä turvallisuutta ja fyysistä tai henkistä hyvinvointia.

5. a) Tuomioistuin voi pyytää tämän perussäännön ulkopuoliselta valtiolta tämän osan mukaista apua tilapäisjärjestelyn perusteella, sellaisen valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella tai muilla asianmukaisilla perusteilla.

b) Jos tämän perussäännön ulkopuolinen valtio, joka on sopinut tilapäisjärjestelystä tai tehnyt sopimuksen tuomioistuimen kanssa, laiminlyö yhteistyön sellaisen järjestelyn tai sopimuksen nojalla tehtyjen pyyntöjen osalta, tuomioistuin voi ilmoittaa tästä sopimusvaltioiden kokoukselle tai turvallisuusneuvostolle, jos turvallisuusneuvosto on saattanut asian tuomioistuimen käsiteltäväksi.

6. Tuomioistuin voi pyytää hallitustenvälistä järjestöä antamaan tietoja tai asiakirjoja. Tuomioistuin voi myös pyytää muuta yhteistyötä ja apua, josta sellaisen järjestön kanssa voidaan sopia ja joka on sen toimivallan ja valtuuksien mukaista.

7. Jos sopimusvaltio tämän perussäännön määräysten vastaisesti laiminlyö tuomioistuimen yhteistyöpyyntöön vastaamisen, ja estää siten tuomioistuinta hoitamasta tehtäviään ja käyttämästä valtuuksiaan tämän perussäännön mukaisesti, tuomioistuin voi tehdä sitä koskevan päätöksen ja siirtää asian sopimusvaltioiden kokouksen käsiteltäväksi tai turvallisuusneuvoston käsiteltäväksi, jos turvallisuusneuvosto on saattanut asian tuomioistuimen käsiteltäväksi.

88 artikla

Käytettävissä olevat kansallisen lainsäädännön mukaiset menettelyt

Sopimusvaltiot varmistavat, että niiden kansallisen lainsäädännön mukaisia menettelyjä on käytettävissä kaikenlaiseen yhteistyöhön, joka täsmennetään tässä osassa.

89 artikla

Henkilöiden luovuttaminen tuomioistuimelle

1. Tuomioistuin voi esittää henkilön pidättämistä ja luovuttamista koskevan pyynnön sekä 91 artiklan mukaista pyyntöä tukevaa aineistoa mille tahansa valtiolle, jonka alueella kyseinen henkilö tavataan, ja pyytää tämän valtion yhteistyötä henkilön pidättämisessä ja luovuttamisessa. Sopimusvaltiot noudattavat pidättämistä ja luovuttamista koskevia pyyntöjä tämän osan määräysten ja niiden kansallisen lainsäädännön mukaisen menettelyn mukaisesti.

2. Jos luovuttamispyynnön kohteena oleva henkilö valittaa kansalliseen tuomioistuimeen 20 artiklan mukaisen *ne bis in idem* -periaatteen perusteella, pyynnön vastaanottanut valtio neuvottelee välittömästi tuomioistuimen kanssa sen selvittämiseksi, onko tuomioistuin tehnyt asiassa tapauksen käsiteltäväksi ottamista koskevan päätöksen. Jos tapaus voidaan ottaa käsiteltäväksi, pyynnön vastaanottanut valtio vastaa pyyntöön. Jos tapauksen käsiteltäväksi ottamista koskeva asia on vireillä, pyynnön vastaanottanut valtio voi lykätä henkilön luovuttamista koskevaan pyyntöön vastaamista kunnes tuomioistuin on tehnyt tapauksen käsiteltäväksi ottamista koskevan päätöksen.

3. a) Sopimusvaltio antaa kansallisen prosessioikeutensa mukaisesti luvan toisen valtion tuomioistuimelle luovuttaman henkilön kuljettamiseen sen alueen kautta, lukuun ottamatta tapauksia, joissa tämän valtion kautta kuljettaminen estäisi tai viivyttäisi luovuttamista;

b) Tuomioistuin esittää kauttakulkua koskevan pyynnön 87 artiklan mukaisesti. Kauttakulkua koskevaan pyyntöön tulee sisältyä:

i) kuvaus kuljetettavasta henkilöstä;

ii) lyhyt kuvaus tapauksen tosiseikoista ja niiden oikeudellinen luonnehdinta; ja

iii) pidätys- ja luovuttamismääräys;

c) Kuljetettava henkilö pidetään säilössä kauttakulun ajan;

d) Lupaa ei edellytetä, jos henkilö kuljetetaan ilmateitse eikä kauttakulkuvaltion alueelle aiota laskeutua;

e) Jos kauttakulkuvaltion alueelle laskeudutaan suunnittelematta, kyseinen valtio voi edellyttää kauttakulkupyyntöä tuomioistuimelta (b) kohdan määräysten mukaisesti. Kauttakulkuvaltio pitää kuljetettavan henkilön säilössä, kunnes kauttakulkupyyntö vastaanotetaan ja kauttakulku toteutetaan; tässä kohdassa tarkoitetun säilöönoton kesto ei kuitenkaan voi ylittää 96 tuntia suunnittelemattomasta laskeutumisesta lukien, jos pyyntöä ei vastaanoteta sen ajan kuluessa.

4. Jos luovuttamispyynnön kohteena olevaa henkilöä vastaan on vireillä oikeudenkäynti tai hän kärsii rangaistusta pyynnön vastaanottaneessa valtiossa jostakin muusta rikoksesta kuin siitä, jonka johdosta luovuttamista pyydetään, pyynnön vastaanottanut valtio neuvottelee tuomioistuimen kanssa päätettyään vastata pyyntöön.

90 artikla

Kilpailevat pyynöt

1. Sopimusvaltio, joka vastaanottaa henkilön luovuttamista koskevan pyynnön tuomioistuimelta 89 artiklan mukaisesti, ilmoittaa tuomioistuimelle, jos se vastaanottaa toiselta valtiolta samaa henkilöä koskevan luovuttamispyynnön, jonka perusteena on sama rikos kuin tuomioistuimen luovutuspyynnön perusteena, ja ilmoittaa pyynnön esittäneelle valtiolle tuomioistuimen pyynnöstä.

2. Kun pyynnön esittänyt valtio on sopimusvaltio, pyynnön vastaanottanut valtio antaa etusijan tuomioistuimen pyynnölle, jos:

a) tuomioistuin on 18 tai 19 artiklan mukaisesti päättänyt, että tapaus, jonka johdosta luovuttamista pyydetään, voidaan ottaa käsiteltäväksi ja tässä päätöksessä otetaan huomioon pyynnön esittäneen valtion suorittama tutkinta tai syytteen ajaminen sen esittämän luovuttamispyynnön osalta; tai

b) tuomioistuin tekee (a) kohdassa tarkoitetun päätöksen 1 kappaleen mukaisen pyynnön vastaanottaneen valtion ilmoituksen perusteella.

3. Jos 2 kappaleen (a) kohdan mukaista päätöstä ei ole tehty, pyynnön vastaanottanut valtio voi harkintansa mukaan tuomioistuimen 2 kappaleen (b) kohdan mukaista päätöstä odottaessaan käsitellä valtion esittämää luovuttamispyyntöä, mutta se ei luovuta henkilöä ennen kuin tuomioistuin on päättänyt tapauksen käsiteltäväksi ottamisesta. Tuomioistuin tekee päätöksensä nopeasti.

4. Jos luovuttamispyynnön esittänyt valtio on tämän perussäännön ulkopuolinen valtio, pyynnön vastaanottanut valtio antaa etusijan tuomioistuimen luovuttamispyynnölle, jos tuomioistuin on päättänyt, että tapaus voidaan ottaa käsiteltäväksi, eikä sillä ole kansainvälistä velvoitetta luovuttaa henkilöä pyynnön esittäneelle valtiolle.

5. Jos tuomioistuin ei ole tehnyt tapauksen käsiteltäväksi ottamista koskevaa päätöstä 4 kappaleen mukaisesti, pyynnön vastaanottanut valtio voi harkintansa mukaan käsitellä valtion esittämää luovuttamispyyntöä.

6. Tapauksissa, joihin sovelletaan 4 kappaletta, mutta joissa pyynnön vastaanottaneella valtiolla on kansainvälinen velvoite luovuttaa henkilö sellaiselle luovuttamista pyytäneelle valtiolle, joka ei ole tämän perussäännön sopimuspuoli, pyynnön vastaanottanut valtio ratkaisee, luovuttaako se henkilön tuomioistuimelle vai pyynnön esittäneelle valtiolle. Päätöstä tehdessään pyynnön vastaanottanut valtio ottaa huomioon kaikki oleelliset tekijät, kuten:

a) pyyntöjen päivämäärät;

b) pyynnön esittäneen valtion edut, mukaan luettuna tarvittaessa se, onko rikos tehty sen alueella sekä uhrien ja luovuttamispyynnön kohteena olevan henkilön kansalaisuus; ja

c) mahdollisuus tuomioistuimen ja pyynnön esittäneen valtion väliseen luovutukseen myöhemmin.

7. Jos tuomioistuimelta henkilön luovuttamispyynnön vastaanottanut sopimusvaltio vastaanottaa myös valtiolta saman henkilön luovuttamista koskevan pyynnön, mutta eri toiminnan kuin tuomioistuimen luovuttamispyynnön perusteena olevan rikoksen johdosta:

a) pyynnön vastaanottanut valtio antaa etusijan tuomioistuimen pyynnölle, jollei sillä ole kansainvälistä velvoitetta luovuttaa henkilöä luovuttamispyynnön esittäneelle valtiolle;

b) pyynnön vastaanottanut valtio ratkaisee, luovuttaako se henkilön tuomioistuimelle vai luovuttamispyynnön esittäneelle valtiolle, jos sillä on kansainvälinen velvoite luovuttaa henkilö sitä pyytäneelle valtiolle. Päätöstä tehdessään pyynnön vastaanottanut valtio ottaa huomioon kaikki oleelliset tekijät, kuten 6 kappaleessa mainitut tekijät, kiinnittäen kuitenkin erityistä huomiota kyseessä olevan toiminnan luonteeseen ja vakavuuteen.

8. Jos tuomioistuin on päättänyt tämän artiklan mukaisen ilmoituksen perusteella, että tapausta ei voida ottaa käsiteltäväksi, ja sen jälkeen pyynnön vastaanottanut valtio kieltäytyy luovuttamasta henkilöä luovuttamispyynnön esittäneelle valtiolle, pyynnön vastaanottanut valtio ilmoittaa tästä päätöksestä tuomioistuimelle.

91 artikla

Pidätys- ja luovuttamispyynnön sisältö

1. Pidätys- ja luovuttamispyyntö tehdään kirjallisesti. Kiireellisissä tapauksissa pyyntö voidaan tehdä millä tahansa keinolla, joka mahdollistaa kirjallisen tulostamisen, edellyttäen kuitenkin, että pyyntö vahvistetaan 87 artiklan 1 kappaleen (a) kohdassa tarkoitetulla tavalla.

2. Henkilön pidätys- ja luovuttamispyyntöä koskevassa tapauksessa, jonka osalta pidätysmääräyksen on antanut esitutkintajaosto 58 artiklan mukaisesti, pyynnön tulee sisältää tai sen tukena tulee olla:

a) luovuttamispyynnön kohteena olevaa henkilöä koskevat tiedot, jotka ovat riittävät hänen tunnistamiseen, sekä tiedot tämän henkilön todennäköisestä olinpaikasta;

b) jäljennös pidätysmääräyksestä; ja

c) sellaiset asiakirjat, lausunnot tai tiedot, jotka voivat olla tarpeen luovuttamismenettelyn vaatimusten täyttämiseksi pyynnön vastaanottaneessa valtiossa; näiden vaatimusten ei kuitenkaan tulisi olla suurempia kuin ne vaatimukset, joita sovelletaan pyynnön vastaanottaneen valtion ja muiden valtioiden välisten sopimusten tai järjestelyjen nojalla tehtyihin luovuttamispyyntöihin, ja niiden tulisi mahdollisuuksien mukaan olla pienempiä, ottaen huomioon tuomioistuimen erityisen luonteen.

3. Kun pidätys- ja luovuttamispyyntö koskee henkilöä, joka on jo tuomittu, pyynnön tulee sisältää tai sen tukena tulee olla:

a) jäljennös kyseisen henkilön pidätysmääräyksestä;

b) jäljennös tuomiolauselmasta;

c) tiedot, jotka osoittavat, että pyynnön kohteena oleva henkilö on sama kuin se henkilö, jota tuomiolauselmassa tarkoitetaan; ja

d) jos pyynnön kohteena olevalle henkilölle on määrätty rangaistus, jäljennös määrätystä rangaistuksesta ja vankeusrangaistuksen osalta myös lausunto, jossa mainitaan jo mahdollisesti suoritettu aika ja jäljellä oleva aika.

4. Tuomioistuimen pyynnöstä sopimusvaltio neuvottelee tuomioistuimen kanssa joko yleisesti tai tietystä asiasta sellaisten kansalliseen lainsäädäntöön perustuvien vaatimusten osalta, joita voidaan soveltaa 2 kappaleen (c) kohdan nojalla. Neuvottelujen aikana sopimusvaltio ilmoittaa tuomioistuimelle sen kansallisen

lainsäädännön erityisistä vaatimuksista.

92 artikla

Väliaikainen säilöönotto

1. Kiireellisissä tapauksissa tuomioistuin voi pyytää luovuttamispyynnön kohteena olevan henkilön väliaikaista säilöönottoa ennen luovuttamispyynnön ja 91 artiklassa täsmennettyjen pyyntöä tukevien asiakirjojen esittämistä.

2. Väliaikaista säilöönottoa koskeva pyyntö voidaan tehdä millä tahansa keinolla, joka mahdollistaa sen kirjallisen tulostamisen, ja siihen tulee sisältyä:

a) pyynnön kohteena olevaa henkilöä koskevat tiedot, jotka ovat riittävät hänen tunnistamiseksi, ja tämän henkilön todennäköistä olinpaikkaa koskevat tiedot;

b) tiivistelmä rikoksista, joiden vuoksi henkilön pidättämistä pyydetään, ja tosiseikoista, joiden väitetään muodostavan nämä rikokset, mukaan luettuna mahdollisuuksien mukaan rikoksen teko aika ja -paikka;

c) maininta pyynnön kohteena olevaa henkilöä koskevan pidätysmääräyksen tai tuomiolauselman olemassaolosta; ja

d) maininta siitä, että pyyntöä seuraa sen kohteena olevan henkilön luovuttamista koskeva pyyntö.

3. Väliaikaisesti säilöönotettu henkilö voidaan vapauttaa, jos pyynnön vastaanottanut valtio ei ole vastaanottanut luovuttamispyyntöä ja 91 artiklassa täsmennettyjä pyyntöä tukevia asiakirjoja oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevissa säännöissä täsmennetyn määräajan kuluessa. Kyseinen henkilö voi kuitenkin antaa suostumuksensa luovutukseen ennen määräajan päättymistä, jos tämä on mahdollista pyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädännön mukaisesti. Tällaisessa tapauksessa pyynnön vastaanottanut valtio luovuttaa henkilön tuomioistuimelle mahdollisimman pian.

4. Se, että pyynnön kohteena oleva henkilö on vapautettu 3 kappaleen mukaisesti, ei estä tämän henkilön myöhempiä pidättämistä ja luovuttamista, jos luovuttamispyyntö ja sitä tukevat asiakirjat toimitetaan myöhemmin.

93 artikla

Muut yhteistyön muodot

1. Sopimusvaltiot noudattavat tämän osan määräysten ja kansalliseen lainsäädäntöön perustuvien menettelyjen mukaisesti tuomioistuimen pyyntöjä antaa seuraavanlaista apua tutkinnan tai syytteen ajamisen osalta:

a) henkilöiden tunnistaminen ja olinpaikan tai esineiden sijainnin selvittäminen;

b) todisteiden hankkiminen, mukaan luettuna valaehdoiset todistajanlausunnot, ja todisteiden tuottaminen, mukaan luettuna asiantuntijalausunnot ja raportit, jotka ovat tarpeen tuomioistuimelle;

c) tutkinnan tai syytteen kohteena olevan henkilön kuulustelu;

d) asiakirjojen tiedoksianto, mukaan luettuna tuomioistuinasiakirjat;

- e) henkilöiden vapaaehtoisten todistajanlausuntojen ja asiantuntijalausuntojen antamisen helpottaminen tuomioistuimessa;
 - f) henkilöiden väliaikainen siirtäminen 7 kappaleen määräysten mukaisesti;
 - g) paikkojen tutkiminen, mukaan luettuna hautapaikkojen kaivaminen ja tutkiminen;
 - h) etsintöjen ja takavarikkojen toteuttaminen;
 - i) pöytäkirjojen ja asiakirjojen tarjoaminen, mukaan luettuna viralliset pöytäkirjat ja asiakirjat;
 - j) uhrien ja todistajien suojeleminen sekä todisteiden säilyttäminen;
 - k) rikoksen tuottaman hyödyn, omaisuuden ja varojen sekä rikosvälineiden tunnistaminen, jäljittäminen ja jäädyttäminen tai takavarikointi mahdollista menettämismääräystä varten, tämän kuitenkin vaikuttamatta vilpittömässä mielessä olevien kolmansien osapuolten oikeuksiin; ja
 - l) muun tyyppinen apu, jota pyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädäntö ei kiellä, ja jonka tarkoituksena on helpottaa tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvien rikosten tutkintaa ja syytteen ajamista.
2. Tuomioistuimella on oikeus antaa tuomioistuimessa esiintyvälle todistajalle tai asiantuntijalle vakuutus siitä, että tuomioistuin ei aseta häntä syytteeseen, vangitse häntä tai rajoita hänen henkilökohtaista vapauttaan sellaisen teon tai laiminlyönnin vuoksi, joka on edeltänyt tämän henkilön lähtöä pyynnön vastaanottaneesta valtiosta.
3. Kun tietyn 1 kappaleessa tarkoitetun avun täytäntöönpano on kielletty pyynnön vastaanottaneessa valtiossa sellaisen perustavaa laatua olevan oikeusperiaatteen nojalla, jota sovelletaan yleisesti, pyynnön vastaanottanut valtio neuvottelee tuomioistuimen kanssa viipymättä pyrkiäkseen ratkaisemaan asian. Neuvotteluissa tulisi kiinnittää huomiota siihen, voidaanko apua antaa muulla tavalla tai tietyin ehdoin. Jos asiaa ei pystytä ratkaisemaan neuvottelujen avulla, tuomioistuin muuttaa tarvittaessa pyyntöään.
4. Sopimusvaltio voi 72 artiklan mukaisesti kieltäytyä vastaamasta apua koskevaan pyyntöön kokonaan tai osittain ainoastaan, jos pyyntö koskee sellaisten asiakirjojen esittämistä tai sellaisten todisteiden paljastamista, jotka liittyvät sen kansalliseen turvallisuuteen.
5. Ennen kuin pyynnön vastaanottanut valtio kieltäytyy vastaamasta apua koskevaan 1 kappaleen (l) kohdan mukaiseen pyyntöön, se harkitsee, voidaanko apua antaa tietyin ehdoin tai voidaanko apua antaa myöhemmin tai vaihtoehtoisella tavalla, edellyttäen kuitenkin, että jos tuomioistuin tai syyttäjä hyväksyy tietyin ehdoin annettavan avun, tuomioistuin tai syyttäjä myös noudattaa näitä ehtoja.
6. Jos apua koskevaan pyyntöön kieltäydytään vastaamasta, pyynnön vastaanottanut sopimusvaltio ilmoittaa kieltäytymisensä perusteista tuomioistuimelle tai syyttäjälle viipymättä.
7. a) Tuomioistuin voi pyytää vapautensa menettäneen henkilön väliaikaista siirtämistä tunnistamista varten tai todistajanlausunnon tai muun avun antamista varten. Henkilö voidaan siirtää, jos seuraavat ehdot täyttyvät:
- i) henkilö antaa vapaaehtoisesti ja asiaan vaikuttavista näkökohdista tietoisena suostumuksensa siirtoon; ja

ii) pyynnön vastaanottanut valtio suostuu siirtoon, jollei kyseisen valtion ja tuomioistuimen sopimissa ehdoissa toisin määrätä.

b) Siirrettävä henkilö pidetään säilössä. Kun siirron tarkoitus on täytetty, tuomioistuin palauttaa henkilön viipymättä pyynnön vastaanottaneeseen valtioon.

8. a) Tuomioistuin varmistaa asiakirjojen ja tietojen luottamuksellisuuden, jollei tietoja tarvita pyynnössä mainittua tutkintaa ja oikeudenkäyntiä varten.

b) Pynnön vastaanottanut valtio voi tarvittaessa toimittaa asiakirjoja tai tietoja syyttäjälle luottamuksellisesti. Tässä tapauksessa syyttäjä voi käyttää niitä ainoastaan uusien todisteiden hankkimista varten.

c) Pynnön vastaanottanut valtio voi omasta aloitteestaan tai syyttäjän pyynnöstä myöhemmin suostua paljastamaan sellaisia asiakirjoja tai tietoja. Tässä tapauksessa niitä voidaan käyttää todisteina 5 ja 6 osan määräysten mukaisesti ja oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisesti.

9. a) i) Sellaisessa tapauksessa, että sopimusvaltio saa tuomioistuimelta ja kansainvälisen velvoitteen perusteella toiselta valtiolta kilpailevat pyynnot, jotka koskevat muuta yhteistyötä kuin luovuttamista, sopimusvaltio pyrkii tuomioistuimen ja kyseisen toisen valtion kanssa neuvottelemalla vastaamaan molempiin pyyntöihin, tarvittaessa lykkäämällä toista pyyntöä tai asettamalla sille ehtoja.

ii) Mikäli molempiin pyyntöihin vastaaminen ei onnistu, kilpailevat pyynnot ratkaistaan 90 artiklassa mainittujen periaatteiden mukaisesti.

b) Jos tuomioistuimen pyyntö kuitenkin koskee tietoja, omaisuutta tai henkilöitä, jotka ovat kolmannen valtion tai kansainvälisen järjestön valvonnassa kansainvälisen sopimuksen nojalla, pyynnön vastaanottanut valtio ilmoittaa tästä tuomioistuimelle, jolloin tuomioistuin osoittaa pyyntönsä tälle kolmannelle valtiolle tai kansainväliselle järjestölle.

10. a) Tuomioistuin voi pyynnöstä tehdä yhteistyötä sopimusvaltion kanssa ja tarjota tälle apua sellaisen toiminnan tutkinnan tai sitä koskevan oikeudenkäynnin osalta, joka on tuomioistuimen toimivaltaan kuuluva rikos tai pyynnön esittäneen valtion kansallisen lainsäädännön vastainen törkeä rikos.

b) i) Tämän kappaleen (a) kohdan mukaisesti annettavaan apuun sisältyy muun muassa:

a. tuomioistuimen suorittaman tutkinnan tai oikeudenkäynnin aikana saatujen lausuntojen, asiakirjojen tai muiden todisteiden toimittaminen; ja

b. tuomioistuimen määräyksestä vangittuna olevan henkilön kuulustelu;

ii) Tämän kappaleen (b) (i) a kohdassa tarkoitetun avun tapauksessa:

a. asiakirjojen tai muiden todisteiden toimittamiseen vaaditaan kyseisen valtion lupa, jos ne on saatu valtion avustuksella;

b. lausuntojen, asiakirjojen tai muiden todisteiden toimittamista koskevat 68 artiklan määräykset, jos ne on saatu todistajalta tai asiantuntijalta.

c) Tuomioistuim voi tässä kappaleessa mainittujen ehtojen mukaisesti vastata tämän kappaleen mukaiseen apua koskevaan pyyntöön valtiolta, joka ei ole tämän perussäännön sopimuspuoli.

94 artikla

Pyynnön täytäntöönpanon lykkääminen meneillään olevan tutkinnan tai syytteen ajamisen osalta

1. Jos pyynnön välitön täytäntöönpano häiritäisi muun kuin pyynnön kohteena olevan tapauksen meneillään olevaa tutkintaa tai syytteen ajamista, pyynnön vastaanottanut valtio voi lykätä pyynnön täytäntöönpanoa tuomioistuimen kanssa sovituksi ajaksi. Lykkäys ei kuitenkaan saa olla pidempi kuin on tarpeen asiaan liittyvän tutkinnan tai syytteen ajamisen päättämiseksi pyynnön vastaanottaneessa valtiossa. Ennen lykkäyspäätöksen tekemistä pyynnön vastaanottaneen valtion tulisi harkita, voidaanko apua antaa välittömästi tietyin ehdoin.

2. Jos lykkäyspäätös tehdään 1 kappaleen mukaisesti, syyttäjä voi kuitenkin pyytää toimenpiteitä todisteiden säilyttämiseksi 93 artiklan 1 (j) kappaleen mukaisesti.

95 artikla

Pyynnön täytäntöönpanon lykkääminen tapauksen käsiteltäväksi ottamisen vastustuksen osalta

Pyynnön vastaanottanut valtio voi lykätä tämän osan mukaisesti esitetyn pyynnön täytäntöönpanoa odottaessaan tuomioistuimen päätöstä, jos tuomioistuin on käsittelemässä tapauksen käsiteltäväksi ottamisen vastustamista 18 tai 19 artiklan mukaisesti, ellei tuomioistuin ole nimenomaisesti määrännyt, että syyttäjä voi jatkaa sellaisten todisteiden keräämistä 18 tai 19 artiklan mukaisesti.

96 artikla

93 artiklan mukaista muuta apua koskevan pyynnön sisältö

1. Tämän perussäännön 93 artiklassa tarkoitettua muuta apua koskeva pyyntö tehdään kirjallisesti. Kiireellisissä tapauksissa pyyntö voidaan tehdä millä tahansa keinolla, joka mahdollistaa sen kirjallisen tulostamisen, edellyttäen kuitenkin, että pyyntö vahvistetaan 87 artiklan 1 kappaleen (a) kohdassa määrätyllä tavalla.

2. Pynnön tulee sisältää tai siihen tulee liittää mahdollisuuksien mukaan:

- a) tiivistelmä pyynnön ja pyydetyn avun tarkoituksesta, mukaan luettuna sen oikeudellinen perusta ja pyynnön perusteet;
- b) mahdollisimman yksityiskohtaiset tiedot sen henkilön tai paikan sijainnista tai tunnistamisesta, joka tulee löytää tai tunnistaa, jotta pyydettyä apua voidaan antaa;
- c) tiivistelmä pyynnön taustalla olevista oleellisista tosiseikoista;
- d) noudatettavan menettelyn tai vaatimuksen perusteet ja yksityiskohdat;
- e) sellaiset tiedot, joita voidaan edellyttää pyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädännön nojalla, jotta pyyntö voidaan panna täytäntöön; ja
- f) muut oleelliset tiedot pyydetyn avun antamiseksi.

3. Tuomioistuimen pyynnöstä sopimusvaltio neuvottelee tuomioistuimen kanssa yleisesti tai tietystä asiasta

sellaisten kansalliseen lainsäädäntöön perustuvien vaatimusten osalta, joita voidaan soveltaa 2 (e) kappaleen nojalla. Neuvottelujen aikana sopimusvaltio ilmoittaa tuomioistuimelle sen kansallisen lainsäädännön erityisistä vaatimuksista.

4. Tämän artiklan määräyksiä sovelletaan mahdollisuuksien mukaan myös tuomioistuimelle esitettyyn apua koskevaan pyyntöön.

97 artikla **Neuvottelut**

Jos sopimusvaltio vastaanottaa tämän osan mukaisen pyynnön, jonka osalta se havaitsee sellaisia ongelmia, jotka voivat estää tai haitata pyynnön täytäntöönpanoa, kyseinen valtio neuvottelee tuomioistuimen kanssa viipymättä ratkaistakseen asian. Tällaisia ongelmia voivat olla muun muassa:

- a) pyynnön täytäntöönpanemisen kannalta riittämättömät tiedot;
- b) luovuttamista koskevan pyynnön osalta se, että yrityksistä huolimatta pyynnön kohteena olevaa henkilöä ei onnistuta löytämään, tai että suoritettu tutkinta on osoittanut, että pyynnön vastaanottaneessa valtiossa oleva henkilö ei selvästikään ole pidätysmääräyksessä mainittu henkilö; tai
- c) se tosiseikka, että pyynnön täytäntöönpano sellaisenaan vaatisi pyynnön vastaanottanutta valtiota rikkomaan aikaisempaa sopimusvelvoitetta, joka sillä on suhteessa toiseen valtioon.

98 artikla **Yhteistyö koskemattomuudesta luopumisen ja luovuttamiseen suostumisen osalta**

1. Tuomioistuin ei voi pyytää luovuttamista tai apua, jos se edellyttäisi pyynnön vastaanottavan valtion toimivan kansainvälisen oikeuden mukaisten velvoitteidensa vastaisesti suhteessa kolmannen valtion henkilön tai omaisuuden valtiolliseen tai diplomaattiseen koskemattomuuteen, ellei tuomioistuin ensin pääse yhteistyöhön kyseisen kolmannen valtion kanssa koskemattomuudesta luopumiseksi.
2. Tuomioistuin ei voi pyytää luovuttamista, jos se edellyttäisi pyynnön vastaanottavan valtion toimivan sellaisiin kansainvälisiin sopimuksiin perustuvien velvoitteidensa vastaisesti, joiden mukaisesti luovuttavan valtion suostumusta edellytetään henkilön luovuttamiseksi kyseisestä valtiosta tuomioistuimeen, ellei tuomioistuin ensin pääse yhteistyöhön luovuttavan valtion kanssa suostumuksen saamiseksi luovuttamiselle.

99 artikla **93 ja 96 artiklan mukaisten pyyntöjen täytäntöönpano**

1. Apua koskevat pyynnöt pannaan täytäntöön pyynnön vastaanottaneen valtion lainsäädännön määräämän menettelyn mukaisesti ja, ellei sellainen lainsäädäntö kiellä sitä, pyynnössä mainitulla tavalla, muun muassa noudattamalla pyynnössä mainittua menettelyä tai sellaista menettelyä, joka mahdollistaa pyynnössä mainittujen henkilöiden läsnäolon ja avustamisen täytäntöönpanossa.
2. Kiireellisten pyyntöjen osalta vastausta varten tuotetut asiakirjat tai todisteet lähetetään tuomioistuimen pyynnöstä kiireellisinä.
3. Pynnön vastaanottaneen valtion vastaukset toimitetaan niiden alkuperäisellä kielellä ja alkuperäisessä muodossa.

4. Sen rajoittamatta tämän osan muiden artiklojen soveltamista, ja jos se on tarpeen sellaisen pyynnön onnistuneelle täytäntöönpanolle, joka voidaan panna täytäntöön ilman pakkotoimenpiteitä, erityisesti kun on kyse henkilön haastattelusta tai todistajanlausunnon ottamisesta henkilöltä vapaaehtoisesti, mikä voi tapahtua myös ilman pyynnön vastaanottaneen valtion viranomaisten läsnäoloa, jos se on tarpeen pyynnön täytäntöönpanolle, tai kun on kyse julkisen tapahtumapaikan tai muun julkisen paikan tutkimisesta muuttamatta sitä, syyttäjä voi panna pyynnön välittömästi täytäntöön valtion alueella seuraavasti:

a) kun pyynnön vastaanottanut sopimusvaltio on valtio, jonka alueella rikoksen väitetään tapahtuneen, ja tapauksen käsiteltäväksi ottamisesta on päätetty 18 tai 19 artiklan mukaisesti, syyttäjä voi välittömästi panna sellaisen pyynnön täytäntöön pyynnön vastaanottaneen valtion kanssa mahdollisesti käytyjen neuvottelujen jälkeen;

b) muissa tapauksissa syyttäjä voi panna sellaisen pyynnön täytäntöön pyynnön vastaanottaneen sopimusvaltion kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen ja ottaen huomioon kohtuulliset ehdot tai kyseisen sopimusvaltion herättämät kysymykset. Jos pyynnön vastaanottanut sopimusvaltio havaitsee pyynnön tämän kohdan mukaiseen täytäntöönpanoon liittyviä ongelmia, se neuvottelee tuomioistuimen kanssa viipymättä asian ratkaisemiseksi.

5. Sellaisia määräyksiä, jotka antavat tuomioistuimen 72 artiklan mukaisesti kuulemalle tai tutkimalle henkilölle mahdollisuuden vedota rajoituksiin, joiden tarkoituksena on estää kansalliseen turvallisuuteen liittyvien luottamuksellisten tietojen paljastaminen, sovelletaan myös tämän artiklan mukaisten apua koskevien pyyntöjen täytäntöönpanoon.

100 artikla **Kustannukset**

1. Pynnön vastaanottanut valtio vastaa tavanomaisista pyyntöjen täytäntöönpanon aiheuttamista kustannuksista alueellaan, lukuun ottamatta seuraavia kustannuksia, joista tuomioistuin vastaa:

a) todistajien ja asiantuntijoiden matkakustannukset ja turvallisuuteen liittyvät kustannukset tai säilössä olevien henkilöiden 93 artiklan mukaiset siirtokustannukset;

b) käännös-, tulkkaus- ja transkriptiokustannukset;

c) tuomareiden, syyttäjän, apulaissyöttäjien, kirjaajan, apulaiskirjaajan ja kaikkien tuomioistuimen elinten henkilökunnan matka- ja ylläpitokustannukset;

d) tuomioistuimen pyytämien asiantuntijalausuntojen tai raporttien aiheuttamat kustannukset;

e) kustannukset, jotka liittyvät luovutettavan henkilön kuljettamiseen tuomioistuimeen tämän henkilön oleskeluvaltiosta; ja

f) ylimääräiset kustannukset, jotka ovat mahdollisesti aiheutuneet pyynnön täytäntöönpanosta, neuvottelujen jälkeen.

2. Tämän artiklan 1 kappaleen määräyksiä sovelletaan tarvittaessa pyyntöihin, joita sopimusvaltiot ovat osoittaneet tuomioistuimelle. Sellaisessa tapauksessa tuomioistuin vastaa tavanomaisista täytäntöönpanokustannuksista.

101 artikla

Erityissääntö

1. Tämän perussäännön nojalla tuomioistuimelle luovutettua henkilöä vastaan ei saa järjestää oikeudenkäyntiä, eikä häntä saa rangaista tai vangita muun ennen luovuttamista tapahtuneen toiminnan perusteella kuin niiden rikosten perusteella, joiden johdosta henkilö on luovutettu.

2. Tuomioistuin voi pyytää henkilön sille luovuttanutta valtiota myöntämään poikkeuksen 1 kappaleen mukaisiin vaatimuksiin. Tarvittaessa tuomioistuin antaa lisätietoja 91 artiklan mukaisesti. Sopimusvaltioilla on oikeus myöntyä tuomioistuimen pyyntöön ja niiden tulisi pyrkiä tekemään niin.

102 artikla

Käsitteiden käyttö

Tässä perussäännössä:

- a) "luovuttaminen tuomioistuimelle" tarkoittaa henkilön luovuttamista tuomioistuimelle valtion toimesta tämän perussäännön mukaisesti.
- b) "luovuttaminen valtiolle" tarkoittaa henkilön luovuttamista valtiosta toiseen sopimuksen, yleissopimuksen tai kansallisen lainsäädännön määräysten mukaisesti.

10 OSA

TÄYTÄNTÖÖNPANO

103 artikla

Valtioiden merkitys vankeusrangaistusten täytäntöönpanossa

1. a) Vankeusrangaistus suoritetaan valtiossa, jonka tuomioistuin on valinnut sellaisten valtioiden luettelosta, jotka ovat ilmoittaneet tuomioistuimelle halukkuudestaan ottaa vastaan tuomittuja henkilöitä.

b) Ilmoittaessaan halukkuudestaan ottaa vastaan tuomittuja henkilöitä, valtio voi asettaa vastaanottamiselle tuomioistuimen kanssa sovittuja ja tämän osan mukaisia ehtoja.

c) Tiettyä tapausta varten valittu valtio ilmoittaa tuomioistuimelle viipymättä, hyväksyykö se tuomioistuimen valinnan.

2. a) Täytäntöönpanovaltio ilmoittaa tuomioistuimelle olosuhteista, jotka voivat olennaisesti vaikuttaa vankeusrangaistuksen ehtoihin tai pituuteen, mukaan luettuna 1 kappaleen mukaisesti sovittujen ehtojen soveltaminen. Tuomioistuimelle ilmoitetaan vähintään 45 vuorokautta ennen tällaisista tiedossa olevista tai ennakoitavista olosuhteista. Tämän ajanjakson aikana täytäntöönpanovaltio ei ryhdy toimenpiteisiin, jotka voisivat vaikuttaa sen 110 artiklan mukaisiin velvoitteisiin.

b) Jos tuomioistuin ei voi hyväksyä (a) kohdassa tarkoitettuja olosuhteita, se ilmoittaa tästä täytäntöönpanovaltiolle ja toimii 104 artiklan 1 kappaleen mukaisesti.

3. Käyttäessään harkintavaltaansa valitakseen täytäntöönpanovaltion 1 kappaleen mukaisesti, tuomioistuin ottaa huomioon seuraavat seikat:

a) periaate, jonka mukaan sopimusvaltioiden tulisi jakaa vastuu vankeusrangaistusten täytäntöönpanosta oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevissa säännöissä määrättyjen tasaisen jakauman periaatteiden

mukaisesti;

b) laajalti hyväksytyjen kansainvälisten sopimusten mukaisten vankien kohtelua koskevien vaatimusten soveltaminen;

c) tuomitun henkilön mielipiteet;

d) tuomitun henkilön kansallisuus;

e) muut täytäntöönpanovaltion osoittamista koskevat olennaiset tekijät, jotka liittyvät rikoksen tai tuomitun henkilön olosuhteisiin tai rangaistuksen tehokkaaseen täytäntöönpanoon.

4. Jos täytäntöönpanovaltiota ei valita 1 kappaleen mukaisesti, vankeusrangaistus suoritetaan isäntävaltion tarjoamassa vankilassa 3 artiklan 2 kappaleessa tarkoitetun päämajasopimuksen ehtojen mukaisesti. Sellaisessa tapauksessa tuomioistuin vastaa vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon aiheuttamista kustannuksista.

104 artikla

Valitun täytäntöönpanovaltion muutos

1. Tuomioistuin voi milloin tahansa päättää siirtää tuomitun henkilön toisen valtion vankilaan.

2. Tuomittu henkilö voi milloin tahansa hakea tuomioistuimelta siirtoa täytäntöönpanovaltiosta.

105 artikla

Rangaistuksen täytäntöönpano

1. Jollei valtion 103 artiklan 1 kappaleen (b) kohdan mukaisesti täsmentämissä ehdoissa toisin määrätä, vankeusrangaistus sitoo sopimusvaltioita, jotka eivät missään tapauksessa muuta sitä.

2. Ainoastaan tuomioistuimella on oikeus päättää valitusta ja ylimääräistä muutoksenhakua koskevasta hakemuksesta. Täytäntöönpanovaltio ei estä tuomittua henkilöä tekemästä sellaista hakemusta.

106 artikla

Vankeusrangaistusten ja vankeusolojen valvonta

1. Tuomioistuin valvoo vankeusrangaistusten täytäntöönpanoa. Vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon tulee olla yhdenmukainen laajalti hyväksytyjen kansainvälisten sopimusten mukaisten vankien kohtelua koskevien vaatimusten kanssa.

2. Vankeusolot ovat täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisia, ja niiden tulee olla yhdenmukaisia laajalti hyväksytyjen kansainvälisten sopimusten mukaisten vankien kohtelua koskevien vaatimusten kanssa; vankeusolot eivät saa missään tapauksessa poiketa niistä, joita sovelletaan täytäntöönpanovaltiossa vastaavista rikoksista tuomittuihin vankeihin.

3. Tuomitun henkilön ja tuomioistuimen välistä yhteydenpitoa ei estetä ja se on luottamuksellista.

107 artikla

Henkilön siirtäminen rangaistuksen suorittamisen jälkeen

1. Rangaistuksen suorittamisen jälkeen henkilö, joka ei ole täytäntöönpanovaltion kansalainen, voidaan siirtää täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti valtioon, joka on velvollinen ottamaan hänet vastaan, tai toiseen valtioon, joka suostuu ottamaan hänet vastaan, ottaen huomioon kyseiseen valtioon siirrettävän henkilön mahdolliset toivomukset, ellei täytäntöönpanovaltio salli henkilön pysyvän alueellaan.

2. Jos mikään valtio ei vastaa kustannuksista, jotka aiheutuvat henkilön toiseen valtioon siirtämisestä 1 kappaaleen mukaisesti, tuomioistuimella vastaa niistä.

3. Jollei 108 artiklassa toisin määrätä, täytäntöönpanovaltio voi myös luovuttaa henkilön kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti valtioon, joka on pyytänyt kyseisen henkilön luovuttamista rikoksen johdosta tai luovuttamista muuten oikeudenkäyntiä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa varten.

108 artikla

Syyttämistä tai rangaistuksen määräämistä koskevat rajoitukset muiden rikosten osalta

1. Täytäntöönpanovaltion hallussa olevaa tuomittua henkilöä ei aseteta syytteeseen, rangaista tai luovuteta rikoksen johdosta kolmanteen valtioon sellaisen toiminnan johdosta, joka on tapahtunut ennen henkilön kuljettamista täytäntöönpanovaltioon, ellei tuomioistuimella ole hyväksynyt tällaista syytteeseen asettamista, rangaistuksen määräämistä tai rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista täytäntöönpanovaltion pyynnöstä.

2. Tuomioistuimella päättää asiasta tuomittua henkilöä kuultuaan.

3. Tämän artiklan 1 kappaletta ei enää sovelleta, jos tuomittu henkilö sen jälkeen, kun hän on suorittanut tuomioistuimen määräämän rangaistuksen kokonaan, pysyy vapaaehtoisesti yli 30 vuorokautta täytäntöönpanovaltion alueella tai palaa kyseisen valtion alueelle lähdettyään sieltä.

109 artikla

Sakkojen ja menettämisseuraamusten täytäntöönpano

1. Sopimusvaltiot panevat tuomioistuimen 7 osan mukaisesti määräämät sakot tai menettämisseuraamukset täytäntöön kansallisen lainsäädännön määräämän menettelyn mukaisesti, tämän kuitenkin vaikuttamatta vilpittömässä mielessä olevien kolmansien osapuolten oikeuksiin.

2. Jos sopimusvaltio ei pysty panemaan menettämisseuraamusta koskevaa määräystä täytäntöön, se ryhtyy toimenpiteisiin periäkseen tuomioistuimen menetetyksi määräämän rikoksen tuottaman hyödyn, omaisuuden tai varojen arvon, tämän vaikuttamatta vilpittömässä mielessä olevien kolmansien osapuolten oikeuksiin.

3. Omaisuus tai kiinteän omaisuuden myynnin tuotto tai tarvittaessa muun omaisuuden myynnin tuotto, jonka sopimusvaltio saa tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanon seurauksena siirretään tuomioistuimelle.

110 artikla

Tuomioistuimen suorittama rangaistuksen lyhentämisen käsittely

1. Täytäntöönpanovaltio ei vapauta henkilöä ennen tuomioistuimen määräämän rangaistusajan päättymistä.

2. Ainoastaan tuomioistuimella on oikeus päättää rangaistuksen lyhentämisestä, ja se päättää asiasta kyseistä henkilöä kuultuaan.

3. Kun henkilö on suorittanut kaksi kolmasosaa rangaistuksestaan tai 25 vuotta elinkautisesta rangaistuksesta, tuomioistuimella on oikeus rangaistuksen uudelleen käsiteltäväksi päättääkseen, tulisiko sitä lyhentää. Tällaista

uudelleen käsittelyä ei suoriteta aikaisemmin.

4. Suorittaessaan 3 kappaleen mukaista uudelleen käsittelyä, tuomioistuin voi lyhentää rangaistusta, jos se katsoo, että yksi tai useampi seuraavista tekijöistä vallitsee:

a) henkilö on varhaisessa vaiheessa ja jatkuvasti halukas tekemään yhteistyötä tuomioistuimen kanssa tutkinnan ja syytteiden ajamisen osalta;

b) henkilö auttaa vapaaehtoisesti tuomioistuimen tuomioiden ja määräysten täytäntöönpanon mahdollistamisessa muissa tapauksissa, ja tarjoaa erityisesti apua sakkoja, menettämisseuraamuksia tai korvauksia koskevien määräysten kohteena olevien sellaisten varojen paikallistamisessa, joita voidaan käyttää uhrien eduksi; tai

c) muut oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaiset tekijät, jotka osoittavat selkeän ja merkittävän olosuhteiden muutoksen, joka on riittävä rangaistuksen lyhentämisen perustelemiseksi.

5. Jos tuomioistuin katsoo alustavan 3 kappaleen mukaisen uudelleen käsittelyn yhteydessä, että rangaistuksen lyhentäminen ei ole asianmukaista, se tarkastelee rangaistuksen lyhentämistä tämän jälkeen sellaisin väliajoin ja sellaisten vaatimusten mukaisesti, joista määrätään oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevissa säännöissä.

111 artikla **Karkaaminen**

Jos tuomittu henkilö karkaa säilöstä ja täytäntöönpanovaltiosta, tämä valtio voi tuomioistuimen kanssa neuvoteltuaan pyytää kyseisen henkilön luovuttamista olemassa olevien kahdenvälisten tai monenvälisten järjestelyjen mukaisesti valtiosta, jossa hänet tavataan, tai pyytää, että tuomioistuin pyytää henkilön luovuttamista 9 osan määräysten mukaisesti. Tuomioistuin voi määrätä kuljettamaan henkilön valtioon, jossa hän oli suorittamassa rangaistustaan tai toiseen tuomioistuimen osoittamaan valtioon.

11 OSA **SOPIMUSVALTIOIDEN KOKOUS**

112 artikla **Sopimusvaltioiden kokous**

1. Tällä perussäännöllä perustetaan sopimusvaltioiden kokous. Kullakin sopimusvaltiolla on kokouksessa yksi edustaja, jonka mukana voi olla varaedustajia ja neuvonantajia. Muut tämän perussäännön tai päätösasiakirjan allekirjoittaneet valtiot voivat olla tarkkailijoina kokouksessa.

2. Kokous:

a) käsittelee ja hyväksyy tarvittaessa valmistelevan toimikunnan suositukset;

b) antaa tuomioistuimen hallintoa koskevia ohjeita puheenjohtajistolle, syyttäjälle ja kirjaajalle;

c) tarkastelee 3 kappaleen mukaisesti perustettavan kokouksen puheenjohtajiston raportteja ja toimintaa ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin näiltä osin;

d) käsittelee tuomioistuimen talousarvion ja päättää sen hyväksymisestä;

- e) päättää, tuleeko tuomareiden lukumäärää muuttaa 36 artiklan mukaisesti;
- f) käsittelee 87 artiklan 5 ja 7 kappaleen mukaisesti yhteistyön laiminlyöntiin liittyviä kysymyksiä;
- g) hoitaa muita tämän perussäännön tai oikeudenkäyntimenettelyä ja todistelua koskevien sääntöjen mukaisia tehtäviä.

3. a) Kokouksella on puheenjohtajisto, joka koostuu kokouksen kolmen vuoden pituisiksi kausiksi valitsemista puheenjohtajasta, kahdesta varapuheenjohtajasta ja 18 jäsenestä.

b) Kokouksen puheenjohtajisto on luonteeltaan edustuksellinen, ja sen kokoonpanossa otetaan erityisesti huomioon tasapuolinen maantieteellinen jakauma ja maailman merkittävimpien oikeusjärjestelmien riittävä edustus.

c) Kokouksen puheenjohtajisto kokoontuu niin usein kuin se on tarpeen, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Se avustaa kokousta tämän tehtävien hoitamisessa.

4. Kokous voi perustaa tarvittavia apuelimiä, mukaan luettuna riippumaton valvontajärjestelmä tuomioistuimen toiminnan tarkastamista, arviointia ja tutkintaa varten sen tehokkuuden ja taloudellisuuden edistämiseksi.

5. Tuomioistuimen presidentti, syyttäjä ja kirjaaja tai heidän edustajansa voivat tarvittaessa osallistua kokouksen ja kokouksen puheenjohtajiston istuntoihin.

6. Kokous kokoontuu tuomioistuimen toimipaikassa tai Yhdistyneiden Kansakuntien päämajassa kerran vuodessa ja se pitää erityisistuntoja olosuhteiden sitä edellyttäessä. Ellei tässä perussäännössä toisin määrätä, kokouksen puheenjohtajisto kutsuu erityisistuntoja koolle omasta aloitteestaan tai yhden kolmasosan sopimusvaltioista sitä pyytäessä.

7. Kullakin sopimusvaltiolla on yksi ääni. Kokouksen ja kokouksen puheenjohtajiston päätökset pyritään kaikin tavoin tekemään yksimielisesti. Jos yksimielisyyttä ei saavuteta:

a) asiakysymyksiä koskevat päätökset tehdään läsnäolevien ja äänestävien sopimusvaltioiden kahden kolmasosan ääntenenemmistöllä edellyttäen, että sopimusvaltioiden ehdoton enemmistö osallistuu äänestykseen;

b) menettelyä koskevat päätökset tehdään läsnäolevien ja äänestävien sopimusvaltioiden yksinkertaisella ääntenenemmistöllä, ellei perussäännössä toisin määrätä.

8. Sopimusvaltiolla, jonka maksuosuuksien maksu tuomioistuimen kustannusten kattamiseksi on viivästynyt, ei ole äänioikeutta kokouksessa eikä kokouksen puheenjohtajistossa, jos viivästyneet maksut vastaavat sen kahden edeltävän täyden vuoden aikana maksettavaksi erääntyneitä osuuksia tai ylittävät ne. Kokous voi kuitenkin sallia sellaisen sopimusvaltion osallistumisen äänestykseen kokouksessa ja kokouksen puheenjohtajistossa, jos se on vakuuttunut siitä, että maksujen laiminlyönti johtuu sopimusvaltiosta riippumattomista olosuhteista.

9. Kokous hyväksyy omat menettelysääntönsä.

10 Kokouksen viralliset kielet ja työkielet ovat samat kuin Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen

viralliset kielet ja työkielet.

12 OSA RAHOITUS

113 artikla

Rahoitusta koskevat määräykset

Ellei nimenomaisesti toisin määrätä, tämä perussääntö ja sopimusvaltioiden kokouksen hyväksymät rahoitusta koskevat määräykset sääntelevät kaikkia tuomioistuimeen ja sopimusvaltioiden kokouksen istuntoihin liittyviä rahoitusasioita, kokouksen puheenjohtajista ja apuelimet mukaan luettuna.

114 artikla

Kustannusten maksaminen

Tuomioistuimen ja sopimusvaltioiden kokouksen kustannukset, kokouksen puheenjohtajisto ja apuelimet mukaan luettuna, maksetaan tuomioistuimen varoista.

115 artikla

Tuomioistuimen ja sopimusvaltioiden kokouksen varat

Tuomioistuimen ja sopimusvaltioiden kokouksen kustannukset, kokouksen puheenjohtajisto ja apuelimet mukaan luettuna, maksetaan seuraavista lähteistä sopimusvaltioiden kokouksen hyväksymän talousarvion määräysten mukaisesti:

- a) sopimusvaltioiden laskennalliset maksuosuudet;
- b) varat, joita Yhdistyneet Kansakunnat myöntää yleiskokouksen hyväksynnästä, erityisesti turvallisuusneuvoston käsiteltäväksi saattamista asioista aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi.

116 artikla

Vapaaehtoiset maksut

Tämän rajoittamatta 115 artiklan soveltamista, tuomioistuin voi ottaa vastaan ja käyttää lisävaroina hallitusten, kansainvälisten järjestöjen, yksityisten henkilöiden, yritysten ja muiden yhteisöjen vapaaehtoisia maksuja sopimusvaltioiden kokouksen hyväksymien vaatimusten mukaisesti.

117 artikla

Maksuosuuksien laskeminen

Sopimusvaltioiden maksuosuudet lasketaan sellaisen sovitun taulukon mukaisesti, joka perustuu Yhdistyneiden Kansakuntien säännönmukaista talousarviotaan varten hyväksymään taulukkoon ja joka tarkistetaan niiden periaatteiden mukaisesti, joihin tämä taulukko perustuu.

118 artikla

Vuosittainen tilintarkastus

Tuomioistuimen pöytäkirjat, kirjat ja tilit, mukaan luettuna sen vuosittaiset tilinpäätökset, tarkastaa vuosittain riippumaton tilintarkastaja.

13 OSA LOPPUMÄÄRÄYKSET

119 artikla

Riitojen ratkaisu

1. Tuomioistuimen oikeudellisia tehtäviä koskevat riidat ratkaistaan tuomioistuimen päätöksellä.
2. Muut kahden tai useamman sopimusvaltion väliset riidat, jotka liittyvät tämän perussäännön tulkintaan tai soveltamiseen ja joita ei ratkaista neuvotteluin kolmen kuukauden kuluessa niiden ilmaantumisesta, saatetaan sopimusvaltioiden kokouksen käsiteltäväksi. Kokous voi itse pyrkiä ratkaisemaan riidan tai voi antaa suosituksia muista riitojenratkaisukeinoista, mukaan luettuna asian saattaminen Kansainvälisen tuomioistuimen käsiteltäväksi kyseisen tuomioistuimen perussäännön mukaisesti.

120 artikla

Varaumat

Tähän perussääntöön ei voi tehdä varaumia.

121 artikla

Muutokset

1. Seitsemän vuoden kuluttua tämän perussäännön voimaantulosta sopimusvaltio voi esittää muutoksia siihen. Ehdotetun muutoksen teksti toimitetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille, joka viipymättä toimittaa sen kaikille sopimusvaltioille.
2. Aikaisintaan kolmen kuukauden kuluttua ilmoituspäivästä sopimusvaltioiden kokous päättää seuraavassa istunnossaan läsnäolevien ja äänestävien sopimusvaltioiden ääntenemmistöllä, otetaanko ehdotus käsiteltäväksi. Kokous käsittelee ehdotusta välittömästi tai kutsuu koolle tarkistuskonferenssin, jos kysymys sitä edellyttää.
3. Muutoksen hyväksyminen sopimusvaltioiden kokouksen istunnossa tai tarkistuskonferenssissa sellaisessa tapauksessa, että siitä ei saavuteta yksimielisyyttä, edellyttää sopimusvaltioiden kahden kolmasosan ääntenemmistöä.
4. Jollei 5 kappaleessa toisin määrätä, muutos tulee voimaan kaikkien sopimusvaltioiden osalta vuoden kuluttua siitä, kun seitsemän kahdeksasosaa sopimusvaltioista on tallettanut ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.
5. Tämän perussäännön 5, 6, 7 ja 8 artiklan muutokset tulevat voimaan muutoksen hyväksyneiden sopimusvaltioiden osalta vuoden kuluttua siitä, kun ne ovat tallettaneet ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa. Sellaisen sopimusvaltion osalta, joka ei ole hyväksynyt muutosta, tuomioistuin ei käytä toimivaltaansa muutoksen kattaman rikoksen suhteen, kun rikoksen on tehnyt kyseisen sopimusvaltion kansalainen tai se on tehty tämän valtion alueella.
6. Jos seitsemän kahdeksasosaa sopimusvaltioista on hyväksynyt muutoksen 4 kappaleen mukaisesti, sopimusvaltio, joka ei ole hyväksynyt muutosta, voi irtisanoa tämän perussäännön välittömin vaikutuksin sen estämättä, mitä 127 artiklan 1 kappaleessa määrätään, ja jollei 127 artiklan 2 kappaleessa toisin määrätä, antamalla siitä ilmoituksen viimeistään vuoden kuluttua sellaisen muutoksen voimaantulosta.
7. Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri toimittaa sopimusvaltioiden kokouksen istunnossa tai tarkistuskonferenssissa hyväksytyt muutokset kaikille sopimusvaltioille.

122 artikla**Institutionaalisten määräysten muutokset**

1. Sen estämättä, mitä 121 artiklan 1 kappaleessa määrätään, sopimusvaltio voi milloin tahansa ehdottaa muutoksia tämän perussäännön seuraaviin määräyksiin, jotka ovat luonteeltaan yksinomaan institutionaalisia: 35 artikla, 36 artiklan 8 ja 9 kappale, 37 ja 38 artikla, 39 artiklan 1 kappale (kaksi ensimmäistä lausetta) ja 2 ja 4 kappale, 42 artiklan 4—9 kappale, 43 artiklan 2 ja 3 kappale, ja 44, 46, 47 ja 49 artikla. Ehdotetun muutoksen teksti toimitetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille tai muulle sopimusvaltioiden kokouksen osoittamalle henkilölle, joka välittömästi toimittaa sen kaikille sopimusvaltioille ja muille kokoukseen osallistuville.

2. Sopimusvaltioiden kokous tai tarkistuskonferenssi hyväksyy tämän artiklan mukaisesti tehtävät muutokset, joista ei saavuteta yksimielisyyttä, sopimusvaltioiden kahden kolmasosan ääntenenemmistöllä. Tällaiset muutokset tulevat voimaan kaikkien sopimusvaltioiden osalta kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun kokous tai tapauksesta riippuen konferenssi on hyväksynyt ne.

123 artikla**Perussäännön tarkistaminen**

1. Seitsemän vuoden kuluttua tämän perussäännön voimaantulosta Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri kutsuu koolle tarkistuskonferenssin käsittelemään tämän perussäännön muutoksia. Tällainen tarkistaminen voi koskea 5 artiklan sisältämää rikosten luetteloa, mutta ei rajoitu siihen. Konferenssi on avoinna sopimusvaltioiden kokoukseen osallistuville tahoille ja osallistumista koskevat samat ehdot kuin sopimusvaltioiden kokousta.

2. Milloin tahansa sen jälkeen, sopimusvaltion pyynnöstä ja 1 kappaleessa mainittua tarkoitusta varten, Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri voi kutsua koolle tarkistuskonferenssin, mikäli sopimusvaltioiden enemmistö hyväksyy sen.

3. Tämän perussäännön 121 artiklan 3—7 kappaleen määräyksiä sovelletaan tarkistuskonferenssissa käsiteltyjen perussäännön muutosten hyväksymiseen ja voimaantuloon.

124 artikla**Siirtymämääräys**

Sen estämättä, mitä 12 artiklan 1 ja 2 kappaleessa määrätään, valtio voi tämän perussäännön sopimuspuoleksi tullessaan antaa selityksen, jonka mukaan se ei seitsemään vuoteen siitä lukien, kun perussääntö on kyseisen valtion osalta tullut voimaan, hyväksy tuomioistuimen toimivaltaa 8 artiklassa tarkoitettujen rikosten suhteen, kun rikoksen väitetään olevan sen kansalaisten tekemä tai rikoksen väitetään tapahtuneen tämän valtion alueella. Tämän artiklan mukainen selitys voidaan peruuttaa milloin tahansa. Tämän perussäännön 123 artiklan 1 kappaleen mukaisesti koolle kutsuttu tarkistuskonferenssi tarkastelee tämän artiklan määräyksiä uudelleen.

125 artikla**Allekirjoittaminen, ratifioiminen, hyväksyminen tai liittyminen**

1. Tämä perussääntö on avoinna allekirjoittamista varten kaikille valtioille Roomassa Yhdistyneiden Kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön päämajassa 17 päivänä heinäkuuta 1998. Tämän jälkeen se on avoinna allekirjoittamista varten Roomassa Italian ulkoasiainministeriössä 17 päivään lokakuuta 1998

saakka. Tämän päivän jälkeen perussääntö on avoinna allekirjoittamista varten New Yorkissa Yhdistyneiden Kansakuntien päämajassa 31 päivään joulukuuta 2000 saakka.

2. Tämän perussäännön allekirjoittaneiden valtioiden on ratifioitava tai hyväksyttävä se. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

3. Tämä perussääntö on avoinna liittymistä varten kaikille valtioille. Liittymiskirjat talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

126 artikla **Voimaantulo**

1. Tämä perussääntö tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut 60 päivää siitä päivästä, jona kuudessakymmenes ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

2. Kunkin sellaisen valtion osalta, joka ratifioi tai hyväksyy tämän perussäännön tai liittyy siihen kuudennessakymmenennen ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisen jälkeen, perussääntö tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut 60 päivää tämän valtion ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisesta.

127 artikla **Irtisanominen**

1. Sopimusvaltio voi Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille osoitetulla kirjallisella ilmoituksella irtisanoa tämän perussäännön. Irtisanominen tulee voimaan vuoden kuluttua ilmoituksen vastaanottamispäivästä, ellei ilmoituksessa mainita myöhempää päivämäärää.

2. Valtio ei irtisanomisen perusteella vapaudu velvoitteistaan, jotka ovat aiheutuneet tästä perussäännöstä, kun se oli perussäännön sopimuspuoli, mahdolliset rahoitukseen liittyvät velvoitteet mukaan luettuna. Irtisanoutuminen ei vaikuta valtion yhteistyöhön tuomioistuimen kanssa sellaisen rikosten tutkinnan ja niitä koskevan oikeudenkäynnin yhteydessä, jonka osalta irtisanoutuvalle valtiolla on ollut velvollisuus tehdä yhteistyötä ja joka on aloitettu ennen sitä päivää, jona irtisanominen on tullut voimaan, eikä se vaikuta millään tavalla sellaisen asian käsittelyn jatkamiseen, jota tuomioistuin oli käsittelemässä ennen sitä päivää, jona irtisanominen on tullut voimaan.

128 artikla **Todistusvoimaiset tekstit**

Tämän perussäännön alkuperäiskappale, jonka arabian-, englannin-, espanjan-, kiinan-, ranskan- ja venäjänkieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan, joka toimittaa siitä oikeaksi todistetut jäljennökset kaikille valtioille.

TÄMÄN VAKUUDEKSI allekirjoittaneet, hallitustensa siihen asianmukaisesti valtuuttamina, ovat allekirjoittaneet tämän perussäännön.

TEHTY Roomassa 17 päivänä heinäkuuta 1998.

[Finlex](#) > [Valtiosopimukset](#) > [Valtiosopimukset](#) > [2002](#) > [56/2002](#) > Sopimus tms.

Finlex ® on oikeusministeriön omistama oikeudellisen aineiston julkinen ja maksuton Internet-palvelu.

Finlexin sisällön tuottaa ja sitä ylläpitää Edita Publishing Oy. Oikeusministeriö tai Edita eivät vastaa tietokantojen sisällössä mahdollisesti esiintyvistä virheistä, niiden käytöstä käyttäjälle aiheutuvista välittömistä tai välillisistä vahingoista tai Internet-tietoverkossa esiintyvistä käyttökatkoista tai muista häiriöistä.